

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪಥ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ

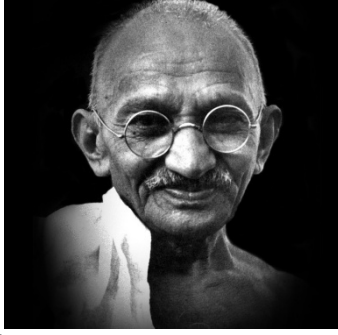
ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ

ವರದಿ

ನವೆಂಬರ್ 2014

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

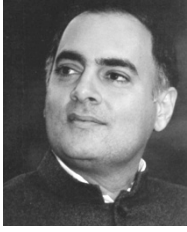
ಮೂಲ ಕರ್ತರಿಗೆ ಅರ್ಪಿತ

ಶ್ರೀ ಮೋಹನ್ ದಾಸ್ ಕರಮಚಂದ್ ಗಾಂಧಿ

ಡಾ. ಬಾಬನಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

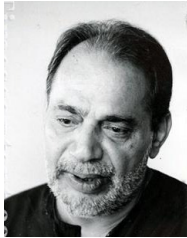
ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಡಿ.ಜತ್ತಿ

ಶ್ರೀ ಪಿ.ವಿ.ನರಸಿಂಹ ರಾವ್

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ

ಶ್ರೀ ಅಬ್ದುಲ್ ನರಿಯೂರ್ ಸಾಬ್

ಶ್ರೀ ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲ

ಶ್ರೀ ಎಂ.ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

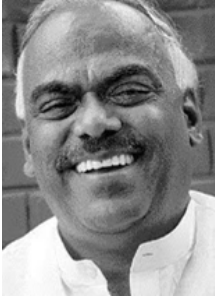
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ
ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಕಾಣಾಡಂ ರಾಮಯ್ಯ ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್: ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಮಾಜಿ ಸಭಾಪತಿ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸಪುರ ತಾಲೂಕಿನವರು. ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರೇಪಿತರಾಗಿ, ಎಡ ಪಂಕ್ತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ 35 ವರ್ಷ ಸತತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಕ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲ ಜನಿಸಿ ಇಂದಿಗೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ಆಸ್ವಾದಕರು. ಜನರು ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ತಾವೇ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರು ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೋಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ತಮ್ಮ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅಚಲವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋರ್ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಸಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರದ ಮಾಜಿ ಸಂಸದರು, ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲ ಜನಿಸಿ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತರು ಮತ್ತು ಅವರು ಶ್ರೀ ಮಣಿಶಂಕರ್ ಅಯ್ಯರ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಜೊತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತರಬೇತಿ ವಕೀಲರಾಗಿರುವ ಇವರು ಕೃಷಿಕರ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅವರು ನವೀನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅವರು ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾಯಿತ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ಅಮರನಾಥ್: ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾದ ಇವರು ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಚುನಾವಣೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ (1986 - 2001) ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ಕರಡು ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಾಗಿರುವ ಇವರು ಹಲವಾರು ಕಟ್ಟಲೆಗಳು, ಮಸೂದೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಸಿ. ಬಯ್ಯಾರ್ಡಿ: ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದ (ಮಾಕ್ಸಿಸ್ಟ್) ಮುಖಂಡರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಾಗಿರುವ ಇವರು, ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡಾ. ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರೈತ ಸಂಘದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಇವರ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಶ್ರೀ ಜಿ ಎಸ್ ಚೌಡಪ್ಪ ಇವರ ಸುಪುತ್ರ. ಸ್ಕೂಡೆಂಟ್ ಫೆಡರೇಶನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದ ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಕಿಸಾನ್ ಸಭಾದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಇವರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರುವವರಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವರ ಬವಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸದೃಢತೆ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇಂದು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದ್ಧತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮುಖ್ಯ ದಾರಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಶ್ರೀ ಎಮ್. ಚಂದ್ರ ಪೂಜಾರಿ: ಹಾವೇರಿಯ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಇವರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರುವವರು. ಅವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆ' - ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶೀಯತೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಇವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಜನರ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಯೋಜನೆ' ವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯೋಜನಾ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ.ಆರ್. ಪಾಟೀಲ್: ಇವರು ದಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗದಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಲಕೋಟೆಯ ಇವರು ಮೆಕಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ ನಂತರ 1979ರಿಂದ ದೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ನೇತೃತ್ವ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ದಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವದಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿನ ಅವರು ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು 1992ರಿಂದ 2007ರ ವರೆಗೆ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. 30ರ ದಶಕದಿಂದಲೇ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಬದ್ಧತೆ ನೀಡಿರುವ ಅವರು ಅವುಗಳ ಸಶಕ್ತತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಂದನ ರೆಡ್ಡಿ ಯವರು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ಆಂದೋಲನದ ಸಂಚಾಲಕರು ಮತ್ತು ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿದ್ದ ದಿ ಕನ್ಸ್ಟ್ರುಕ್ಟಿವ್ ಫಾರ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜವಾದಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ಒಬ್ಬ ಟ್ರೇಡ್ ಯೂನಿಯನಿಸ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಬರಹಗಾರರಾಗಿದ್ದು, ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಸೂದೆ, 1985 (ಉದ್ಯೋಗ, ನಿಯಂತ್ರಣ, ತೆರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)ರ ಲೇಖಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ರೂಪಿಸಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲು 36 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸೌಕರ್ಯಕಾರರಾಗಿದ್ದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ತಂಡದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾವ್ ಯಶವಂತ ರಾವ್ ಘೋರ್ಪಡೆ: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಎಂ.ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆಯವರ ಸಹೋದರರು. ಇವರು ಒಬ್ಬ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಸ್ಥಳೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಲು ಇವರು ಸಂಚಾರಿನಲ್ಲಿ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸಂಚಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿರುವ ಇವರು ಮೊದಲ 'ಮಹಿಳಾ ಬ್ಯಾಂಕ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಕೆ.ಪಿ.ಸಿ.ಸಿ.ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

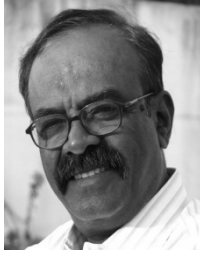
ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಪಾಟೀಲ್: ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ 2010ರ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು. ಇವರು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕಚಾರ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೈನಾ ಮಿತ್ರತ್ವ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬಗಲೂರಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೀವರ್ಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ನೀಲೋಗಿಯ ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರಧಾನರು ಮತ್ತು ಈಗ ಮೆಹಿಯಾಲೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು.

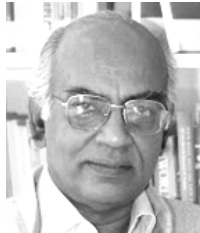
ಶ್ರೀ ಅಮರ್ ಸಿಂಗ್ ವಸಂತರಾವ್ ಪಾಟೀಲ್: ಇವರು ಬೆಳಗಾವಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಜಿ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ, ರಾಯಚೂರಿನ ಹುಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ದಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್, ದಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಡೆ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರಾದ ದಿ. ವಸಂತರಾವ್ ಪಾಟೀಲರ ಸುಪುತ್ರರು. ಶ್ರೀ ಅಮರ್ ಸಿಂಗರು 1987-1993ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. 1999-2003ರಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಯಾಂಪ್ರಿಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಲ್.ಎಲ್.ಐ ಪದವಿದಾರರು ಹಾಗೂ ಮಿಡ್ಲೆ ಟೆಂಪಲ್ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಎಟ್ ಲಾ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಇವರು ಫೆಲೋ ಆಫ್ ಕ್ಯಾಂಪ್ರಿಡ್ಡ್ ಕಾಮನ್ ವೆಲ್ತ್ ಸೊಸೈಟಿ (ಲಂಡನ್)ಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು

ಶ್ರೀ ಹಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್: ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗದ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಂಗತ್ವದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಅಂಗತ್ವದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಇವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ ತಂಡ(DHDR)ದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿಯ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, 2000, ಕಾವ್ಯಾನಂದ ಪುರಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಚರಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿಂಧಿಯಾ ಸ್ವೀಫನ್: ಇವರು ಒಬ್ಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂಗ, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ತರಬೇತಿದಾರರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿಯೂ ಸಹ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. 2014ರ ಮಾರ್ಚ್‌ವರೆಗೆ ಅವರು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಶಕ್ತಿಯ ಯೋಜನೆಯಾದ ಮಹಿಳಾ ಸಮಭ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಜಾರ್ಜ್ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ: ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ, ನವದೆಹಲಿಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಿ.ಎನ್.ಯು.ವಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ. ಪಡೆದು ಚಿಕಾಗೋ ಮತ್ತು ಪಡೋವಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಸಿಟಿಂಗ್ ಫೆಲೋ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಮೇಧಾವಿಯಾದ ಇವರು ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಿತಿಗಳ ಸದಸ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಅಂಗ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ಲೇಖನಗಳ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗಾರರಾದ ಇವರು, 'ಸ್ವರಾಜ್: ಚಿಕ್ಕ ಗಣತಂತ್ರ', ಎಂಬ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣದ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ತಮ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಹೆಚ್. ಜಕ್ಕಪ್ಪನವರ: ಇವರು ಬಾರತ ಸರ್ಕಾರದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಶಕ್ತತೆ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ನಂಬುವ ಇವರು ದಾರಾಬಾಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನವಲಗುಂದ ತಾಲೂಕಿನ ನಾವಲ್ಲ ಗ್ರಾಮದವರು. ಇವರ ತಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಸಂಗಾಮಿ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರು ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲ ಜನರಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಪದವಿಯ ವರೆಗೆ) ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸೈದಾಂತಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬುವ ಇವರು ಸರ್ವರ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಜನಾರ್ಧನ ಹುಲಗಿ: ಶ್ರೀ ಬಿ ಸತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಪುತ್ರರಾದ ಇವರು ಮುನೀರಾಬಾದಿನ ಹುಲಗಿಯವರು. ಹಿಂದೆ ಕೊಪ್ಪಲ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಅದರ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಅವರು ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು, ಯುವಕ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರು, ನೀರು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಸಾಲಾರ್ ಜಂಟ್ ಸೆಕ್ಟರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ತಾವು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ 54000 ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ಇದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯದ್ದು. ಇವರು ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸ್ವಯಂತ್ರತೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ: ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೋಟೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರೈತ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಂಡವಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಕ್ಯಾತನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ಬನುಮಯ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದಾಗಿನಿಂದಲೇ ಜೀತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಕರ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಅವರು ಕಾಲಾನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರೈತ ಸಂಘದ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ವೋದಯ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಇವರು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು 1994ರಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಪಾಂಡವಪುರ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಕ್ವಾರ್ಟಿ ಹರ್ಷದ್ ಅಲ: 2004-2006 ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಬೀದರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು. 2013ರಿಂದ ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬರಹಗಾರರು ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿರುವ ಅರ್ಷದ್ ಅಲ ಹಿಂದಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೀದರ್ ಕಿ ಆವಾಜ್ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಪತ್ರಿಕೆ ಸುಕ್ ಜಮೀನ್ ನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆ ಅಕೆಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ನಾಯಕರಾಗಿರುವ ಇವರು ತಮ್ಮ ಬರಹ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನಗಳಿಂದ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ರಘುನಂದನ್ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಲಹೆಗಾರರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ 26 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಕರಾಗಿ (ಐ.ಎ.ಎಸ್.) ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅನುಭವವಿದೆ. ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧಿ ನಿಯಮಾವಳಿ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಇದೆ. ಕಾರುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವಂತಿಕಾ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಸಹ-ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವ ಇವರು, ಸಾರಿಗೆಯ ಕುರಿತಾದ ಭಾರತದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು, ಅದರ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೂಲಸಿಯಂ ಅನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಶಾಂತಮ್ಮ ಎಂ. ಗುಣ್ಣುಲ: ದಾರಾವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದು ಬಂದವರು. ಮೊದಲು ಮಂಡಲ ಪ್ರಧಾನರಾಗಿ ನಂತರ ಶಿರಾಕೋಲ್ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇವರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅತ್ಯಂತ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯೆಯಾದ ಈಕೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ - ದಾರಾವಾಡ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 1999ರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಜನಪರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಟಿ.ಜಿ. ಶೆಟ್ಟಿ: ಇವರು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು 1984ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರು ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ರಾಜ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಇವರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತರಬೇತುದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಕ್ಕಿತ್ತಾಯ ಆಂದೋಲನ ಕಾನೂನು ಸಲಹೆಗಾರರು ಹಾಗೂ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸುಶೀಲಕುಮಾರ್ ಭೀಮಪ್ಪ ಬೆಳಗಲ: ಇವರು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು. ಇವರು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ರಾಯಪ್ಪ ಬೆಳಗಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಗಂಗವ್ವ ಬೆಳಗಲ ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗ. ಇವರು ಪಿ.ಎಲ್.ಡಿ. ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಬಾಪೂಜಿ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಯುವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಸಹ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಜಮಖಂಡಿಯ ದಲಿತ ಸಮಿತಿಯ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸದಸ್ಯರು, ಜಮಖಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು. ಇವರು ರೈತರ ಹಿರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಚುನಾವಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹ ಆಗಿದ್ದರು.

ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಶ್ರೀ ಜಿ. ದಕ್ಷಿಣಾ ಮೂರ್ತಿ: ಇವರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾಗಿದ್ದು ಕಾರ್ಮಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಒಬ್ಬ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಾರರು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಾರ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು. ಇವರು ಒಬ್ಬ ಮಾಜಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯ ಮಾಜಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ವಿವಿಧ ಜಂಟಿ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅಧೀನ ಶಾಸನ ಸಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಮಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ಸುಧಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಬ್ಬ ಮಾಜಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿಗಳು

ಈ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಬಾಧೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಆಳವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲು ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಾಂತರದ ಹರಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಂದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳಜಿ ತೋರಬೇಕಾದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ವೈ. ಘೋರ್ಷಡೆಯವರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟ 1993ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ನೈಜ ಸತ್ವದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಸಬಲಗೊಳಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ, ಇದು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನೆಗಳ 'ವಿತರಣಾ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ'ಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡೆವು.

2000 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕುಳಿದಿರುವ ಒಂದು ವಯಸ್ಸಾದ ಹಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು, ಶ್ರೀ ಅಬ್ದುಲ್ ನಝೀರ್ ಸಾಬ್ ಅವರಿಂದ 1983ರಲ್ಲಿ ರೂಪ ಪಡೆಯಿತು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ದರ್ಜೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ದೂರದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿಲ್ಲದೇ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಒಂದು ವಾಸ್ತವವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಉತ್ತೇಜನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಧ ದಾರಿ ಕ್ರಮಿಸುವುದು ಸಾಲುಬಿಡು. ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರು ರೂಪಿಸಿದಂತೆ, **"ಅಗತ್ಯವಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪರಿಹಾರ"** ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ತ್ರಿಸ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕಿರುವ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಘಟಕಗಳಾಗಿರಲು ಇರುವ ಅವರ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಒಟ್ಟು ಸಂವಿಧಾನದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಸತ್ವವನ್ನು ಕುಲಗೆಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕನಸಿಗೆ ಶಾಸಕಾಂಗದ ರೂಪು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. **"ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ತರಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕೇವಲ (ಒಂದು) ಸಾಧನವಲ್ಲ, (ಇದು) ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ, ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಬಡವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು, ತಂತ್ರಜ್ಞರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು, ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು, ಲಂಚಗುಳಿತನವನ್ನು, ದಲ್ಲಾಳಿತನವನ್ನು, ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ಇತರ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಇರುವ ಸನ್ನದು ಕೂಡಾ ಆಗಿದೆ."**

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪುನರುಜ್ಜೀವಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಈ ಸಮಿತಿ ಮನಗಂಡಿತು ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಸಕ್ತ ಶಾಸನವನ್ನು ಕಲಾಯಿ ಮಾಡುವ ಬದಲು, 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ವಿವೇಕಯುತ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅನುಕೂಲಸಿಂಧುವಿನ ಮತ್ತು ಮುಂಬರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಚುನಾವಣೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ, ಸಮಿತಿಯು ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ವಿಧೇಯಕದೊಂದಿಗೆ ವರದಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಂತರ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ' [ಕರಡು ಮಸೂದೆ]ಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಈ ಎಲ್ಲಾ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುಸಿತದ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ(ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್) ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಮತ್ತೆ ಪುನಃ 'ಮಾರ್ಗ ಭಂಜಕ' ವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನಾವು ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಕೇರಳ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ನೋಡುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧೀಕರಣ, , ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳ ನುಸುಳುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗದ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ, ಭಾರತದ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಹಿಂದೆದೂ ಕಾಣದ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯ, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಗಳು, ಅನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ, ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಮತ್ತು ಈ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಏಕೀಕೃತ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೇ ಆತ್ಮದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್‌ರವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆ, ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ನಾನು ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಈ ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಶ್ರೀ ರಮೇಶ ಕುಮಾರ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿ

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ - I: ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಅಧ್ಯಾಯ I	ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ - ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ	1
ಅಧ್ಯಾಯ II	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇತಿಹಾಸ	14
ಅಧ್ಯಾಯ III	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿ - ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ	22

ಭಾಗ - II: ನೀತಿ-ನಿಯಮದ ವಿಷಯಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ IV	ಸಮಿತಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಗುರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆ	28
ಅಧ್ಯಾಯ V	ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ - ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ	48
ಅಧ್ಯಾಯ VI	ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯ	51
ಅಧ್ಯಾಯ VII	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ, 1993	61
ಅಧ್ಯಾಯ VIII	ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅಡಚಣೆಗಳು	81

ಭಾಗ - II: ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಸೂದೆ 2014

ಅಧ್ಯಾಯ IX	ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಸೂದೆ 2014ರ ಸಾರಾಂಶ	96
ಅಧ್ಯಾಯ X	ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಘಟಕಗಳು	100
ಅಧ್ಯಾಯ XI	ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ	108
ಅಧ್ಯಾಯ XII	ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಹೊಣೆಗಳು, ಜವಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು	110
ಅಧ್ಯಾಯ XIII	ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ	115
ಅಧ್ಯಾಯ XIV	ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು (ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು)	117
ಅಧ್ಯಾಯ XV	ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ	122
ಅಧ್ಯಾಯ XVI	ಸಮಗ್ರ ಜನರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವರದಿ	124
ಅಧ್ಯಾಯ XVII	ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ	136
ಅಧ್ಯಾಯ XVIII	ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳು	139
ಅಧ್ಯಾಯ XIX	ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಪರಿಹಾರ	142
ಅಧ್ಯಾಯ XX	ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ	144
ಅಧ್ಯಾಯ XXI	ರಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು	150

ಅನುಬಂಧ

I.	ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳು I, II ಮತ್ತು III (ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು)	
II.	ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ	
III.	ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರು ಏಪ್ರಿಲ್ 1989ರಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣದ ಸಾರ	
IV.	ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ	
V.	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಪಟ್ಟಿ	
VI.	ನಡೆದ ಸಭೆಗಳು	
VII.	ಪ್ರವಾಸದ ವರದಿಗಳು	
VIII.	ಸಮಿತಿಗೆ ಬಂದ ಸಲ್ಲಿಕೆಗಳು	

ಭಾಗ I: ಹಿನ್ನೆಲೆ
PART I: BACKGROUND

ಅಧ್ಯಾಯ I

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ - ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

“ನಮ್ಮ ಗುರಿಯು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.” -ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ್

ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ನಂತರದ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿದ್ಯಮಾನವಲ್ಲ. ಅಥವಾ 1980 ರ ಅಥವಾ 1990 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಅದರ ಅಖತ ನೀತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಅವೆಂದರೆ: ಚಿಲಿ, ಕೊಲಂಬಿಯಾ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಗಿನಿ, ಬಿಸ್ವಾವ್(1994), ಮಾಲ (1993), ಮತ್ತು ನಿಗೆಲ್.

ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಥವಾ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಇತಿಹಾಸವು 4000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದು. ಆಗ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಸ್ವಯಂಮಾಡಳಿತದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಯಾವಾಗ ಅವುಗಳ ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ತಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಳಲಟ್ಟಿತೋ, ಆಗ ಅವರ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸುವವರೆಗೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾದವು. ಈ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳು ಪುನರ್‌ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆದರೆ ಇದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸುವಲ್ಲಿ ದೃಢ ಚಳುವಳಿಗಳು ನಡೆಯುವವರೆಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಸಹ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅವಧಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್:

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕತೆಯಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದು. ಕ್ರಿ. ಪೂ. 200ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ, ಪುರಾತನ ಅಖತಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಂಘಗಳು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಮಂಡಲಗಳು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದಾಗಿತ್ತು.

‘ಪಂಚಾಯತ್’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಹಾಭಾರತದ ಶಾಂತಿಪರ್ವದಲ್ಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ‘ಪಂಚ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಇದು ಐದು ಜನರ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ‘ಪಂಚ ಪಂಚಸ್ಥನುಸ್ಥಿತ’ ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಸಂಘಗಳು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಕ್ರಿ. ಪೂ. 400ರಲ್ಲಿ ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಗ್ರಾಮ ಮಂಡಲಗಳ ವಿವರಣೆ ಹೀಗಿದೆ: ಹಳ್ಳಿಯ ಆಡಳಿತವು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲತ್ತು ಮತ್ತು ಇದು ಇತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಸಮಖ್ಯಾಕ (ಲೆಕ್ಕಿಗ), ಅನಿಕ್ತಕ (ಪಶು ವೈದ್ಯ), ಜಂಗ ಕಾರ್ಮಿಕ (ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾನು ಸಾಗಿಸುವವ) ಮತ್ತು ಚಿಕ್ತಕ (ವೈದ್ಯ) ರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ರಾಜ್ಯದ ಬಾಕಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಕಾನೂನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವು ‘ಗಣಪದ’ (ಹಳ್ಳಿಯ ಒಕ್ಕೂಟ) ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗಣರಾಜ್ಯ ಒಕ್ಕೂಟದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 660-1200ರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಕ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಯಕ ಎಂದು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಯುಗದ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವದ ಪೂರ್ವ ದಖನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುನುಂದ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಕುತ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಕಿಲ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾವುಂದ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾಂತಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯು ಆಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಜನರ ಮಂಡಳಿ/ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ‘ಸಭಾ’ - ಇದು ಕೆಲವು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು 'ಸಮಿತಿ' - ಇದು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಅನುವಂಶೀಯ ಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಣಿಯು ಹಳ್ಳಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಘಟಕವಾಗಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅವನ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ, ನಂತರ, ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಗ್ರಾಮ ದಾಖಲೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮಂಡಳಿಯ ಪದನಿಮಿತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಹ ಆಗಿದ್ದನು ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಿಗರು (ಗ್ರಾಮ ಕರಣಿಕರು) ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಆಜ್ಞೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಹಿರಿಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇದಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಸಭಾ'ವು ಗ್ರಾಮ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಕ್ಲಬ್ ಎರಡೂ ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯರು ಒಳಾಂಗಣ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ವಯೋಮಾನದ ಅರ್ಹತೆ 35 ವರ್ಷಗಳಿಂದ 70 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಆಗಿತ್ತು.

ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ನಂತರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸಮಿತಿಯು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಭಾಪು ರಾಜನ ಖಾಸಗಿ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ನೀಮಿತಗೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಾಗಿ ಮರುಗೋಚರಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಅವು ಕರ್ನಾಟಕ, ಬಹಾರ, ರಾಜಪುತಾನ್, ಮಧ್ಯ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದವು. ಕಛೇರಿಯ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಹಿಗಳಂತೆ ಬಹಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀತರರು ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯೀತರರು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಜಾತಿಯು ಮಂಡಳಿಗಳ ಸದಸ್ಯರ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೂ-ಗಂಗಾ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಮತ್ತು ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಯೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮದ ಮಂಡಳಿಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಮಂಡಳಿಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮ್ಯ ಮುಂದುವರಿದವು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯೋಗದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಮನೋರಂಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ, ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ, ಕಿರಿಯರ ಆಸ್ತಿಗಳ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳಾಗಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಪಂಚಮಂಡಲಗಳೆಂದು ಮತ್ತು ಬಹಾರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಜನಪದಗಳೆಂದು ಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದವು. ನಾಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಾಳಂದಾ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳ ಜೊತೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಮುದ್ರೆಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉನ್ನತ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆ ತೆರಿಗೆ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚೋಳರು ರೂಪಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸಭಾಪು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಡಂಗುರ ಸಾರಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಭೆಯು ಗ್ರಾಮದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಥವಾ ಅಲುಂಗ್ಗಂ ಅನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯ ತರಹದ ಐದು ಉಪಸಮಿತಿಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಚೀಟಿ ಆರಿಸಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೊಘಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶೇರ್‌ಶಾಹನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಒಳಗೊಂಡ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಅರೆ-ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯ ಆಡಳಿತದ ನಡುವೆ ಸಂಯೋಜಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಕ್ಷರವಾಗಿ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಆಡಳಿತದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ತೆರಿಗೆಗಳ ಅಧಿಕಾರ, ಆಡಳಿತದ ನಿಯಂತ್ರಣ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗಿತ್ತು.

ಮೊಘಲರು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಸ್ತೃತ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂದಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜರು ಬರುವವರೆಗೆ ಪುರಾತನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿತು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲ:

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅವರ ಆಧ್ಯತೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರದ ಸುತ್ತಲಿರುವ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. 1687ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಕಟ್ಟಡಗಳ, ಸಂಘಗಳ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಟ್ಟಣ ಮಂಡಳಿಗಳ ಮಾದರಿಯ ಒಂದು ಪೌರಸಂಸ್ಥೆ (ಮುನ್ಸಿಪಾಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್) ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಇಂತಹುದೇ ಮಾದರಿಯ ಸಮಿತಿಗಳು ಇತರ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದವು.

1857ರ ದಂಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಹಣಕಾಸು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬಿಗಿಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಣಕಾಸಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಸೇವೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಹಣಕಾಸಿನ ಕಡ್ಡಾಯತೆ ಲಾರ್ಡ್ ಮೇಯೋ ಅವರನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ 1870ರಲ್ಲಿ ಅವನು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಗರ ಪುರಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದನು.

1870ರ ಬಂಗಾಳ ಚೌಕಿದಾರ ಕಾಯಿದೆಯು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೇ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ಚೌಕಿದಾರರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿದ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿತು. ಇದು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿತು. 1874ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸ್ಥಳೀಯ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಅನುದಾನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು.

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರಿಪ್ಪನ್ ಮಸೂದೆ (ರೆಸೋಲ್ಯೂಷನ್) (1882) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಚುನಾವಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಇದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತ ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿತು. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರೇತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಮಸೂದೆಯು 2/3ರಷ್ಟು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿತು. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಕುರಿತಾದ ರಾಯಲ್ ಕಮಿಷನ್ 1909ರಲ್ಲಿ ರಿಪ್ಪನ್ ಮಸೂದೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿತು, ಆದರೆ ಅವು ಜಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

1919ರ ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ-ಚೆಲ್ಮ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಮೋಂಟ್-ಫೋರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪರಿಚಿತವಾಯಿತು. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಮೊದಲನೇ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಎಡ್ವಿನ್ ಸಾಮ್ಯುಯಲ್ ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ ಮತ್ತು 1916ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವೈಸರಾಯ್ ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಲ್ಮ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಅವರ ಹೆಸರಿಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ “ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ” ಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ನೀಡಿದ. ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಝನ್‌ಗೆ ಇದು ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ಕಡೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಸಲಹೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

1917ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ ಅವರು ಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೀಮಿತ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಭಾರತದ ವೈಸರಾಯ್ ಆಗಿರುವ ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಲ್ಮ್‌ಫೋರ್ಡ್‌ರನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಸಮುದಾಯದ ನಾಯಕರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಅವನ ವರದಿಯು 1918ರ ಮೇ 24ರಂದು ಮತ್ತು ಜೂನ್ 7ರಂದು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಂಡನೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯಿದೆ 1919ರಲ್ಲಿ ಸೇರಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ತಯಾರಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಗರಿಷ್ಠ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ವಸಾಹತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಶಾಸನ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು, ಆದರೆ ವೈಸರಾಯ್ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ಜವಾಬ್ದಾರಾಗಿ ಉಳಿದರು.

ಬಹುತೇಕ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಶಾಸನ ಸಮಿತಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆದಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಕೃಷಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಇತರ ‘ದೇಶ ಕಟ್ಟುವ’ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ‘ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಶಾಸನಾಂಗಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಾಗಿರುವ ಸಚಿವರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು; ಆದರೆ ಹಣಕಾಸು, ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮುಂತಾದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಮಾಡಿರುವ ‘ಉಕ್ಕಿನ ಜೊಕಟ್ಟು’ನಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ್ ನೇಮಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಆದ (ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲ) ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಕೌನ್ಸಿಲರ್ ಬಳಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

1921ರಲ್ಲಿ ವರದಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಯಾದ ಚುನಾಯಿತ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು 1920ರಲ್ಲಿ, ನಗರ ಪುರಸಭೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ‘ಭಾರತೀಯ’ವಾಗಿಸಲಾಯಿತು.

ಮುಖ್ಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

- 1.ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು
- 2.ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸಕಾಂಗದಲ್ಲಿ 2 ಸಭೆಗಳಿರಬೇಕು – ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳು (ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಗಳು) ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವಿಧಾನ ಸಭೆ.
- 3.ಇಡೀ ಭಾರತದ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸಕಾಂಗವು ಸಶಕ್ತವಾಗಿತ್ತು
4. ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ಗೆ ಕರೆಕಳುಹಿಸುವುದು, ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು, ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.
- 5.ಎಂಟು ಜನರ ವೈಸರಾಯ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜನರು ಭಾರತೀಯರಾಗಿರಬೇಕು
- 6.ಏಕಸಭೆಯ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಮಿತಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ

7.ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ:

- 1) ಹಣಕಾಸು, ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸೇನೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವುದು
- 2) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು

8.ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೇರ ಚುನಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಫ್ರಾಂಚೈಸಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು

1925ರ ಸಮಯದಲ್ಲ, 8 ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವು. ಈ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸೀಮಿತ ಕಾರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ಸುಧಾರಣೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ರೀತಿಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಭಾರಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ (ಅಡೆತಡೆಗಳಿಗೆ) ಕಾರಣವಾಯಿತು.

1919ರ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದಂತಹ 1919ರ ರೌಲತ್ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮತ್ತು ಜನರ ಚಳುವಳಿಗಳ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದರು, ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸದಸ್ಯರ ಒಮ್ಮತದ ವಿರೋಧದ ನಡುವೆಯೂ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಜಿನ್ನಾ ಅವರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸದಸ್ಯರು ರಾಜಿನಾಮೆ ನೀಡಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರು ನೀಡಿದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ದ್ರೋಹ ಎಂದೇ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ರೌಲತ್ ಕಾಯಿದೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಗಾಂಧಿ ದೇಶವ್ಯಾಪಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಏಪ್ರಿಲ್ 1919ರಲ್ಲಿ ಅಮೃತಸರದ ಜಲಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಘ್‌ನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದ ಜನರ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ನಡೆಯಿತು. ಈ ದುರಂತವು ಭಾರತೀಯರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತಾ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೆಹರೂ ಹಾಗೂ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

1920ರ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲ, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಾದ ಸ್ವರಾಜ್ ಅಥವಾ ಸ್ವಯಮಾಳ್ತಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಅಸಹಕಾರ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭವೆಂದರೆ 1921ರ ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ-ಚೆಲ್ಮ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಮೊದಲ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತನ್ನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಣಕ್ಕಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

1935ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯಿದೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದ ಭಾರತದಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ವಿಕಾಸದಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಂತ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಜನಪ್ರಿಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಆಡಳಿತಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳ ಜಾರಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್

ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಾರತದ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿತು. ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಗುರುತರ ಕಾರ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಭೆಯು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಚ್ಛೇದ 40ಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿತು. ಇದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ, 'ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು/ಸಂಘಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ

ಅವುಗಳನ್ನು ದತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದಾಗ ರಾಜ್ಯವು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದರೆ, ಸಂವಿಧಾನ ಅಂಗೀಕಾರವಾದ ನಂತರದಿಂದ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಕಾನೂನುಗೊಳಪಡದ ಭಾಗದಿಂದ ಹೊರಬಂದು 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡುವವರೆಗೆ, ಇದು ಸುಮಾರು 4 ದಶಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಕೆ. ಡೆ ಅವರ ಗ್ರಾಪ್ಯೂ (ಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆಯ) ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಂದಾಗಿ, ಭಾರತದಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಬಲವಂತರಾಯ್ ಮೆಹ್ತಾ ಸಮಿತಿಯು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (1952) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆ (1953)ಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಲಹೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ 1957ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಬಲವಂತರಾಯ್ ಮೆಹ್ತಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ನವೆಂಬರ್ 1957ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಎಂದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ 'ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ' ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿಯೇ ಬಗೆಹರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು ಆಗಿತ್ತು.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಮೊದಲ ಸಮಿತಿ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಅನೇಕ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಇದು ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವು ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು (ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು) ವಿಫಲವಾದವು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿತು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (ಪಿ.ಆರ್.ಐ.) ಕೇವಲ ಸುಸಂಘಟಿತವಾದ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ದೇಶದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಸಾಧನವಾಗಿ ಕೂಡ ನೋಡಲಾಯಿತು; ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತೆ ನೋಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಮಿತಿಯು 5 ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿತು: ಅವೆಂದರೆ:

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು [ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿ, ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್] ತ್ರಿಸ್ತರ ರಚನೆ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ನೇರ ಚುನಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇದು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಪರೋಕ್ಷ ಚುನಾವಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರಬೇಕು;
2. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ನಿಜವಾದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು;
3. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸಮರ್ಪಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ;
4. ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹಂತದ ಎಲ್ಲಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕು; ಹಾಗೂ

5. ತ್ರಿಸ್ತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಸ್ತಾಂತರ ಹಾಗೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು (ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು).

ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು 1958ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಮಿತಿಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್, ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಎಂಬ ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸಮಿತಿಯು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಇಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು.

ಬಲವಂತ ರಾಯ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು 1ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 1958ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನವು 2ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1959ರಂದು ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು. 1960ರ ದಶಕದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, 2,17,300 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಅವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ 5,79,000 ಹಳ್ಳಿಗಳ 96% ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 92% ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವಿತ್ತು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಭರವಸೆಯ ದಿನಗಳು. 1964-65ರಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ವರದಿಯು ಯುವ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ನಾಯಕತ್ವವು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಕೆಲಸವು ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿತು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮೂರನೇ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ, “ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವು ಪ್ರತಿ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಇಡೀ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು. ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆಯ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು”

ಸ್ಥಳೀಯ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಲು, ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಅಥವಾ ರಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಹಣಕಾಸಿನ ಖರ್ಚು ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಅಥವಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸಮರ್ಪಕ ಅಧಿಕಾರದ ಮೂಲಕ ಇದರ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಹಣಕಾಸು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಿಸಿತು.

ಇಂತಹ ಸಮಿತಿಗಳು ಅದರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ, ಉದ್ದೇಶ, ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವು ಅಗತ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ತಂಡ (ಯಂತ್ರ) ಹಾಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಸರ್ಕಾರದ ಅತಿಯಾದ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಹೊರೆ ಇದರ ಮೇಲೆ ಬಾರದು ಎಂದೂ ಸಹ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ನಿಜವಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಜನಪ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಹಳ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲವಂತರಾಯ್ ಮೆಹ್ತಾ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿತು.

ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, 60ರ ದಶಕದ ನಂತರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕುಸಿತವನ್ನು ಕಂಡವು. ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದುರ್ಬಲಗೊಂಡಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಪಕ್ಷಪಾತ, ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ ಮತ್ತು ಅನಿಯಮಿತತೆ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವರ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು; ಸಮನಾಂತರ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆ/ಮಂಡಳಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಆಡಳಿತಶಾಹಿ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿತು ಮತ್ತು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. ಸರ್ಕಾರವು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು

ಅಶೋಕ ಮೆಹ್ತಾ ಸಮಿತಿ (1977)

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 1977ರಲ್ಲಿ, ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರವು ಅಶೋಕ ಮೆಹ್ತಾ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿತು ಮತ್ತು ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಇರುವ ಕಾರಣಗಳೇನೆಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿತು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಬಲವಂತ ರಾಯ್ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವ ತ್ರಿಸ್ತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ದ್ವಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಲಹೆ ನೀಡಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು.

ಅವರ ಸಲಹೆಗಳೆಂದರೆ:

- ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೀಸಲಾತಿ;
- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸುವುದು;
- ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು;
- ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಆದೇಶಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು; ಹಾಗೂ
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ

ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಅಶೋಕ ಮೆಹ್ತಾ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವು.

1980ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಿತಿಗಳು ನೇಮಕಗೊಂಡವು; 1985ರಲ್ಲಿ ಜಿ.ವಿ.ಕೆ.ರಾವ್ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು 1986ರಲ್ಲಿ ಡಾ.ಎಲ್.ಎಂ. ಸಿಂಘ್ ಸಮಿತಿ. ಜಿ.ವಿ.ಕೆ.ರಾವ್ ಸಮಿತಿಯು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನವನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಡಾ.ಎಲ್.ಎಂ. ಸಿಂಘ್ ಸಮಿತಿಯು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ 7ರ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು.

73ನೇ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ, 1992,

1989ರ ಮೇ 15ರಂದು, ಆಗಿನ ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿಯವರು ಡಾ.ಎಲ್.ಎಂ. ಸಿಂಘ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿನ 64ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅವರ ಕಾಳಜಿಪೂರ್ವಕ ಮನವಿ ಅವರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿತು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು (ಚೇತನವನ್ನು) ವಿವರಿಸಿತು. ಸಂಸತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸಭಾದ ಬೆಂಬಲದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಲೋಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ 2/3 ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮತದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅದು ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ವಿ. ಪಿ. ಸಿಂಗ್ ರವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿಟ್ಟ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಕೂಡಾ ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ಕೆಲವೇ ಕಾಲದ ನಂತರ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗೆ ಅವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು.

1991ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಪಿ.ವಿ.ನರಸಿಂಹ ರಾವ್ ಅವರು ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕನಸನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೊಸ ಮಸೂದೆ, 73ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆ – 1992ನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು ಮತ್ತು 1992ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ 1993ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 24ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆಯು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ದರ್ಜೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ರಚನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ, ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ತಂದಿತು. ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಕಾಯಿದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಎದ್ದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಟೀಕೆಗಳೆಂದರೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ದರ್ಜೆಗಳನ್ನು (ಅಂತಸ್ತು) ಕೊಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಈಗ ಹೇಳುವಂತೆ ಇದೊಂದು 'ಮೌನ ಕ್ರಾಂತಿ'ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂ. ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿತು.

ಮಣಿಶಂಕರ್ ಅಯ್ಯರ್ ಸಮಿತಿ 2013

ಪರಿಚಯ

'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸನ್ನದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಶ್ರೀ ಮಣಿಶಂಕರ್ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಿಣಿತರ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

1. "ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಬಡತನ ನಿವಾರಣಾ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯು.ಪಿ.ಎ. ಸರ್ಕಾರವು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ... ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದ ನಂತರ, ಯು.ಪಿ.ಎ.ಯು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಜಮಾ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಹಸ್ತಾಂತರವು ಸದೃಶ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರ ಹಸ್ತಾಂತರಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ... ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ನೆಲಗಟ್ಟಾಗಿ(ತಳಪಾಯ) ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಸಶಕ್ತವಾಗುವುದನ್ನು ಯು.ಪಿ.ಎ. ಸರ್ಕಾರವು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ."
2. 40ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ "ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು" ಮತ್ತು 11ನೇ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ "ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು" ಇವುಗಳನ್ನು "ಸ್ವಾಯತ್ತ ಅಧಿಕಾರ"ದ "ಘಟಕಗಳು" ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ ವಿನಃ "ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ"ದ್ದಲ್ಲ. ಇವು ಸಂವಿಧಾನದ 1Xನೇ ಭಾಗದ 243ಜಿ ವಿಧಿಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ: ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತ್ರಿಸ್ತರಗಳು "ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ" ವಿನಃ "ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ"ದ್ದಲ್ಲ.

ಸಮಿತಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿ:

29ನೇ ಜೂನ್ 2004ರಂದು ನಡೆದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ, ಡಾ. ಮನಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದವು. ಅದು:

- ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಮಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುವ ವಿತರಣೆಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡುವಂತೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಚಟುವಟಿಕಾ (ಜವಾಬ್ದಾರಿ) ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ "ಒಂದು ತೀವ್ರ ನಿರ್ಗಮನ" ("ಒಂದು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆ") ತರಬಹುದು.
- "ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟಗಳಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ" ನೀಡುವುದು.
- ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಬರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಅವರ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ
- ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಪನ್ಮತೆಯ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಜನರ ಅನಿಸಿಕೆಯಂತೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ.
- ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಣಕಾಸುಗಳು ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿರಬಾರದು.
- ರಾಜಕೀಯ ಸಶಕ್ತತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬೇಕು.

ಈ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಸಾರಾಂಶ:

- ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾದರೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಗಳು ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲು, ಸಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. (ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನಿತ ಯೋಜನೆ) ಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದೆ, "ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆ" ಮಾಡಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ನೀಡಬೇಕು. ಸಮಿತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡದೇ ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನಿತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು.
- ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಹಸ್ತಾಂತರವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಸೇವೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ರಚನೆ, ಪ್ರಮುಖ ಇಲಾಖೆಗಳ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ವರ್ಣನೆ,

ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳ ಬೆಂಬಲ ಇರಬೇಕು.

- ಇದಲ್ಲದೇ, ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ, ಹಸ್ತಾಂತರದ ಪರಿಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ, ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಳತ್ತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹಸ್ತಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಬಲಗೊಳಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಜಾಡನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಪರಿಶೀಲನಾ ಗೊಂದಲಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಆಗ 'ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲದವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೇಂದ್ರಿತ ಯೋಜನೆಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂದು 2012-13ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೇಂದ್ರಿತ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ.
- ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಲ್ಲದವರಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗಿದೆ, ಇದು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು 11ನೇ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಪುನರಾವಲೋಕನವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದ ಬಳಿಕೆಯ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ನೀಡಿರುವ ಇಡೀ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಈ ಸಾವಿರಾರು ಚುನಾಯಿತ ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತಗಳ ಕೇವಲ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲರುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ನೂರಾರು ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾದಿಸದೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಇದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಯಾಕೆಂದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ರಚನಾತ್ಮಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಾಂತರದ ಸಶಕ್ತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಅನಿಯತ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಿರುವುಮುರುವಾಗಿದೆ.
- ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಬಲೀಕರಣದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ, ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅನುಸರಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ, ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ, ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಅವಕಾಶ ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅವರು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಾತ್ರದ ವಿವರಣೆಯಿಲ್ಲದೇ ಭ್ರಮನಿರಸನಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಗ್ಗರಿಸಲು ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ ಕಾರಣವಲ್ಲ ಯಾಕೆಂದರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅಸಮಾನತೆಯು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಿತು ಎಂದು ಸಮಿತಿಯು ನಂಬುತ್ತದೆ.
- ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೊರತೆಗಳು ಕಳಪೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಕೆಲವು ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಈ ತರಬೇತಿಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಸಂಯೋಜನೆ ಇರುವುದನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿ ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಾತಾವರಣವು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗಿರುವ ಕೆಲಸದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

- ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವೈಫಲ್ಯಗಳ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ದೇಶದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು 'ಸರಪಂಚ ರಾಜ್' ಆಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು. ಅದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಮಹಾಪಾತಕದ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯ ಅಂಶಗಳು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಯಿತು.
- ಇದಲ್ಲದೇ, ನಿಜವಾದ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೇ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳತ್ತ ಚುನಾಯಿತ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅನೇಕ, ಬಹುಶಃ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೂ ವಾರ್ಡ್‌ಸಭೆಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾತಿಯು ಅತೀ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು / ಎನ್.ಜಿ.ಓ. ಬಳಗಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರಲು, ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ, ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅವರ ಸಲಹೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು ಯಾಕೆಂದರೆ ಪಮಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಧಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಅವರ ಅಧಿಕಾರವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನಾಂತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಭದ್ರವಾಗಿದೆ.
- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗುವ ಸಮರ್ಪಕ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿಯು ಬಲವಾಗಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ವೀಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವಾಲಯವು ನಕಲ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯೆಂದರೂ ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಅಂದರೆ ಅರ್ಧ ಮಿಲಿಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಸಭೆನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಕ್ರಮವು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಹೇಳದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು, ತನ್ನದೇ ಸಲಹೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಕೇಂದ್ರವು ಮಾದರಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ಕರಡನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂಕ್ತ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಆಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೊರತೆಗಳು ಪ್ರತಿ ಸಲದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸರದಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೀಸಲಾತಿಯಿಂದಾಗಿ ಜಟಿಲಗೊಂಡಿವೆ. ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಅನುಭವಸ್ಥ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೇ, ಇದು ಮುಂದಿನ ಸುತ್ತಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸಂಭಾವ್ಯತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಗೌರವದ ಅಥವಾ ಗೌರವದವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರಿಗಿರುವ (ಮಹಿಳೆಯರು, ಪ.ಜಾ, ಪ.ಪಂ., ಒಬಿಸಿ) ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮೀಸಲಾತಿಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಮತ್ತು 3 ಅವಧಿಗೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮೀಸಲರಿಸಿದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಸಂಸತ್ತು / ಎಂ.ಎಲ್.ಎಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

- ಹಸ್ತಾಂತರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದಂತೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಭರಿತವಾಗುತ್ತವೆ, ಸದಸ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಂತವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವಿನ ಮಹಾಪಾತಕದ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಮಿತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ, ಜನರ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಮಹತ್ವವು ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- ಈ ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು, ಪರಂತು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಹಿಮ್ಮುಖಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನೇರವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ವೇಳೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್‌ಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅನ್ನು ಶಕ್ತಿಯುತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ತಳಮಟ್ಟದ ಸಶಕ್ತತೆಗೆ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರತಿಫಲಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾಪಕವಾಗಿದೆ.
- ಈ ಸಮಿತಿಯು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅನುದಾನದ ಸಲುವಾಗಿ ಬಗ್ಗೆ 14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ “ಮೂಲ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆ”ಯಿಂದ ಅನುದಾನವನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ತರಲು ಮುಕ್ತ ನಿಧಿಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುದಾನಗಳನ್ನು 14ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಅನುದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆಯ ಅನುದಾನಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಇದು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ, ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಆಯವ್ಯಯದಿಂದ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಹೀಗಾಗಿ ಸಮಿತಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಭದ್ರತೆಯ ಕೀಲಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹುಡುಕಲು 20 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಈಗ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ II

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಇತಿಹಾಸ

“ದಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಆಡಳಿತ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸದೃಢಗೊಳಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು”

“ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದಿಲ್ಲೆಗೆ!”

-ಅಬ್ದುಲ್ ನಜೀರ್ ಸಾಬ್

ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಇತಿಹಾಸವು 1956 ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ಭಾರತದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕಿಂತ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಆಗ ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನೂ, ಮಂಗಳೂರನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಮದರಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯ ಬಳ್ಳಾರಿಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1005 ಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಹಳ್ಳಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತುಂಬಾ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಸನಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮ, ಅಗ್ರಹಾರ, ನಾಡು ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗಿದ್ದವು. ಹಳ್ಳಿಯ ಅಗ್ರಹಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಾಜನ ಸಭೆಯು [ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ] ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಉಳಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಐವತ್ತು ಒಕ್ಕಲು (50 ಕುಟುಂಬಗಳು) ಅಥವಾ ಮೂವತ್ತು ಒಕ್ಕಲು (30 ಕುಟುಂಬಗಳು) ಗಳೆಂಬ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದರೆ: ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಛತ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಅರವಣಕೆ (ನೀರನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ)ಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಶುಲ್ಕಗಳ ವಸೂಲಾತಿ, ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯ, ಹಳ್ಳಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಾಯಕರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹಳ್ಳಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿದು ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವ ನಾಯಕರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ, ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ವಾದ ಮಾಡುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.

6ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರು ಮತ್ತು ಹೊಯ್ಸಳರನ್ನೊಳಗೊಂಡ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1200 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1336) ಹಲವಾರು ರಾಜ ಮನೆತನಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದವರೆಗೂ ಇದು ಹೀಗೇ ಮುಂದುವರಿಯಿತು ಮತ್ತು 16ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರ ಸ್ವಂತ ಹಣಕಾಸಿನೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಂತಾದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಡೆಯರುಗಳು (1610 ರಿಂದ 1761 ಮತ್ತು 1810), ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ (1761 ರಿಂದ 1799) ಇವರು ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು.

ಮುಂಬೈ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜ್‌ನ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ನಿಜಾಮರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಕರ್ನಾಟಕ ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳೇ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದವು. . ರಾಜಕೀಯ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಆರ್ಥಿಕ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸೇನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಈ ತರಹದ ಬೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಬೇಕಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ್ರಾ, ದೆಹಲಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಲಾಹೋರ್,

ಲಖ್ನೋ, ಮುಲ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಪೂನಾ (ಪುಣೆ) ಇವುಗಳು ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಾದವು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಕಾಶಿ (ವಾರಣಾಸಿ), ಮಥುರಾ, ಪ್ರಯಾಗ (ಅಲಹಬಾದ್) ಮತ್ತು ಮಥುರಾಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣಗಳು. ಮೊಘಲರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಗರಗಳಿಂದ ಬಂಧ ಜನರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲ ನಗರ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು.

ಈ ಕಾಲದ ಗ್ರಾಮ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಗರ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು, ಅವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳು ಕೇವಲ ತೆರಿಗೆಯ ವರಮಾನ ಗಳಿಕೆಯ ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮವೂ ಬೇರೊಂದು ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಭೂ ಮಾಲೀಕರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ದರೋಡೆಕೋರರ ಅಥವಾ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರ ಬೆದರಿಕೆಗಳಿದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಡಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಇಂತಹ ಭಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಂತಹ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿತು.

ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ತೀರ್ಮಾನ, ತೆರಿಗೆ ದರ ನಿಗದಿಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದವು. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿಗೆ ಗೌರವ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ಆಯಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಕೆಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಸಹ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದವು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಪಂಚರ ಪಂಚಾಯತ್, ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಯೇ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ದೂರುಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನರ, ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಕೇಳಲು ಬರುವ ಜನರ, ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡೇ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲ ಯಾರಾದರೂ ನ್ಯಾಯದ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದರೆ, ಅಂತಹವರ ಸಹಚರರು ಅವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಸರಿ ದಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಮೊಘಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಭಾರತದ ಪಂಚಾಯತುಗಳು, ಪಶ್ಚಿಮದವರು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ,

“ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜನೇ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನೇ ವಿನಃ ಸಮಾಜವಲ್ಲ.” ಆದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದರೂ ಆತನೇ ಸಾರ್ವಭೌಮಾಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲ. ರಾಜನು ದೇಶದ ಮುಖದ ಸಂಕೇತ. ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಜೊತೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದೇ ದೂರದಲ್ಲರುವ ಇರುವ ತಮ್ಮ ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ರಾಜ. ಆದರೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕು ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕರ್ನಾಟಕ

1874ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಆಧುನಿಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿತು. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಆಡಳಿತಶಾಹಿಗೆ ಅಧೀನವಾದವು. ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯತ್ವವು ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಯಿತು. 1882ರಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ ನೀತಿಯು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ; ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತ್ರಿಸ್ತರದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಮೈಸೂರು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ಕಾಯಿದೆ-1902ಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿತು.

ಇದು, ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯೂನಿಯನ್ (ಗ್ರಾಮ) ಪಂಚಾಯತ್, ಉಪ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಕಮಿಷನರ್‌ನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಆದರೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದವು. ಮತ್ತು 1914 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರ ಎರಡು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು; ಎಮ್. ಕಾಂತರಾಜ್ ಅರಸರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರ (ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ) ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ದಿವಾನ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಸಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಮಿತಿ. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಉದಾರೀಕರಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದವು. ಅವು ಚುನಾಯಿತ ಬಹುಜನರನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ (ಮಂಡಳಿ)ಗೆ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದವು.

1915 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಾಜಿ ದಿವಾನರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಪಿ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸ್ಥಳೀಯ ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ 1918 ಇವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಡಲಾಯಿತು. ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಇದು ಮಾಡಿತು. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾಯಿದೆ (1926)

1926 ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಇತರ ಇಪ್ಪತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ, ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದವು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಜನಾದೇಶದ ಮೇಲೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಿಡಲಾಯಿತು.

1947ರ ನಂತರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ಬಲವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ರಾಜರ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು 1949ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳೆಂಬ ದ್ವಿಸ್ತರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು, ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು 1950ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ಅದರ ಆಧಾರವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಡಳಿಗಳ ಕಾಯಿದೆ - 1952 ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು, ಆದರೆ ಇದು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

1953 ರಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಡಿ.ಎಚ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು 1954ರಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಇದು ಮಧ್ಯಂತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಮಂಡಳಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತ್ರಿಸ್ತರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ಸಲಹೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1959

1957ರಲ್ಲಿ ಬಲವಂತರಾಯ್ ಮೆಹತಾ ಸಮಿತಿಯು ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು, ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಇದನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, 1959ರ ಮೈಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯು ಆಗಿನ ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಡಿ.ಜತ್ತಿ ಅವರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು.

ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಚುನಾಯಿತವಾಗುವ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಪ್ರದೇಶವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿತು, ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾಯಿತು. ಸಲಹೆ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಲೋಕ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು, ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು, ತಾಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ವಿವಿಧ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ನೇತೃತ್ವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯದು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ, 8,411 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 96 ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು, 175 ತಾಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು 19 ಜಿಲ್ಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು.

ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕೊರತೆಯೆಂದರೆ, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಲಹಾ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ; ತಾಲೂಕು ಮೂಲ ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ಘಟಕವಾಯಿತು.

ಕೊಂಡಜ್ಜಿ ಬಸಪ್ಪ ಸಮಿತಿ

1959ರ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀ ಕೊಂಡಜ್ಜಿ ಬಸಪ್ಪನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಮಿತಿಯು ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಅಧಿಕಾರಿಯೇತರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಅನ್ನು ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸುವುದು, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಬೋರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನಡುವೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ - ಇವುಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಇದು ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 'ಮೈಸೂರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮಸೂದೆ - 1964'ನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು, ಆದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಇದು ಜಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿಗಳು, ಮಂಡಳಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾಯಿದೆ, 1983

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 1983ರ ವರ್ಷವನ್ನು ಹೊಸ ಯುಗವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್‌ಗಳು, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿಗಳು, ಮಂಡಳಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾಯಿದೆ, 1985ರ (ಆದರೆ 1983ಯ ಕಾಯ್ದೆ ಎಂದೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ) ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು.

ಅಶೋಕ್ ಮೆಹ್ರಾ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದರ ಕರಡನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ, ಶ್ರೀ ಅಬ್ದುಲ್ ನರೀಫ್ ಸಾಬ್, ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿ, ರೂಪಕೊಟ್ಟರು. 'ಜನರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ' ಎಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು 1983 ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಭಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು 10ನೇ ಜುಲೈ 1985 ರಂದು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಭಾರತದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರೂ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಇದರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು 'ಅಧಿಕಾರದ ನಿಜವಾದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು'ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು.

'ಈ ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.' ಎಂಬುದನ್ನು ಅಬ್ದುಲ್ ನರೀಫ್ ಸಾಬ್ ನಂಬಿದ್ದರು. ಮತ್ತು "ಜನರು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಾಗ ಅವರು ಒಂದು ನಿಜವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ" ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದರು.

ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ತಯಾರಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ಆಡಳಿತ ಹಾಗೂ ಲೆಕ್ಕ ತಪಾಸಣೆ (ಆಡಿಟ್) ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮಹತ್ತರವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಕಾಯ್ದೆ ತ್ರಿಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಈ ಹಿಂದಿನ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ ನೇರ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್‌ನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಇದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಉಪಮಂತ್ರಿಯ ದರ್ಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿದೆ. ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಧ್ಯಂತರ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ಗ್ರಾಮದ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಗುಂಪಿನ, ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸದೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ಪ್ರತಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು, ಆದರೆ ಇದು ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಕುರಿತಾದ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ -1983, ಇದು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡಿದ 25% ಮೀಸಲಾತಿ ಹಾಗೂ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯನ್ನು ಇದು ಪರಿಚಯಿಸಿತು.

ಈ ಕಾಯ್ದೆಯು ರಾಜಕೀಯ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ' ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಸದಸ್ಯರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸಿನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ಹಸ್ತಾಂತರ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬದ್ಧತೆಯ ಕೊರತೆ ಇವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲು ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ನರಿಯೇರ್ ಸಾಬ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ, “ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತವೆ - ಹಳ್ಳಿ, ಜಿಲ್ಲೆ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ - ಇದು ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರ ಕನಸು. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಇದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಸಂವಿಧಾನ ಕೊಡೆ ಮಾಡಿದ ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅವೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ವಿನಃ ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅದರ ಆಶಯದಂತೆ ಫಲಪ್ರದವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯ್ದೆ, 1993

ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿಯವರ 64ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ರಾವ್‌ರವರಿಂದ 73ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಮತ್ತು ಅದು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡಾಗ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುನ್ನಡೆ ಸಾಧಿಸಿತು. ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಸಂಸದರಿಂದ ಏಳು ಬಾರಿ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಹಾಗೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಆಳವಾಗಿ ಬದ್ಧರಾದ ಶ್ರೀ ಮುರಾರಿ ಯಶವಂತರಾವ್ ಘೋರ್ಪಡೆಯವರ (ಎಂ.ವೈ.ಘೋರ್ಪಡೆ) ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯ್ದೆ - 1993 ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕರ್ನಾಟಕವು 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ವೀರಪ್ಪ ಮೋಯಿಲಯರು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿದರು. 1ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 1993 ರಂದು ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಇದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಿತು. ಏಪ್ರಿಲ್ 13 ರಂದು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು 10 ಮೇ 1993 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ (ಆಚರಣೆಗೆ) ಬಂದಿತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ ವೈ ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವೀರಪ್ಪ ಮೋಯಿಲಯವರು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ತರಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರಿಂದ 1993ರ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಆದಾಯದ ಮಾನದಂಡದ ಮೇಲೆ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾಗಿ 1/3 ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯದವರು ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ 10000ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಬಹುದಿತ್ತು.

1994ರ ಚುನಾವಣೆಯ ನಂತರ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡ ಅವರು ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಡಿ ಆರ್ ಪಾಟೀಲರು, ಶ್ರೀ ಪಿ ಜಿ ಆರ್ ಸಿಂಧ್ಯಾರವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಂ ಪಿ ಪ್ರಕಾಶ್ ಮುಂತಾದವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು; 26.6% ಒಳಗೊಂಡ ಬಿ ಸಿಎಂ ಎ ಹಾಗೂ ಮುಸ್ಲಿಂರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 6.4% ಇರುವ ಬಿ ಸಿಎಂ ಬಿ - ಒಟ್ಟು 33%. ಇದು 1995-96ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು.

ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಒಲವಿರುವ, ಮಂಡಲ ಆಯೋಗದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಆಗಿದ್ದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಶ್ರೀ ಎಂ.ವೈ.ಘೋರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ವೀರಪ್ಪ ಮೋಯಿಲಯವರು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪಿ.ಜಿ.ಆರ್.ಸಿಂಧ್ಯಾ ಅವರಂತಹ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಬಲವಾದ ವಾದಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕರಡು ರಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಆರ್ ಪಾಟೀಲ್‌ರವರು, ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ 1/3 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾತಿಯ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. 1994ರ ಚುನಾವಣೆಯ ನಂತರ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು, ಆಗ ಬಿ.ಸಿ.ಎಂ.ಎ. ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ 26.6% ಮತ್ತು ಬಿ.ಸಿ.ಎಂ.ಬಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಮುಸ್ಲಿಂರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 6.4% ಒಟ್ಟಾರೆ 33% ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಳಿಸಿದರು. 1995-96 ರಲ್ಲಿ ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಒಂದು ದಶಕಗಳವರೆಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಅನುಭವವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, 1983ರ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಯಿದೆಯು ಮಾಡಿತು ಮತ್ತು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತ್ರಿಸ್ತರ ರಚನೆಯನ್ನು ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ನೇರ ಚುನಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಯೇ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿತು. ಇದು ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು, ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರೂ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಹೊರಗಿಡಬೇಕೆಂದು ಇದು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.

ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ:

'ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಕಾನೂನಿನ ಬದಲಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಕಾನೂನನ್ನು ಕಾಯಿದೆಯಾಗಿ ತರುವುದು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತ ಸಮಿತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತ್ರಿಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾನೂನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಮಯೋಚಿತವಾದುದು'.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು "ಏಕಕಾಲಿಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಿಲ್ಲದ ರಾಜಕೀಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇರ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು", ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ವಾದ ಮಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀ ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ನಿಜವಾದ ನಾಯಕರು. ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿನ್ಯಾಸ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳೆಡೆಗೆ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಅವರು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಹಿಂಜರಿಯದ ಬದ್ಧತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕಾಳಜಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ನಂತರ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಉಳಿದಂತೆ ಕಠೋರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರ ದೃಢ ಬದ್ಧತೆಯು ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ ರೇಖೆಯಂತಿತ್ತು.

ಅವರು ಹೇಳಿದರು: "ಕಾರ್ಡಿನಲ್ ತತ್ವವು ತ್ರಿಸ್ತರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದೋ ಅದನ್ನು ಆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು ವಿನಃ ಮೇಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಲ್ಲ".

ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಅನೇಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ.ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರಿಂದ 'ಅಧ್ಯಕ್ಷ'ರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಕುದುರೆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಕಾಯಿದೆಗೆ 100ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ 47 ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ! ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ ಮತ್ತು 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಆಶಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬಹುದಾದಂತಹ ಬಲವಾದ ಕಾಯಿದೆಯು ಕೆಲಸ ಮಾಡದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕುಲಗಡಿಸಿತು.

ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕೆಲವು ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಕಾಯಿದೆಯೂ ಸಹ ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು 'ವಿತರಣಾ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ'ಗಳಂತೆ ನೋಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 11ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ (ಶೆಡ್ಯೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ) ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ 29 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದರೂ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಅವರ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಕುರಿತಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳು ಇದರಲ್ಲಲ್ಲಿ. [ವಿವರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ, ದಯವಿಟ್ಟು ಅಧ್ಯಾಯ 7ನ್ನು ನೋಡಿ]

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕ್ರಿ.ಶ. 6ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾಯತ್ತ 'ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌'ಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಇತಿಹಾಸವು ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಧನಾತ್ಮಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು 'ಭರವಸೆಯ' ಮತ್ತು 'ಆಶಾದಾಯಕ'ವಾದುದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯು ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಹೊಸ ವರ್ಗವು ಹೊರಹಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಶಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನವದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ 428ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಮಿತಿಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಮ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೇವಲ ಯೋಜನೆಗಳ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿವಾರಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸುಧಾರಿತ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿತರಣಾ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ, ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶಗಳು ಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹಿಂಪಡೆದುಕೊಂಡವು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೆ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇದು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಿಯ ಮತ್ತು ವರ್ಗದವರ ತಾಣವಾಗಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿ, ಈಗ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರೂ ಸ್ಥರಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ 50% ಕಡ್ಡಾಯ ಮೀಸಲಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ, ಗೌರವಿಸಿದ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಏಕೈಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಪುನರ್ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಮಿತಿ - ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

“ನಾನು ನಿಮಗೊಂದು ತಾಯತ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮಗೆ ಅನುಮಾನಗಳು ಕಾಡಿದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರ ಮಿತಿ ಮೀರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಇಲ್ಲಯವರೆಗೆ ನೋಡಿದ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ, ಅಂತ್ಯಂತ ಬಡವರ ಮುಖವನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನಿಮಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ. ಈಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿರುವ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಈಗ ನೀವು ಇಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಇದೆಯೇ? ಅವರು ಅದರಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಾ? ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೇಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಆಗುತ್ತದೆ? ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಮಿಲಿಯಾಂತರ ಜನರನ್ನು ನಿಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಕಡೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದೆಯೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಅನುಮಾನ ಹಾಗೂ ಅತಿಯಾದ ಅಹಂಕಾರ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

- 1948ರ ಅವರ ಕೊನೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹತ್ಯಾ ಗಾಂಧಿ ಬರೆದಿಟ್ಟ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ

2013ರ ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಅಧಿವೇಶನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್. ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಕೇವಲ ಹೇಳಿಕೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವು ಯಾವುದೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡವರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಬಹಳ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ನಡೆಯದೇ ಇರುವ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರು ಭ್ರಮನಿರಸನಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ಆತ್ಮವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡಿತು. ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರು, 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993'ರನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಶಾಸಕ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು 12-10-2014ರಂದು ನೇಮಿಸಿದರು. (G.O. No RDPR 221 ZPS 26.11.2013). ಜನರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸರ್ಕಾರವಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಲು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ' ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಇರಾದೆಗೆ ಈ ಸಮಿತಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯೇ ಪುರಾವೆ.

ಮಹತ್ಯಾ ಗಾಂಧಿಯವರ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ'ದ ಭೂತ ಕನ್ನಡಿಯ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಜನರ ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಜನರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗದ ಜನರು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ದಿ. ಪ್ರಧಾನಿ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ಈ ಸಮಿತಿಯು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993'ಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಾವಣೆ, ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೂಚಿಸಲು, ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಕಲಮುವಾರು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೋಡಲಕ್ಕೆ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳೂ ಸಹ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಆಯಿತು.

ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ತತ್ವಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಗಳ, ವಾದಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು, ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲ ಆಕರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಲಾಯಿತು. ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು. ಅದು ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 'ಸರಬರಾಜು' ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂತ್ರವಾದ, ತನ್ನದೇ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರವೇ?. ಅದು ಕೇವಲ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸಬಲೀಕರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ ಯಂತ್ರ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದೇ ಉತ್ತರವಾದೀತು.

ಆದರೆ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯಾದೇಶ ನೀಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದೆಡೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿಮಾತೆಲ್ಲ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿ ನಿಧಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ನೀತಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ, ಶಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಲೇಖನಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಇದು ನಮ್ ಸಂವಿಧಾನದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ.

73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅರೆಬರೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಇಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅದ್ಯಾದೇಶವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಈ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಶಕ್ತತೆ ದೊರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಸಮಿತಿಯ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ಬಂದಿತು.

ಆದ್ದರಿಂದ 'ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೆ'ಯ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಆಸಕ್ತಿ, ಪರಿಣತಿ ಇರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಜನರು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು, ಈ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಯಿದೆಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗುವ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿರಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಕಾನೂನು ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಷಯ ಬರಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಆಸಕ್ತಿ, ಪರಿಣತಿ ಇರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಜಿಲ್ಲಾ, ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ 4 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು) ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರಿಗೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಸಕರಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಪರಿಣತಿ ಇರುವವರು, ಚಿಂತಕರು ಹಾಗೂ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಜೊತೆ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಈ ಬಹಿರಂಗ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲ, ಪರಿಣಿತರು, ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವವರು, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರು, ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ನಾಡಿ ಮಿಡಿತ ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಿತಿಗೆ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಸಹಾಯವಾಯಿತು.

ಚರ್ಚೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಕಾಗಲಾರದು, ಬದಲಿಗೆ ಹೊಸ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನೇ ರಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದೇನೋ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಸಮಿತಿಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗೆ ಇದ್ದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಕರಾರು, ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಸಲಹೆ ಕೂಡ ಬಂದಿತು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಮಿತಿ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ-2014' ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಕಾಯಿದೆಯ ಕರಡನ್ನು ರಚಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು.

ಶ್ರೀ ಕೆ ಟಿ ವಿಶ್ವಾಸ್ ರವರ ಕೈಪಿಡಿ 'Legislative Drafting - Shaping the Law for the New Millenium, Indian Law Institute, 2007, ನವ ದೆಹಲಿಯ ಪುಟ 181ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ:

“ಯಾವುದೇ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಅನೇಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಸೂಚಿತ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಕಾನೂನನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಒಳಿತು. ಹಾಗಾದಾಗ ಕಾನೂನು ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಗಾತ್ರ ಮಿತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಸುಲಲಿತವಾಗುತ್ತದೆ”

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 1993ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೈ ಫೋರ್ಪಡೆಯವರಿಗೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಂದಿಗ್ಧ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರು 1983ರ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಹೊಸ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನೇ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಈ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಹೊಸ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಜೊತೆಗೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯಲಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಮಿತಿಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಕಾಯ್ದೆ 2014' ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಸಾಕಾರ ಹೇಗೆ? ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 29 ವಿಷಯಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗುವ ಕ್ರಮ ಹೇಗೆ? ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಉಪ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆ (ಜವಾಬ್ದಾರಿ) ನಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ವಿನಂತಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಉಪ ಸಮಿತಿಯು ಕೇವಲ 29 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳಾದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸಹ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಉಪಸಮಿತಿ ಆಲೋಚಿಸಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಹಿತಿ/ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ಕೈಗೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೋಶದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು; ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಹೊಣೆಗಾರರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಉಪಸಮಿತಿ ಚಿಂತಿಸಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಅನುಭವ ಮಾಹಿತಿ ಇದ್ದ ಜನರ ಚಿಕ್ಕ ಗುಂಪೊಂದು ಉಪಸಮಿತಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಮುಂದಾಯಿತು. ಜೊತೆ ಜೊತೆ ಸಮಿತಿಯ

ಕೆಲ ಸದಸ್ಯರು, ಉಪಸಮಿತಿಗಳಾಗಿ ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ, ಜಾರ್ಖಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಬಂದರು.

ಮಸೂದೆ ಕರಡು ರಚಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಾಗಾಲೋಟದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಜೂನ್ 24ರಿಂದ ಜುಲೈ 1 ರವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ವೈಟ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರು ಸೇರಿ ಬಹಳ ವಿವರವಾದ, ಆಳವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಸರ್ವಸದಸ್ಯರ ಸಮ್ಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಂಗೀಕಾರವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಕರಡು ಕಾನೂನು ರಚನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ವೇಗ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕರಡು ಮಸೂದೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ರಚನೆಗೆ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲೇ ಒಂದು ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 26, 2014ರಂದು ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲು ಆಲೋಚಿಸಲಾಯಿತು. ಜುಲೈ, ಆಗಸ್ಟ್, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಕರಡುಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಆಗಾಗ ಕರಡು ರಚನಾ ಗುಂಪು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27ರಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರ ಜೊತೆ ಮೊದಲ ಹಂತದ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಎತ್ತಿದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಸಮಿತಿ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮತದಾನದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಸುಧಾರಣೆಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಮಿತಿಯ ಕೋರ್ ಕಮಿಟಿ ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ನಂತರ, ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ, ಮತದಾನ ಯಂತ್ರದ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗದು, ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮತದಾನ ಯಂತ್ರಗಳು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ ಚೀಟಿ ಬಳಸುವ ವಿಧಾನವೇ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅನುಜ್ಞೇದ ರಲ್ಲಿ ಬರುವ ತೆರಿಗೆ ವಿಚಾರ- ಈಗ ಒಂದು ಚದರ ಅಡಿಗೆ ಒಂದು ಪೈಸ ಇದೆ. ತೆರಿಗೆಯ ದರವನ್ನು ಆಯಾ ಕಾಲದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ದರಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯ ಆಗುವಂತೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ತೆರಿಗೆ ದರವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಸಮಿತಿ ಈಗಾಗಲೇ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

29ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 2014ರಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು. ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3 ಗಂಟೆಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರನ್ನು, ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ.

30ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 2014ರಂದು, ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ 4 ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎಫ್. ಹೆಚ್. ಜಕ್ಕಪ್ಪನವರ್, ಶ್ರೀ ಟಿ. ಜನಾರ್ದನ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾಂತವ್ವ ಗುಜ್ಜಳ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸುಶೀಲ್ ಕುಮಾರ್ ಬೆಳಗಲ ಇವರು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ರಮೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಒಂದನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿ ಗಮನಿಸಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಸಮಿತಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಕರಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. (ಅವರ ಪತ್ರವನ್ನು ವರದಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ) ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ 8 ವಿಷಯಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇವೆ.

1. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇರ ಚುನಾವಣೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

2. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ, ವಾಸ್ತವ್ಯ, ಪ್ರದೇಶವಾರು ಸಭೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅತ್ಯಂತ ತಳಮಟ್ಟದ ಸಭೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಿಗೆ ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆ ಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
3. ಸಣ್ಣ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಪರವಾಗಿವೆ.
4. 'ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಟ್ರಬ್ಯೂನಲ್' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತರಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಏಕೆಂದರೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಎಟಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಯೇ ದೂರು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿ ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
5. ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಅನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
6. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಮತ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
7. ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಲ್ಲ.
8. ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ 'ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ವಾಪಾಸ್ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕ'ನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಪತ್ರ ನೀಡಿದ 4 ಜನ ಸದಸ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನೀಡಿರುವ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಇಂತಿದೆ- ಸಮಿತಿಯ 4 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಎತ್ತಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ 4ರಿಂದ 7ರ ವರೆಗೆ ಎತ್ತಿದ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಿತಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಶಕ್ತತೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಕ್ಷೆ(ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ) ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ- ಇಲಾಖಾವಾರು ಕೆಲಸದ ಪಟ್ಟಿಯ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ವಿಷಯವಾರು ಕೆಲಸಗಳ ನಕ್ಷೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂದು ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುನಃ ಈಗ ಇರುವಂತೆ ಇಲಾಖಾವಾರು ಕೆಲಸಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸಮಿತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪ ಸಮಿತಿಯ ಜೊತೆ ಕುಳಿತು ಅವರ ಅನುಭವ ಸಲಹೆಯಿಂದ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೂಲ ತತ್ವದಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗದಂತೆ ಸಹ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ಧನ್ ಅವರಿಗೆ ವಿನಂತಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ, ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ವಾಪಾಸ್ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಿತಿಯ 4 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ನೀಡಿದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ 1 ರಿಂದ 3 ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆ ಇಂತಿದೆ- ಈ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಡೀ ಸಮಿತಿಯು ಜೂನ್ 2014ರಿಂದಲೂ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತಿಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯ ಕಾರ್ಯ ಅಂತಿಮ ಘಟ್ಟ ತಲುಪಿದಾಗ ಈ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸುವುದು ತರವಲ್ಲ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮತಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಪತ್ರ ನೀಡಿದ 4ಜನ ಸದಸ್ಯರ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹ ಸಮಿತಿಯ ಹಿಂದಿನ ನಿರ್ಣಯದ ಪರ ಮತ ಹಾಕಿದರು. ಇದರ ಅನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, 'ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ಣಯವೇ ಅಂತಿಮ, ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತಮ್ಮ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದರು.

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು 31ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್, 2014ರಂದು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಸೂದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ -2014'ನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಸೂದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯು, 31, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2014ರಂದು, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯರವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು.

ಭಾಗ II: ನೀತಿ-ನಿಯಮದ ವಿಷಯಗಳು PART II: POLICY ISSUES

ಅಧ್ಯಾಯ IV
ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೆಯ ಹೇಳಿಕೆ

“ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹೇಗೆ ನಂಜಕೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಹ ನಂಜಕೆ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ನಿರಂತರ ಒತ್ತಾಯ, ಒತ್ತಡ, ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದ ಸದಾ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಗೆ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ ಅವು ಸ್ವಯಂ ಆಗಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆ.ಎನ್ ಚತುರ್ವೇದಿ. (2003)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನ್ಯ ಮಾಜಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು

ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೈಜವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ, ಕಾಳಜಿಗಳು ಪ್ರತಿಫಲಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. ಉದ್ದೇಶಿತ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ನಾಗರೀಕರಿಂದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಾಗಿ ಸಮಿತಿ ಸೂಚಿಸುವ ವಿಷಯ, ಹಾಗೂ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಸೇರ್ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಎಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಯ ಫಲವೇ ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿ. ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾಯಿದೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

I. ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳು:

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನ “ನಾವು ಜನರೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಿಜವಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮರು” ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರ ಎನ್ನುವ ಹಕ್ಕು ಜನರಿಗೆ ದೇಶದ-ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಬರುವಂತದ್ದಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪರೋಕ್ಷ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಜನರು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಹಂತದ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇರುವುದೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲ ಲಕ್ಷಣ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ‘ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ’ ಎನ್ನುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾದರಿಯ ಸರ್ಕಾರೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೇರ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 40ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, “ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ-ಆಡಳಿತ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾಗುವ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ IXನೇ ಭಾಗದ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಉಪಬಂಧಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರ ಕನಸಾದ, ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ.” ಕೆಲವು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ಸ್ವಾವಲಂಬೀ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿತ್ತೀಯ ವರ್ಗಾವಣೆ, ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ತೆರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಭಾರಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸಶಕ್ತವಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ IXನೇ ಭಾಗದ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ.

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪ್ರವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ "ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ" ಮತ್ತು "ಒಕ್ಕೂಟ ರಚನೆ" ಈ ಎರಡೂ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬಹಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಾದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಅಗಾಧ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, 73ನೇ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಂತರ ಮೂರನೇ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರಗಳಾದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ತಾವು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನದ ಮೇಲೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಉತ್ಕಟ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೇರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು, ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಬರುವಂತಹ ವಾತಾವರಣದ ಸೃಷ್ಟಿ. ಅವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಜನ ಸಮುದಾಯ ತಾವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಸಮುದಾಯವು ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಬಳಸಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಬಹಳ ಸಶಕ್ತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

ಎರಡನೆಯದು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಲುದಾರ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಪೋಷಿಸಬೇಕಾದವರು ಪ್ರಜೆಗಳು, ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬದ್ಧತೆ, ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಇರುವುದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಈಗ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ, ಸಕಲವೂ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇನೂ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಇದೇ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಹಾಗೂ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಉಸಿರಾಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1993ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವ ಪ್ರಸ್ತಾವಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ತ್ವರಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. 1993ರಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಧಿನಿಯಮವು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ, GDP (ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ)ಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಕೊಡುಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡದಿತ್ತು. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅತಿಯಾದ ಉಪಯೋಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು, ಜಮೀನು ಹಿಡುವಳಿ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು, ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು, ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ನಗರದೆಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು, ವಿರಳವಾಗಿತ್ತು, ಗ್ರಾಮೀಣ ನಗರ ಕೊಂಡಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಜಾತಿ, ಅಂಗ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲೆಗಳೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು.

ಈಗ 2014ರಲ್ಲಿ ನಾವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GDP) ಕ್ಕೆ ಕೃಷಿಯ ಕೊಡುಗೆ 13%ವರೆಗೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ಕೃಷಿ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳೇ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ

ನಗರದೆಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಾತಿ, ಅಂಗ, ಗ್ರಾಮೀಣ-ನಗರ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ತಗ್ಗಿವೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಚರ ದೂರವಾಣಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲಗಳ ಮುಖೇನ ಉಂಟಾದ ಬೃಹತ್ ಸಂಪರ್ಕ, ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬಯಕೆ, ಅಗತ್ಯಗಳೂ ಸಹ ಬದಲಾಗಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಬದುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಹು ಬೇಗ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ 50% ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿರುವ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಪುರೋಗಾಮಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿರಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ 50%ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಚುನಾಯಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಅದೇ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಮಾನವೀಯತೆ, ಜನರ ಬಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಬರಬೇಕೇ ವಿನಃ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಕೂಡ ಪುರುಷರ ರೀತಿಯ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗಬಾರದು ಎಂಬುದು ಈ ಸಮಿತಿಯ ನೈಜ ಕಾಳಜಿ. ಈಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ನಡೆಸುವ ಆಡಳಿತ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಲ ಬೀಳದೇ, ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ನೈಜ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೇವಲ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು (ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ) ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು 'ಮಹಿಳಾ ಸ್ನೇಹಿ'ಯಾಗದೇ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಶಕ್ತತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿ, ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಒದಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಈ ಸಮಿತಿಯು ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ 'ನಡಾವಳಿ ಸಂಹಿತೆ'ಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಲು ಈ ಸಮಿತಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಈ ಸಮಿತಿಯ ನಂಬಿಕೆ.

ಈ ಸಮಿತಿಯು ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ತಯಾರಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಜನಾದೇಶವನ್ನು ಪುನರ್ ದೃಢೀಕರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತದೆ:

"ಮಿಲಿಯಾಂತರ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಭಾರತವನ್ನು ನಾನು ಚಿತ್ರಿಸಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ನಿವಾಸಿಗಳ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವು ಸ್ವಯಂಆಡಳಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ".

ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನದೇ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ಸ್ವಯಮಾಡಳಿತವುಳ್ಳ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಅವರ ಕನಸಾಗಿತ್ತು.

73ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವಾಗ ಆಗಿನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದು:

ನಾನು ನೂರಾರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲದ ಆಡಳಿತದ ಕ್ರೂರತೆಯನ್ನು, ಹೃದಯಹೀನ ಆಡಳಿತದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು, ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಲೆಗೂಡು ಮತ್ತು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದ ತಳಮಟ್ಟದ ಆಡಳಿತವು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಉಣ್ಣೆಯಂತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯು ಎಷ್ಟೇ ಸದುದ್ದೇಶಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಚುನಾಯಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಜನರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗಳ ನಡುವಿನ ಕಂದಕವನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಗದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದ ರಾಜಕೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಶೂನ್ಯವು ದೂರದ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೂರದ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ನಡುವಿನ ಕಂದಕವನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಳಮಟ್ಟದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವಂತೆ ಜನರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಅಧಿಕೃತತೆಯು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಜನರು ತಮ್ಮವರೇ ಆದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಯುತರನ್ನಾಗಿಸಿದಾಗಲೇ ಈ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮನಗಂಡಿದ್ದೇನೆ”

ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳಂತೆ ಇವೆ. ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವಿರುವ ತಳಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರ ಎಂಬ ದಿ. ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿಯವರ ಆಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬೀ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಈ ಎರಡೂ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಸಾಕಾರಕ್ಕೆ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ವಾರ್ಡ್ ಸಭಾ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಿವೇಚನೆ ಇರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ಗುಂಪಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇವು ಇಲ್ಲದ ಸತ್ತಹೀನ ತಳಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಉದಾತ್ತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾರವು. ಅವು ಕೇವಲ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿ ಪಟ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಏಜೆಂಟ್‌ನಂತೆ ನೋಡಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಈಗ ನಾವೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ, ತಳಮಟ್ಟದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭ್ರಮನಿರಸನ, ಹತಾಶೆ, ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರದಂತಹ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳು ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

II. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಬಾಬತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಬೇಕಾದ ವರ್ಗಾವಣೆ:

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಶಕ್ತತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೊಂಚ ಮೃದು ಧೋರಣೆ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಸಂವಿಧಾನದ 243ಜಿ ಅನುಚ್ಛೇದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. “ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ವಯಂಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವುಗಳು ಕೇವಲ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿರದೆ ನಿಜವಾಗಿರಬೇಕು.

73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಶಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಪೀಠಿಕೆಯೊಡನೆ ಓದಿದಾಗ "ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದ ನಾವು ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸಲು" ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನವು ಮನಗಂಡಿದೆ

ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಬಾಬತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಬೇಕಾದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಎಂಬುದು ಅನುದಾನಗಳ, ಕಾರ್ಯಗಳ, ಅಧಿಕಾರಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪದಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ಮೂರೂ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗದ ಹೊರತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಧಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಈ ಮೂರೂ ವಿಷಯದ ಹಸ್ತಾಂತರವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 243ಜಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ದತ್ತಿ ನೀಡಿಕೆಯು ಸ್ವಯಂಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಮಂಡಲವು ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಬಹುದು. ಇದು 'ಹಸ್ತಾಂತರ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ಅನುದಾನಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ (3ಎಫ್) ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸಂವಿಧಾನದ 11ನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಪ್ರಮೇಯದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಹಿತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಮ ವಿತರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಜಿಎನ್‌ಪಿ ಏರಿಕೆಯು ಅರ್ಥಹೀನ. 'ಭಾರತ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ'. ಆದರೆ, 70% ಜನರು ಇನ್ನೂ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದ್ದಾರೆ ನಗರದ ಶ್ರೀಮಂತ ಗಣ್ಯರ ಪರವಾಗಿ ಓರೆಯಾಗಿರುವುದು ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ವಿಧಿ 243 ಜಿ ರಾಜ್ಯಗಳು:

“ಕೆಲವು ಕಾನೂನುಗಳು ಸೂಕ್ತ ಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು.”

- ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿ
- ಹನ್ನೊಂದನೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹನ್ನೊಂದನೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೇ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲ ನಮೂದಿಸಿರುವ 29 ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೊರತಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಇದು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ 243G ಅನುಚ್ಛೇದವು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಅರ್ಥ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಂದೋಲನ ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕು. ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುವುದು ವಾಪಾಸ್ ಪಡೆಯುವುದು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅದು ಹಾವು ಏಣಿ ಆಟದಂತೆ ಆಗಬಾರದು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಚನೆ ಎಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೇವಲ ಕಾನೂನು ರಚಿಸುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸಂವಿಧಾನ ಆಶಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ಬಹಳ ದುರ್ಬಲವಾದುದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂವಿಧಾನದ 243ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದವು ಮೃದುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದಾಗ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಾಗಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ ಅರೆಬರೆ ಪರಿಹಾರದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೇ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮಾರಕವಾಗಿವೆ. ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಿರ್ದೇಶನದ ಅನ್ವಯ ಈ ಸಮಾನಾಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೊಡ ಮಾಡಿದ ನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಯೋಜನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಾನಾಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲು ಕಾರಣ, ಅವುಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಅದಕ್ಕೇಂದೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು, ಸೇವೆಗಳ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಎನ್ ಜಿ ಓ ಗಳು ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಯಾವುದೇ ಪ್ಯಾರಾ ಸ್ಟೇಟಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಎನ್‌ಜಿಓಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಎನ್‌ಜಿಓಗಳು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರಬೇಕು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಒಂದೋ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು. ಸಣ್ಣ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಪೂರಕ ತತ್ವವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹಳೆಯದರ ಬೆಂಬಲ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ಪೂರಕ ತತ್ವವನ್ನು ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಈ ಪೂರಕ ತತ್ವವನ್ನು ಪೂರಕ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಬಹುದು, ಕೇವಲ ಆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇದರರ್ಥ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕಾರ್ಯಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯಗಳು, ಸಮಾಜ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕ್ರಮದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಇದರರ್ಥ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಡಿಮೆ ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಏಕರೂಪದ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಅವಿರೋಧ ಒಪ್ಪಂದ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳಾಗಬೇಕು.

III. ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ

ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೀಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಅನುದಾನಗಳು, ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್‌ಗಳು, ಸಮಾನಾಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ನಿಧಿಗಳೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಖಾತೆಗೆ ಜಮಾ ಆಗಬೇಕು. ಮುಕ್ತನಿಧಿಗಳೂ ಸಹ ಅದೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಖಾತೆಗೆ ಜಮಾ ಆಗಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೇತರ (non-planned) ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಇಂತಹ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

1. ಎಸ್.ಎಫ್.ಸಿ ಅರ್ಡರ್ ಅನ್ವಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಶೇಕಡಾ 35 ರಿಂದ 40 ರಷ್ಟು ನಿಧಿಗಳು ಬರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧವಾದ ಅನುದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತಯಾರಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಬೇಕು.
2. ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು.
3. ಯೋಜನಾ ನಿಧಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 50%ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದಂತೆ ಮುಕ್ತ ನಿಧಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕಾರವಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಈ ಮುಕ್ತ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು.
4. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಖಾತೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಜಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು
5. ಪಂಚಾಯತಿಯು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.
6. ದಲಿತರಿಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾದ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಮಹಿಳೆಯರ, ವಲಸಿಗರ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರುಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದಂತೆಯೇ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು

IV. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ:

ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಂತೆ ಆಗಲ್ಲ. ಆ ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೂ ಅವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರವಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಇರುವ ಪದ್ಧತಿಯೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಕೇವಲ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿಯಂತೆ ಅಥವಾ ಹಣ

ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಂತೆ ಬಂದ ಹಣ/ನಿಧಿಯನ್ನು ಅದರ ಜೊತೆ ಬಂದ ಆದೇಶದಂತೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಯಂತ್ರಣವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡುವ ನಿಧಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಣ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗುವ ಕುರಿತು ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳ ಕುರಿತು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಈ ಸಮಿತಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿನ ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ಅವರು ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಬದಲಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಬದಲು ಅವರು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಇಲಾಖೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಬೇಕು.

V. ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಕ್ಷೆ:

ಸಂವಿಧಾನದ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲಾ 29 ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಪೂರಕ ಸಂಸ್ಥೆ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ವಿವರವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯವೂ ಸಹ ಎಷ್ಟು ತಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಹಂತದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಸದೃಢವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸದೃಢವಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಸದೃಢಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ನಡುವೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಹೀಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳ ನಡುವೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ನೌಕರರ (ಪಿ.ಡಿ.ಒ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ) ನಡುವೆ ಕೂಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಒಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿನ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿರ್ಧಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಮೂರು ಹಂತದ ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳಾದ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಡನೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದಲ್ಲದೆ ಅರೆಬೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಶಕ್ತತೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ, ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗಿ, ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಬೇಕು. ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಸಹ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

VI. ಯೋಜನೆ:

ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜನರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಸದೃಢಗೊಳಿಸಲು ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸಹ ತನ್ನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈಗಿನಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಅಥವಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಂತೆ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಒತ್ತಡದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ಈಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ನೀಡುವ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ಕನಸಿನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಅದರ ಸಾರಕಕ್ಕೆ ಧೀರ್ಘಕಾಲದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಜನೆಗಳು ಮೇಲ್‌ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧಾನ ಬದಲಾಗಿ 'ತಳ ಹಂತದಿಂದ ಮೇಲ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸುವ' ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕು.

1. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮುದಾಯವು ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳಾಗಬೇಕು.
2. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತೊಂದಕ್ಕೆ ಹೊಸತಾಗಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಸದಸ್ಯರು ತಾವು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗೆ ವಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ 'ತಳ ಹಂತದಿಂದ ಮೇಲ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸುವ' ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ವಿಷಯಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲ ಆಯಾ ವಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
3. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತಾನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ದಾಖಲೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಯೋಜನಾ ತಯಾರಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಕೂಡಾ ರಾಜ್ಯವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
4. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳು, ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಬೇಕಾದವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ವಲಸೆ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳ ಸಮುದಾಯದವರು ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅಮಾಯಕ ಗುಂಪುಗಳ ಜೊತೆ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆ, ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ವಿಶೇಷ ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆ/ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅತೀ ಅಗತ್ಯ. ಇದು ಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ತಳ ಹಂತದಿಂದ ಮೇಲ್ಮುಖಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸುವ' ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ
5. ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕಾದ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕ್ರೋಢೀಕರಣವನ್ನು ತಳಹಂತದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನಂತರ ಮೇಲಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಗಳ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳಿತು. ಆ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮಹಿಳೆಯರು, ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡ/ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲದ ವರ್ಗಗಳ ಸದಸ್ಯರು ನೀಡಿದ ಸಲಹೆಗಳು ಮತ್ತು ಎತ್ತಿದ

ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಈ ವರ್ಗಗಳವರು ಎತ್ತಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

6. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಂದ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಬಂದ ಹಾಗೆಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿದ್ದರೆ, ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅಖತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಚುನಾಯಿತ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಆಧಾರ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು, ಯಾವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಸಭೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಈ ಯೋಜನೆ / ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ ಪಡೆದೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಕರಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಬೇಕು.
7. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ 'ಪಟ್ಟಣ ಯೋಜನೆ' ಕಾನೂನಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಭೂ ಬಳಕೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.
8. ರಸ್ತೆ ಒತ್ತುವರಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕು.
9. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಮರುಜೀವ ನೀಡಬೇಕು. ಅವುಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
10. ಕಾಲಾನುಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ತುರ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ಸೇರಿಸುವ/ತೆಗೆದು ಹಾಕುವ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು.
11. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಈಗ ಇರುವಷ್ಟೇ ಇಲಾಖಾ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದೆ, ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.
12. ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನುರಿತ (ಅಂದರೆ ಜಲ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳು, ನಗರ ಯೋಜಕರು, ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ರಂಗಕರ್ಮಿ ಇತರರು) ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಣತರ ತಂಡವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇರುವಂತಾಗಬೇಕು. ತಮಗೆ ಯಾವುದರ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ಪರಿಣತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

VII. ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ:

ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸತತ ದೋಚುವಿಕೆ, ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪರಿಸರ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಾದ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ, ಅಂತರ್ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಅರಣ್ಯನಾಶ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ, ಸಸ್ಯರಾಶಿ ಮತ್ತು ಜೀವರಾಶಿಗಳ ನಾಶದಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಸರ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬಹಳ ನಾಜೂಕಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

1. 'ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ ನೀತಿ'ಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೀತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟು (ಹಂದರ) ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯದ ಮೂರು ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಯೊಂದಿಗೆ ರಚಿಸಬೇಕು.
2. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಫನ ಮತ್ತು ದ್ರವ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.
3. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಥೀನ್ ಆಧಾರಿತ, ಕೊಳೆಯಲಾಗದಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯಗಳು, ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯ ಕೊರತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ವಿಲೇವಾರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಲವು ಆರೋಗ್ಯದ ತೊಂದರೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಲೇವಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂತಹ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

VIII. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು:

ಸಂವಿಧಾನದ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ 29 ವಿಷಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಮೂರು ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ನಡೆಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತ್ವಿಷ್ಟರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಹಣಕಾಸು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಮೂರು ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ:

1. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಕೌಶಲ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಲಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಂದೇ ಸಮರ್ಥವಾದ ಪರಿಹಾರವೆಂದು ಈ ಸಮಿತಿಯು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಕೃಷಿ, ನೇಯ್ಗೆ, ಬೆತ್ತ ಮತ್ತು ಬದಿರು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಹೀಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದಾದ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಚಿಕ್ಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮ ವಲಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು. ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮೂಲಧನ ಇನ್ನಿತರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನತೆಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ

- ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗುವುದಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಣಕಾಸು ಮುಂತಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬಲ್ಲ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಮಂಡಲಿಯಂತಹ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಂಡಲ, ನಿಗಮಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೂಡಾ ಮರುಜೀವ ಪಡೆದು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಗತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
 3. ತಾವು ಆರಂಭಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು/ಉತ್ಪಾದಿಸಲು/ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲ, ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯತೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವಾರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕರಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಪಂಚಾಯತಿಯು ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪಂಚಾಯತಿಯು ನೇಯ್ಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಬೆಳೆಗಾರ ಮತ್ತು ನೇಕಾರ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ದರ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
 4. ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯಮವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ತಯಾರಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್‌ನಂತೆ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹುಡುಕಬೇಕು. ಅದೇ ತರಹ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೃಷಿಯೇತರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೂ ರೂಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಅಂತಹುದೇ ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಇವುಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರವಿರತಕ್ಕದ್ದು.
 5. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲತೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗೂ ಪೋಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಬೇಕು.
 6. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜೀವನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಅಗತ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇದು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಉತ್ತಮ ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಬಹುದು. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಮ್ ಸ್ಟೇಜುಗಳು, ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳು (ಗೈಡ್), ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಕಲೆ, ಇತಿಹಾಸಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಾಗಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಟಿ.ವಿ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಜನರು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
 7. ಶೋಷಣೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಮಿತಿಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುವಂತಾದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಹಣ ಹಾಗೂ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾದಾಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಜನರ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಸಮಖ್ಯಾ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಬಹಾರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹುದೇ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇವೆ. ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಆಗುವ ಪರಿಹಾರಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೊಡುವಷ್ಟೇ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರಕುತ್ತಿದೆ.

IX. ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ:

1. ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವರ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯು ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು
2. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಸತಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೆಸ್ ಅನ್ನು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ನೀರು, ಒಳಚರಂಡಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಕೂಡಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
3. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗೆ ದಂಡವನ್ನು ಪಾವತಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು, ಸಕಾಲದಲ್ಲ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯು ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕು.
4. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಅಥವಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಘ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ವ ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.
5. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಯಸುವ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮವು, ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಸೇವೆಗಳು ಅಥವಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.
6. ವಿವಿಧ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹೊರಡಿಸುವ ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸುತ್ತೋಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ 24 ಗಂಟೆಗಳೊಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

X. ಪಂಚಾಯತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

1. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಕೇವಲ ಅದರ ಕಂದಾಯ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಿತಿಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದ ಹಕ್ಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಕಚೇರಿಯೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಛೇರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.
3. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಹಾನಿ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ನಗರ/ಪುರಸಭೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಗತ್ಯ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯ/ಹಾನಿಗಳಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಆದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನೇರ ಹೊಣೆ, ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ನಗರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಸರ್ಕಾರದ್ದು.
4. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರ ಎಲ್ಲಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಳಕೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯಗಳ ಜಂಟಿ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
5. ಸಣ್ಣ ಮಟ್ಟದ ಖನಿಜಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಈ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು.
6. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಳಕೆಯ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೋಮಾಳ ಜಾಗವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಅದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು.
7. ವನ್ಯಸಂಪತ್ತಿನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಹಕ್ಕಿನ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬುಡಕಟ್ಟು, ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅನುಸೂಚಿತ ಪಂಗಡದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
8. ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಜನರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನೀರು ಮತ್ತಿತರ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಅ) ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳ ಆ) ಯೋಜನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕಾರ್ಯರೂಪ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಇನ್ನಿತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮಾಡಬಾರದು.
9. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸದೇ ಗೃಹ, ಕಂದಾಯ ಮುಂತಾದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.
10. ಯಾವುದೇ ಖಾಸಗಿ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯೊಂದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮ, ಯಾವುದೇ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಯಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೊದಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಿಂದ ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನುಮತಿ ನೀಡುವ ನಿರ್ಧಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನದು.
11. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯದೆ ಪ್ರಮುಖ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಬಳಕೆಯ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದು,
12. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ವಸತಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಿಂದ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಸದರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಪಕರವನ್ನು

ಪಾವತಿಸುವುದನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಅಂಥ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ನೀರು, ಒಳಚರಂಡಿ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಕೂಡಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

XI. ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ:

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರವಾದಾಗ, ಜೊತೆಗೆ ಗರಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗವಾದಾಗ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಣ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಗರಿಷ್ಟ ಬಳಕೆಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೇ.50% ಮಹಿಳೆಯರಿರುವ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಬದಲಾದ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂಕ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸೇರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಛೇರಿಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವರು ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವ ತರಬೇತಿಯು ಅಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಖರ್ಚುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತುರ್ತಾಗಿ ಪುನರಾವಲೋಕನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥರಗಳಿಗೂ ನೀಡುವ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು 'ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳು' ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಈಗ ಇರುವ ಆಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಇರುವ ಮನೋಭಾವ ಬದಲಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಬಲೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಆಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಮೊದಲ ಹಂತದ ಕೆಲಸ. ಸಮರ್ಥ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮ ಅಥವಾ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಪಡಿಸುವಂಥ ಖಾತ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಸರೂಪದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ;

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಕಾಲರಿಸುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಅನೇಕ ಹೊಸ್ತಿಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ತರಹದ ಮುಜುಗರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹೊಸ್ತಿಲು. ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಡೆ ತಡೆಗಳು. ಎರಡನೆಯದು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಶಕಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆಧ್ಯತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹೆಣ್ಣು ಈಗಲೂ ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಂಚಿತಳು. ಸಾಕ್ಷರತೆಯೊಂದೇ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವಷ್ಟು ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಮೂಲಗಳನ್ನು, ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಸಿಕ್ಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಕೇವಲ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಳ್ಳಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲೂ ಇವುಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆ, ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಗಣಕೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯ ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹ.

1. ಚುನಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಗಾಧವಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಸಮಿತಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
2. ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರು ಇರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅವರ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅಂಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
3. ಚುನಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಗಂಡನಾದವನು, ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಮಗಳಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಹಲವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಇದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಮಹಿಳೆಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಬೇರಾವ ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮಹಿಳೆ ಹಾಕುವ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಆಕೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.
4. ಮಹಿಳೆ, ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯ ಸದಸ್ಯರು (ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ/ಪಂಗಡ) ಮತ್ತು ವಿಕಲಚೇತರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ತನ್ಮೂಲಕ ಇಡೀ ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಆದರ ಗೌರವಗಳನ್ನು ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯೊಂದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
5. ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವುಗಳು ವಿಕಲಚೇತನ ಸ್ನೇಹಿಯೂ ಕೂಡ ಆಗಿರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.
6. ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಚುನಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಶಿಶುಪಾಲನಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗೂ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಎದೆಹಾಲು ಕುಡಿಸುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು.

7. ತಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ದೂರ ಇರುವ ವಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಜನ ವಸತಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು, ಚುನಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು/ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು

ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ಅವರ ಸೇವೆಗೆಂದು ಇರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಮುಜುಗುರ, ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಚುನಾಯಿತ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.

1. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅವಧಿ 5 ವರ್ಷಗಳಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
2. ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 2 ಅವಧಿಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
3. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಸಭಾಭತ್ಯೆ, ಗೌರವಧನವನ್ನು ಸೂಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಗೌರವಧನವು ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವೇತನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.
4. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಇಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿನ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಇರುವ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನೆರವಿಗಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಜ್ಞಾನ ಇರುವ ಸಹಾಯಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಹಿಳೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೇ ತರಬೇತಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.
5. ಪಂಚಾಯತಿಯ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯಾದ 1 ತಿಂಗಳ ಒಳಗೆ ಸರ್ಕಾರವು, ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹೊಳವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪರಸ್ಪರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಸೆಯುವಂತಹ, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಭವ, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಕಲೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ತರಬೇತಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕು. ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಗ ತರಬೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾದರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.
6. ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತಿ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
7. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.
8. ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿನ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತೆಯನ್ನು ಪುನರ್‌ಪರಿಗಣಿಸುವುದು
9. ಒಂಬಡ್ಡ್‌ಮನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗ:

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ 'ನೆರವು ನೀಡುವುದು'ನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಾಗಲೀ, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡದಂತೆ ಆಗಲು ನಾವು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

1. ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಅವರ ಮೂಲಕವೇ ಆಗಬೇಕು. ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೂ ಸೇರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ (PDO) ಯ ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿ, ಶಿಸ್ತುಕ್ರಮ, ವರ್ಗಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಇರಬೇಕು.
2. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು, ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಚಿತವಾದ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ' ಎಂಬ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದಾಗ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪಂಚಾಯತಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
3. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಖಾಯಂ ನೇಮಕಾತಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ನೇಮಕಾತಿ ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಜಲ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿಶನ್ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಐ.ಎ.ಎಸ್ ಶ್ರೇಣಿ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತ ಶ್ರೇಣಿಯಿಂದ ಸಹ ಎರವಲು ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೌಕರರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಹುದ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಈಗ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ನೌಕರರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಅವರನ್ನು ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಇಟ್ಟು ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಅಭಿಮತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಯ್ಕೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತ ವೃಂದ ಮತ್ತು ನೇಮಕಾತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
4. ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅವಲೋಕನದ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಹಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇವಾಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು.
5. ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಡಿ.ಒ ಅವರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿ ಅವರವರ ಸೇವಾ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪಿ.ಡಿ.ಒ ಅವರೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸೇವಾ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
6. ಪಿ.ಡಿ.ಒ ಅವರ ರಜೆ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಇನ್ನುಳಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ರಜೆ ಇನ್ನಿತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಿ.ಡಿ.ಒ ಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.
7. ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಸೇವೆಗೆ ಬಂದರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿಶನ್ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೆಲಸದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ

ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ಸಮಿತಿ ಅಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕು.

8. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿನ ಎರವಲು ಸೇವೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೂ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನೀಡಬೇಕು/ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೂಲಕ ನೀಡಬೇಕು.
9. ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಿಗರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕದ್ದು.

XII. ನೇರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ - ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಸಶಕ್ತತೆ

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈಗ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಬದಲು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಈಗಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ-243-N ಆಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾನೂನುಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಳುವಂತೆ, 1992ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳು ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ -1992ರ ಕಾಯಿದೆಯ ಭಾಗ 11ರ ಅನ್ವಯ ಹೇಳುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿರದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಆ ಕಾನೂನು ಅಥವಾ ಕಾನೂನಿನ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವವರೆಗೆ ಸಿಂಧುವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ, ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಂತಹ ಕಾನೂನು/ ಅನುಚ್ಛೇದಗಳು ಉರ್ಜಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 243N ರ ಪ್ರಕಾರ 73ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ 1 ವರ್ಷದ ನಂತರ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ಕಾನೂನು ಸಹ ಉರ್ಜಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವು ಸಂವಿಧಾನ ವಿರೋಧಿ ಕಾನೂನುಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ 73ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಭಾಗ 9, 1992ಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಅನುಚ್ಛೇದಗಳನ್ನು ಅನುರ್ಜಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

1. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವಾಗ, ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಜನರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಆರೈಕೆ ಬೇಕಾದವರು, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವವರು, ಅನುಸೂಚಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ವಲಸಿಗರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲದ ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಯೋಜಿಸಬೇಕು. ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಗುಂಪುಗಳ ಜೊತೆ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿನಿಂದಲೂ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳ

ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

2. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಹಾಗೂ ಪರಧರ್ಮ, ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಶಾಂತಿಯುತ ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ನೋಡುವ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಮಾಜದ ರಚನೆಯ ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಅಂದರೆ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳು, ಪಂಗಡಗಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳವರು ಎಲ್ಲಾ ವಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು.
3. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಪಾಠಗಳಿಗನುಸಾರ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸೂಕ್ತ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

XIII. ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ:

1. ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಜನಗಣತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು, ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಬೆಂಬಲ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
2. ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಯೋಜನೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚುನಾಯಿತ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಬೇಕು.
3. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

XIV. ರಾಜ್ಯದ ಕರ್ತವ್ಯ (ಜವಾಬ್ದಾರಿ)ಗಳು:

1. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುವ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
2. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತನ್ನ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ಸುತ್ತೋಲೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ 24 ಗಂಟೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

XV. ದಂಡನೆಗಳು:

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ನಿಗದಿತ ದಂಡನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದವರಿಗೆ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ V

ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ - ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

“ಗ್ರಾಮಗಳ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರು ಸೇರಿದಂತೆ ವಯಸ್ಸು ಮತದಾರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ.... ಇವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿನ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಲ್ಪ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ

ಭಾರತವೆಂದರೆ ಚುನಾಯಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರ ಇರುವ ಸಂಯುಕ್ತ ಗಣರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ದೇಶ ಒಂದರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 73,74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ಅನ್ವಯ 'ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರ'ಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವಣ ಹಂಚಿಕೆ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನದ 7ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಈ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 11 ಮತ್ತು 12 ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎನ್ನುವ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಗಣ ತಂತ್ರ ದೇಶವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು 'ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ'ವೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣ ಸಿಗದ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಯವೇ ಸರಿ!

'ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಹಾಗೂ 'ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ'ದ ನಡುವೆ ನಾವು ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದೇವೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ವನಾಹತುಶಾಹಿ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಲು ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗೆ ನೀಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ 1935ರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಸಂಸತ್ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ 'ಭಾರತದ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯಿದೆ'ಯ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂಶಗಳು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಕಾನೂನು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ಗಣತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುವ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿ ಹೋಗಿವೆ. 11ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಣತಂತ್ರದಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸ್ವರದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದೆಂದು ಸಂವಿಧಾನ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 256ನೇ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರ, ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, 356ನೇ ವಿಧಿಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

1960ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಕ್ಕೂಟ ಸರ್ಕಾರ (ಈಗ 'ಕೇಂದ್ರ'ವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಸರ್ಕಾರ) ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಗಣತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡಿತು. ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು ತಾವೇ ನೇರವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಲೈನ್ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದಾದವು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳಾದವು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನುದಾನ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಆಯಿತು. ಆಡಳಿತಶಾಹಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತನ್ನ

ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಏಜೆಂಟ್‌ರನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಜಾರಿಯಾದರೂ, ಕರ್ನಾಟಕದಂತಹ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳು, ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೂ ಸಹ ಒಟ್ಟಾರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರುವುದರ ಮೂಲಕ, ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ, ಸುತ್ತೋಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಶಕ್ತಿಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ 1993ರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ನುಚ್ಚು ನೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕನಸಿನ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಕಲವನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ತಾಕಲಾಟವಿದೆ. ಭಾರತ ಗಣತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವಸಾಹತುಸಾಹಿ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಪಳಯುಳಕೆಗಳು ಇವೆ ಹಾಗಾಗಿಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜನ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಡಳಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲರುವವರು ತಮ್ಮ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಅವರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ. ಅದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕಾನೂನನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅತೀಹೆಚ್ಚು ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಇದೆ.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತೆಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ, ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ, ಆಜ್ಞೆಗಳು ಪ್ರವಹಿಸುವ ಮಾದರಿಗಳೇ ತುಂಚಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಗೊಂದಲವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಮನೋಭಾವ, ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಳ್ಳುವ ಶ್ರೇಣಿಕೃತ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪಳಯುಳಕೆಗಳನ್ನು. ಇವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ, ಶಾಲೆ, ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ, ಅಂಗ, ವರ್ಗದಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಜನರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು, ಕಂದಾಯ, ಕರ ವಸೂಲಿಗೆಂದೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರ ಶಾಹಿಯೂ ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರ ಶಾಹಿಯಾದ 'ಭಾರತ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ'ಯಲ್ಲೂ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. 'ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ' ಎಂದು ಬದಲಾಗಿರುವುದು ಹೆಸರೇ ವಿನಃ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೋಭಾವವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಚುನಾಯಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನಿಜ ಅರ್ಥದ 'ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ'ದ ಅಂಶಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು 'ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ'ವಾಗಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.

ನಾವು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈರುಧ್ಯವಾದ ಗಣತಂತ್ರವೇ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಎಂಬುವ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಗಣತಂತ್ರಕ್ಕೆ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಲು, ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಆಲೋಚನೆಯ ಬುಡವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವಂತಹ ಶಾಕ್ ಧರಪಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಬಂದು, ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಗಣತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೈಜವಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾದದ್ದಲ್ಲ. ನಾವು ಜೀವ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ಅಸ್ಥಿ ಪಂಜರಕ್ಕೆ ರಕ್ತ ಮಾಂಸ ತುಂಚಿಸುವುದೇ ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸ. ಒಂದು ದೇಶವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿಯೇ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಗ್ಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ.

ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಶಕೆ ಆರಂಭವಾದ 2 ದಶಕಗಳ ನಂತರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ಹಳೆಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸುವರ್ಣಾವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಅವರು

ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು. ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದರೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಹಾಗೇ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಅರಿವು ಇತ್ತು. ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರು ತಮ್ಮ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಅನೇಕ ಮಹತ್ತರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾಯಿದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸವಾಲುಗಳು ಎದ್ದಿದ್ದು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಆಳವಾದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದೆವು. ತುಂಬಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ವಾದಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಮಾತುಕಥೆ ನಡೆಸಲು, ಅವುಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆವು.

ಕಾಯಿದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವರ್ತಮಾನದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಾಲವನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈಗ ಅದೇ ತರಹ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಕಾಯಿದೆಗಳು ಅದು ವರ್ತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಭೂತ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನಗಳ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಚರಣೆಗಳ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವವರು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಲಂಗ ಕಾಮ, ಸಹ ಜೀವನ ಕಾಯಿದೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಫೋಷಕರಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಅವಕಾಶ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಕೊಡುವ ಅವಕಾಶ ಇನ್ನೂ 2 ದಶಕಗಳು ಸಿಗಲಾರದು ಎನ್ನುವ ಅರಿವಿರುವ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಮಹತ್ತರದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನೇ ಪಣಕ್ಕೊಡ್ಡಿ, ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಸುದೈವವಶಾತ್ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎಲ್ಲರೂ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಇರುವವರು. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಜೋತು ಬೀಳುವವರಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದವರಾದರೂ ಕೂಡ ನಾವೆಲ್ಲ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದ್ಧರು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಪ್ರತಿಫಲವೇ ಈ ಮಸೂದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ VI

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಸುವುದರ ಅಗತ್ಯ

“ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತೆ ತಳ ಮಟ್ಟದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವೂ ಒಂದು ಒಕ್ಕೂಟ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರವಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಗಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮವೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಬೇಕು. ಅದು ತಾನೇ ಸ್ವಯಂ ಆಗಿ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಾನೇ ನಿಭಾಯಿಸಲು ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗಬೇಕು. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಒಂದೊಂದು ಘಟಕ. ಅಂತಹ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಗ್ರಾಮದ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ, ಪುರುಷ ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಬೇರೆಯವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪರಿಶ್ರಮದಲ್ಲೆ, ಬೇರೆಯವರಿಗಿಲ್ಲದ್ದು ತಾನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೆ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಕೇಗಿರುವಂತೆ ಕೆಲ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಅಸ್ವರ್ಶರೆಂದು ದೂರೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಚರಿಸಲು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ತೀರಾ ಅವಶ್ಯಕ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಗಣತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಸುವ ವಿಷಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಈ ಹೊಸ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯ ಮೊದಲನ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಏಜೆಂಟರು ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವುದು ಬಹಳ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಂದರೆ ಈಗಿರುವ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಹಲವು ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ವಿಸ್ತರಣೆ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಹರಿಕಾರರಾಗಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಚುನಾಯಿಸಿದ ಒಂದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಪಂಚಾಯತ್ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ರುವಾರಿಗಳಾಗಲು ಇರುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ, ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹು ಜರೂರಾಗಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಬದುಕಿನ ವರ್ತಮಾನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಾವೇ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರವಾಗಿ, ಜನರ ಆಲೋಚನೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಸಲು, ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರವಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ವರ್ಗಾವಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಲು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಜನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು.

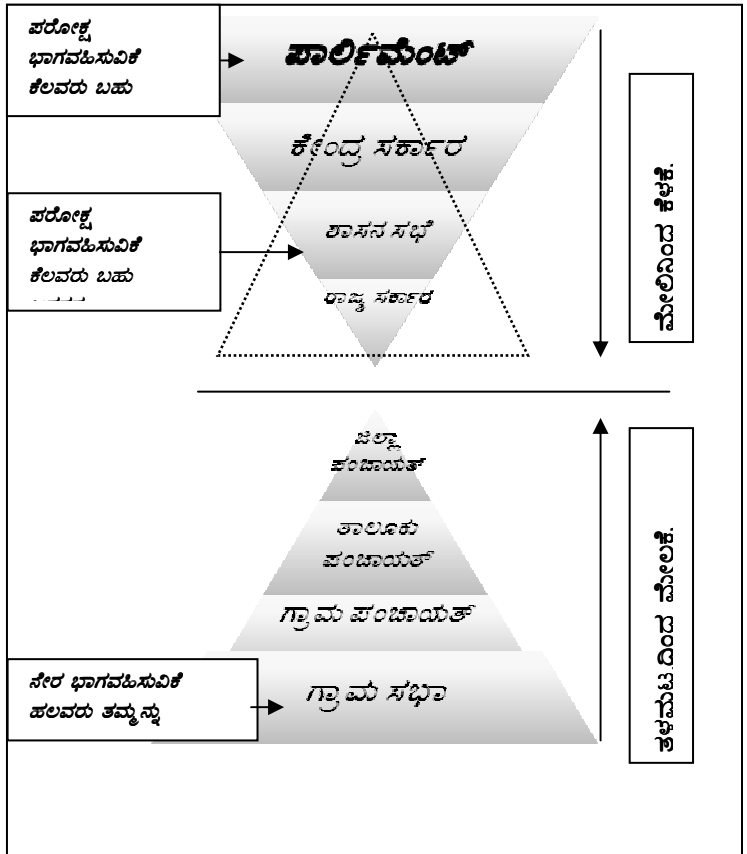
ಈ ಆಲೋಚನೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಜನರ ಭಾರತ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬಹು ದೂರದಲ್ಲರುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಮೇಲಿನ ಸ್ತರದ ದೆಹಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸರ್ಕಾರಗಳು ‘ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು’ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಕೇವಲ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬದಲಾಗಬೇಕಿತ್ತು; ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಅಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಧಾರಿತ ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಪ್ರವಹಿಸುವ ವಿಧಾನದತ್ತ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಬದಲಾಗಬೇಕಿತ್ತು.

• ಜನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ:

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ “ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂಬ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯ ಕನಸಿನಂತೆ, ‘ಜನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ’ವಾಗಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾದಾಗ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಭಾರತವು ಈಗಿನ “ಮೇಲೊಂದು ಸರ್ಕಾರ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ವಿವಿಧ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸರ್ಕಾರಗಳಿರುವ ಪಿರಾಮಿಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರಿಳಿಸಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮರದ ತರಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಬಿರುಗಾಳಿಗೂ ಅದು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ “ನಾವೆಲ್ಲ ಎಲೆಗಳಾಗಿರುತ್ತೇವೆ”.

ಆದರೆ ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳಬರುವ ದೂರು ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದೋ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನೇ ಕರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ನಡೆಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ನಡೆಯುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ. ಈಗಿರುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ಮೇಲ್ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ದೂಡುವ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ತಯಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ತರಹ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣಕಾಸಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರರು (ಸಿಬ್ಬಂದಿ)ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಗತಿ, ಫಲತಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇಲ್ಲದ ಅವರವರ ‘ಬಾಸ್’ಗಳಾದ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಎತ್ತುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಧ್ವನಿಯಾಗಲು, ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರವಾಗಲೇ, ಹಣಕಾಸಿನ ಸವಲತ್ತಾಗಲೇ, ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹೊಣೆಗಾರರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತು ತಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವರು ಅಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಗಳಾಗಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಅರಿವು ಇರುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿವಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಂದರೆ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲದ ಸಿಲೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ನೌಕರರಿದ್ದಂತೆ. ಅಡುಗೆ ಅನಿಲದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇಲ್ಲದ, ಅನಿಲ ಸಿಲೆಂಡರ್ ಲಭ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲದ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಮುಖ ಮೂತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಬೈಗುಳ ತಿನ್ನುವವರು ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಪೂರೈಸುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿ.

• ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ-

ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸಹ 'ಮಕ್ಕಳು ಎದುರಿಸುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸ್ಥಳ', 'ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ'ಯ ವಿಚಾರ, 'ಅಂಗನವಾಡಿಗೆ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಹಾರದ ಗುಣಮಟ್ಟ' ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಸಭೆಗಳೆಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ತಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ಆಗಿ ಅವರೇ ಮುಂದಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನರು ಈ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವಿಗೋಸ್ಕರ 'ಮಹಿಳಾ ಮಿತ್ರ'ರನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೆರವಿಗೆ ಕಾವಲು ಪಡೆ, ಉಚಿತ ದೂರವಾಣಿ ದೂರಕಿವಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ದೂರಕಿವಿ ಯೋಜನೆ ಇವು ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಗಳು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರರು ಇದ್ದು, ಅವರೇ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಾಗ ಏನೆಲ್ಲಾ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಣಕಾಸು, ಹೊಣೆಗಾರರು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ಮೂರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರವಾದರೆ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ, ಆಗ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ತನ್ನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಜಾಲನೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರ ವಿಶೇಷ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವ ಗುಂಪುಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸದಾ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುತ್ತೋಲೆ ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳು, ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಯವರು, ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು, ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವವರು, ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಇಲ್ಲದ ವಲಸೆ ಬಂದ ಜನರ ಗುಂಪುಗಳು ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಆನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಪಂಗಡಗಳಿಗಂದೇ ಮೀಸಲಿರುವ ಬಜೆಟ್ ಹಣವನ್ನು ಅವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಲು ಈ ಗುಂಪುಗಳ ಜನರ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರ ಸ್ವರವೇ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಭಾಗವಹಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳು, ಅನುಕೂಲತೆಗಳು ಅಥವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗೆಗಿನ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಒಮ್ಮೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು ಅನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಾದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಇರುವ ವಾತಾವರಣ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಯವರಿಂದ ತೊಂದರೆಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಸಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಯೋಚನೆಗಳು

ಪರಿಹಾರಗಳು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ರೂಪಿತವಾದ್ದರಿಂದ, ಅನಂತರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಜರಾತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

• **ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೋಷ್ಟಕ;**

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಹುಮತದ ಆಧಾರದಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಧಾನ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಂಬಿದಂತೆ ಇದೆ. ಇದು ನಿಜವಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕೂಡ ಅಲ್ಲ. ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತರು, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ನಿಜವಲ್ಲ ಎಂದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ ರುಜುವಾತಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದರ ಉದ್ದೇಶ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಾತ್ರವೇ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲಟ್ಟ ಸಮುದಾಯದವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಖಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲ. ಏನು ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದರೆ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲ ಯಾವುದು ಆಧ್ಯತೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು, ಎಷ್ಟು ತುರ್ತು? ಯಾರಿಗೆ? ಅತೀ ಅಗತ್ಯ? ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ? ಅಗತ್ಯ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ? ಎನ್ನುವ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿ ನೈಜ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತೂಕ ನೀಡಿ ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ನೈಜ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿಧಾನಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ಆರಿಸುವಲ್ಲಿ 'ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೋಷ್ಟಕ'ವನ್ನು ಸಲಕರಣೆಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ಈ ಸಮಿತಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

• **ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನೇರ ಆಯ್ಕೆ:**

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬಲಷ್ಟವಾದ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಶಾಹಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಾದ ಕೆಲ ಕಾಲದಿಂದ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಶೀಘ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ, ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ, ಜನರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಪ್ರಬಲವಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೂ ಸಹ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

'ಸಮಾನರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು' ಎನ್ನುವ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಸಹಜ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಚಾರಗಳು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು 'ಜನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ'ದ ಬದಲಾಗಿ 'ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ'ವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರಿಂದ ನೇರ ಆಯ್ಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರೂ ಸಹ ಜನರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಯಲೆಂದೇ ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರು ನೇರ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವುದರಿಂದ, ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ನೇರ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮುಂದೆ ಬದಿ ಸರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಕಡೆ ಎರಡು ಚುನಾಯಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಆಲೋಚನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಗತಿಗಾಮಿಯಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಡೆಯಿಂದ ಪುರೋಗಾಮಿಯಾದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲ 'ಅಧಿಕಾರ ಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ ಅಧಿಕಾರ ಅಧಿಕ ಭ್ರಷ್ಟತೆ' ಎನ್ನುವ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ನೇರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಚುನಾವಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಅರ್ಥಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಣದ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಈಗಿನದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಳವಾಗಿ ಹೋಗಲು ಇದು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನೇರ ಚುನಾವಣೆ ಇರುವ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಮಿಳುನಾಡು) ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆಗಳಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾಳಜಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸದಸ್ಯರು ಎತ್ತಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಈ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ನಿಜವಾಗಿ 'ಏಕ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ.

73ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ/ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೇರ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಚಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಕುತೂಹಲಕರವು. ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಬ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಚಿಕ್ಕವಿದ್ದವು. ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ 1000ದ ಅಸುಪಾಸು ಇತ್ತು. ಆ ಜನರು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ 100ದ 2 ಲಕ್ಷ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇದೇ ತರಹ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ಲಾಕ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ/ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಖಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವುಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ/ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಯ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿರುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ/ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನೇರ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಿಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು 10,000-15,000ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಆಲೋಚನೆ ಇರುವಾಗ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ/ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಯ್ಕೆ ನೇರ ಜನರಿಂದಲೇ ಆಗುವ ಆಲೋಚನೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಲೀ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದ ಜನರಿಂದ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಆ ಜನರಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರದಾಯಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನೇರ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾರ್ಯತಃ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ದಯಾಳು ಆಗಬಹುದು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರೂ ಆಗಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ದಬಾಳಕೆ ನಡೆಸುವವರು, ಹಾಗೂ ಬ್ರಷ್ಟಾಚಾರಿಗಳೂ ಆಗಬಹುದು. ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಯುವ, ವಿಮರ್ಶಿಸುವ, ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ನೇರ ಚುನಾವಣೆ ಇರುವ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇಟಿ ನೀಡಿದ ನಮ್ಮ ತಂಡದವರ ಗಮನಿಸುವಿಕೆ ಕೂಡಾ ಇದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಜನರಿಂದ, ಜನರಿಗಾಗಿ, ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ, ಸಕಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ, ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಜನರ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ಹೇಳಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವ, ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೇ ಕೀಲಿ ಆಗಿತ್ತು.

• ಪೇಸಾ ಕಾಯಿದೆ.

ನಾವು 'ಪೇಸಾ' ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶದ ಸಾಕಾರದಲ್ಲಿ, ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಉತ್ತಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸೂಕ್ತವೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮುದಾಯ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು, ಭಾಗವಹಿಸುವ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು 'ಜನ ವಸತಿ ಮಟ್ಟದ ಸಭೆ' ಒಂದು ಜನರದೇ ಆದ ವೇದಿಕೆ.

ವಿವಿಧ ಜನ ವಸತಿಗಳ ಜನರು ಒಟ್ಟು ಸೇರುವ ಸಭೆಯೇ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ. ಯೋಜನೆಯ ತಯಾರಿ ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ನೀಡಿ, ಅದರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಗ್ರಾಮದಂತೆಯೇ ತಾಲೂಕು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತುಗಳೂ ಸಹ ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಸ್ವರದ ಸರ್ಕಾರಗಳಂತೆಯೇ ಸರ್ಕಾರಗಳು. ಈ ಮೂರು ಸ್ವರದ ಪಂಚಾಯತುಗಳು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದರ ಬದಲು, ಮೂರು ಸ್ವರದ ಪಂಚಾಯತುಗಳೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವು, ಅವುಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಈ ಸಮಿತಿಯ ನಿಲುವು.

ಈ ಸಮಿತಿಯು ಪೇಸಾ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರತ್ತ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

• ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳು

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಈಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾವಣೆ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯ ರಹಿತವಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆನು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೂಡ ಬಂದಿತು. ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯವು, 'ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರ' ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನಗಣ್ಯ ಮಾಡಬಹುದು, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕೂಡ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದೆವು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲ 'ನೇರಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ' ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಪಕ್ಷಾತೀತವಾದ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಬೆಂಬಲ ಪ್ರೇರಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದ, ಸಹಜ ನ್ಯಾಯಪರವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ದಾರಿ ಯಾವುದೆಂದು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ವಿಪುಲವಾದ ಅವಕಾಶಗಳು ಇವೆ.

ಈಗ ನಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟ ರೀತಿಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ, ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಆದೇಶಗಳು ಪ್ರವಹಿಸುವ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಪಾತ, ಅರ್ಜಿ ಬರೆದು ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಜನರನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಳಕೆಯಾಯಿತು. ನಿಜ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿದ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಲುದಾರರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ, ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶ ಮರೆಯಾಗಿದೆ.

ಹಾಗಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದಂತಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಮತದಾರರಿಗೆ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಲುವುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಅವರು ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ ಅಥವಾ ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಳುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗದೇ ಯಾರು ತಮ್ಮ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಸಮರ್ಥರು ಎನ್ನುವುದರ ಮೇರೆಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲದ ರಾಜಕೀಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ಅರ್ಥಹೀನ. ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಚುನಾವಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಭದ್ರಗೊಳಿಸಲು ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮವೇ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ. ಅವರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಚುನಾವಣೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಜರುಗುಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ರೂಪಾರ್ಥಗಳ ಮೂಲ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಲವಾರು ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಿಂದ 'ಸದೃಢ' ಹಾಗೂ 'ಒಳ್ಳೆಯ' ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾಗಿರುವುದು ನಿಜವಾದ ಮಾತು. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲದಿರುವುದು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಆಳವಾದ ಬದ್ಧತೆ ನೀಡಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಅವರು ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಷದ 'ಟಿಕೆಟ್'

ಅನ್ನು ನೀಡುವ ಮೇಳಗಳ ಚದುರಂಗದ ಕಾಯಗಳಾಗದೇ ಅವರ ನಾಯಕತ್ವ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಗಳ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಅಂಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಿಡ ಬೆಳೆಸುವ ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಂತೆ ಪೋಷಣಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಬೇಕು. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕನಸಿನ ವಿರುದ್ಧದ ಕೆಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಬಿತ್ತುವಂತಾಗಬಾರದು.

ಪಕ್ಷಾಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ ಈಗ ಮಿಗಿಲಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಸಮುದಾಯದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದಾಗ, ಶಾಸಕರ ಮತ್ತು ಸಂಸದರ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯೂ ಪಕ್ಷಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಬದಲಾಗಿ, ಪಕ್ಷಾಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿರುವ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ಸಬಲೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿಯು ಈಗ ಇರುವ ರಾಜಕೀಯ 'ಪೋಷಣೆ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸುಸೂತ್ರಗೊಳಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ದಾರಿ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು.

• **ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಾತೀತ**

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಾತೀತ ಎಂದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಇರಬಾರದು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದು ಸಮಿತಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ; ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಯುವ ಜನರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲದವರು-ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕುಟುಂಬಗಳು, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಾವು ಅವರೆಲ್ಲರ ಪಕ್ಷದವರು. ಸಮಿತಿಯಾಗಿ ನಾವು ಬಡ ಜನರ ಪರ. ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ ಹಾಗೂ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೇಧ (positive discrimination) ಕ್ರಮದಲ್ಲ ನಂಜಕೆ ಉಳ್ಳವರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ.

• **ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರು**

ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದು 6 ದಶಕಗಳ ನಂತರವೂ ನಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಯಾಂತರ ಜನರು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಲಭ್ಯತೆ, ಶೌಚಾಲಯಗಳ ಕೊರತೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಅಲಭ್ಯತೆ, ಅಗತ್ಯ ಇರುವ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಸಿಗದಿರುವುದು, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ದೊರಕದಿರುವುದು, ಸೂಕ್ತ ವಸತಿಯ ಕೊರತೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಜನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು, ನಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ದುರ್ಬಲ ಸಮುದಾಯದವನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರವಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅದರ ಬದಲು 'ನೀವು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಕೈಚಾಚಿ, ನಾನು ಕೊಡುವವನು' ಎಂದು ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲೋ ಮೇಲ್ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ತಳ ಮಟ್ಟದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರುವ ರಿವಾಜು ಸಹ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಸಬಲೀಕರಣದ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಯುವ ಜನರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲದವರು-ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕುಟುಂಬಗಳು, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ವಿಶೇಷ ನಿಗಾ ಇರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ; ಕರ್ನಾಟಕ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಗತಿಗಾಮಿಯಾದ ತಲೆಯಿಂದ ಬುಡದವರೆಗಿನ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಕಾರಣ ಮಹಿಳೆಯರು 50% ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರು ಪ. ಜಾತಿ, ಪ.ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಪ್ರತಿ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರ 50% ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಒಟ್ಟರೆಯಾಗಿ ಪ.ಜಾತಿ, ಪ.ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಗುಂಪುಗಳು ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಈಗಿನ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರವಹಿಸುವ ರಾಜಕೀಯ ಪಿರಾಮಿಡ್‌ಅನ್ನು ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆ ಮೂಲಕ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಕಂಡ ಕನಸಾದ 'ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇರುವ ನಿಜ್ಜಳ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ' ಮತ್ತು 'ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಗಣರಾಜ್ಯ, ಅಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಯಾರೂ ಖಾಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ದೊರಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಉತ್ತಮ ವಾತಾಯನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ಮನೆಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೈ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಶುಚಿತ್ವದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶಿರಸಾ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ."

ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರು ಈಗಿನ ರಾಜಕೀಯದಾಟವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಬೇಕು. ಅವರು ಈಗಿರುವ ರಾಜಕೀಯದಾಟದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಕೀಯದಾಟವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಬೇಕು.

ಯಾವುದೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದು ಬರಹ ಬಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದ್ದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವ, ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಗಳಲ್ಲದವರನ್ನು ಸಹಾಯಕರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಪ.ಜಾತಿ-ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಲು, ಅವರು ಈಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಡೆ ತಡೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಮಗಿರುವ ಅಂಗ ಬೇಧ, ಜಾತಿ ಮುಂತಾದ ನಂಜಕೆಗಳ ಅಡೆತಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಅವರೇ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯವರ ಮನ ಒಲಸಬೇಕು, ಪ್ರಸ್ತುತದ ರಾಜಕೀಯ ಒಳಸುಳಿಗಳನ್ನು, ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು, ಆಡಳಿತ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮನೆವಾರ್ತೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಹುಡುಕುವುದು, ಅವುಗಳಿಂದ ಬಿಡುವು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯ, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಳ್ಳವರು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಎಳೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ, ಮೊಲೆ ಹಾಲು ಕೊಡಲು ಅವರ ಕಚೇರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಖಾಸಗಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

• ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಗಾತ್ರ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, 27 ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು 175 ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು, 5626 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಇವೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಈಗಿರುವಂತೆ 6-7 ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಂದರೆ ಜನರ ಹತ್ತಿರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವಿಚಾರ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಗಾತ್ರವು ಜನರ ಹತ್ತಿರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿರಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಗಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗ 3 ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮೊದಲನೆಯದು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವಂತಿರುವುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯತೆ. ಹೊಣೆ, ಹೊಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಮೂರನೆಯದು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣ, ಕೃಷಿ ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಿ ಗಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ನಂತರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಂತರ 8 ಕಿ.ಮಿ. ಹಾಗೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 12000-15000 ಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ 5000-8000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅನ್ನು ರಚಿಸಲು ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಈ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಒಂದೊಮ್ಮೆ, ಕೆಲ ಗ್ರಾಮ ಗಳು 8 ಕಿ.ಮಿಗಿಂತ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವರದೇ ಆದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದೇ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಚೇರಿ ಇರಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲರಬೇಕಾದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ ಬಹಳ ಕುತೂಹಲದ್ದು. ಈಗ ಇರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇರೋದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಬರುವ ಅನುದಾನ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವೆರಡನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ತರಹದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ವಾದ.

1999ನೇ ಇಸವಿ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 5000-7000ದಿಂದ 10000-16000ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸದ ಕಾರಣ ಹಳೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮಿತಿಯಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಹೊಣೆ, ಹೊಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅವು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಈಗಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಈ ಸಮಿತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ, ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೊರೆಯಾಗದಂತೆ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಹೊಸ ಸೂತ್ರದಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ, ಯಾವುದೇ ವಾರ್ಡ್ ಅಥವಾ ಜನವಸತಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡದೇ ಈಗ ಇರುವಂತೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

● ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣ

ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದವು. ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಕಳವಳಪಡುವಷ್ಟು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರದ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ವಾತಾವರಣದ ವೈಪರಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸಿತ್ತಿರುವುದು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ

ನಗರೀಕರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳು ತಮ್ಮ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸುರಿಯಲು ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಗಳಾಗಿಸಲು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಅಪಾಯದ ಕರೆಗಂಟೆ ಜೋರಾಗಿ ಬಾರಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನುಂಗುತ್ತಿವೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಆದ್ಯತಾ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಬೇಕಿದೆ.

ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- ಈಗಾಗಲೇ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ರೂಡಿಯಲ್ಲರುವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬೆಲೆ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಉಗ್ರಾಣ, ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಪರ್ಯಾಯ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಬಳಕೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೃಷಿ ರಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.
- ಲಭ್ಯ ಇರುವ ಭೂಮಿಯ ಬಳಕೆಗೆ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿ
- ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರಿಸುವ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಪನೆ
- ಅಜೈವಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಸುರಕ್ಷಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ
- ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಕೊರೆಸಲು ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು
- ವಿದ್ಯುತ್‌ಚ್ಚಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅನುಪ್ರದಾಯಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಕ್ರಮ

• **ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ**

ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರವನ್ನು ತಳಮಟ್ಟ ಅಥವಾ ಅಡಿಪಾಯದಿಂದ ಈ ಸಮಿತಿಯು ಆರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಗ್ರಾಮಸಭೆ ಹಾಗೂ ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು (ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ) ಕಾರ್ಯಗಳು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ನಮಗೆ ಇರುವ ಜನಾದೇಶದ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಳಗೆ, 'ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ರಚನೆ'ಯ ತತ್ವವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಜನಿತವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆವು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದಂಥ 'ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆ'ಯನ್ನು ನಾವು 'ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ನಕ್ಷೆ' ಪುನರ್‌ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕೇವಲ ಸಂವಿಧಾನದ 11ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ 29 ವಿಷಯಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಪರಿ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ 'ನಂಜಕೆಯಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವ' ಹಾಗೂ 'ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ'ದ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿದೆ. ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡಗಳ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ವಿಚಾರಗಳು; ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಜ್ಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳು; ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು; ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಲು, ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು; ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು.

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕವಾದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ವಹಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧಿಕಾರ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಆಯಾ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಇಡೀ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ಮಸೂದೆ ಈ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ VII

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ 1993

“ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಿಲ್ಲದ ಬರೀ ರಾಜಕೀಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಸಾಕಾಗದು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇರ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ತಾವು ಪಡೆದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬರ್ಚು ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ವೈ.ಘೋಷಪಡೆ.

ಮಾಜಿ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತಿ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ 6ನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ 1862ರಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಧಾಖಲೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರ ನಂತರ ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮುಂಬೈ, ಮದ್ರಾಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಸೇರಿದ ಭೂಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸಿ 1956ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಉದಯವಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವಿಚಾರವೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸ, ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ತಂದವು. ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ನಂತರ 1959ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಹೊಸ ಕಾನೂನಿನ ನಂತರ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನುಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡವು.

1983ರ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್‌ಗಳು, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿಗಳು, ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾನೂನನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲ ಅಶೋಕ್ ಮೆಹತಾ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಿಸಿನಂತೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿತು. ಅಲ್ಲವೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಆಡಳಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಈ ಕಾನೂನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿತು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ ಇತ್ತು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೂ ಸಹ 1983ರ ಕಾನೂನು ಅಶೋಕ್ ಮೆಹತಾ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳ ಸಂಬಂಧ. ಈ ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು ಇರಬೇಕೆನ್ನುವ ಶಿಫಾರಸು ಜಾರಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕ್ ಮೆಹತಾ ಸಮಿತಿ ನಗರ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿನ ತೊಡಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಲಾನಂತರ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ತಾರ್ಕಿಕತೆ ಈಗ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ತದ ನಂತರ ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ 1993ರಲ್ಲಿ ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ-1993’ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ 17-05-14ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ- ಉತ್ತಮ ಸರ್ಕಾರದ ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು, ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ನಾಗರೀಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಸಂವೇದನಾ ಶೀಲತೆಯನ್ನು ತರುವುದು, ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸುಧಾರಣೆ, ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದು

ತಳಮಟ್ಟದ ಹೆಚ್ಚುವ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಈ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಈ ವರದಿಯು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಲಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಲೀ, ಇಲಾಖೆಯು ತ್ರಿ ಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು, ಜನರಿಂದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಜನರು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ, ಜನರಿಗೇ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರವೆಂದು ನೋಡಿದೆ, ಕೇವಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಎಜೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

‘ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ-1993’ ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳು

‘ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ-1993’ ಈ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ಜನಗಣತಿಯ ಅಂಕಿಅಂಶದ ಆಧಾರದಲ್ಲ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು.

ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ಕಾನೂನು ಭಾವಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ 1/3 ಭಾಗದಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು, ವಾರ್ಷಿಕ 10,000 ರೂಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಕಡಿಮೆ ವರಮಾನ ಇರುವ ಮತ್ತು ಎರಡು ವಿಭಾಗದ ಮೀಸಲಾತಿಗಳು: 23.6% ಇರುವ ಬಿ ಸಿಎಂ ಎ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 6.4% ಇರುವ ಬಿ ಸಿಎಂ ಬಿ - ಒಟ್ಟು 33%.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ- ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಸಹ ಮೀಸಲಾತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ 1/3 ಭಾಗದಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಸಹ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುದ್ದೆಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಲಾಯಿತು. ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟವುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗದ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ 50%ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಿಗುವುದು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಪರವಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳ ಪೈಕಿ 50% ಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮೀಸಲಾತಿ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೂ ಅವರು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಅರ್ಹರು.

ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸಲು ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಸಂವಿಧಾನ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪುನರಾವಲೋಕನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ ರಚನೆಯಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದು.

ತ್ರಿ-ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್

ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, 3000 ದಿಂದ 5000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗುಂಪು ಸೇರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯ 400 ಜನರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ/ಳಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳಿವೆ, ಅವೆಂದರೆ:

- ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಮಿತಿ
- ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಮಿತಿ
- ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸಮಿತಿ

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್

ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ 10,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಂತೆ ನೇರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಇರಬೇಕು. ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ವಿಧಾನಮಂಡಲದಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಸತ್ತಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ 1/5 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳಿವೆ, ಅವೆಂದರೆ:

- ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ
- ಹಣಕಾಸು, ಆಡಿಟ್ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ
- ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಮಿತಿ

ರಾಜ್ಯ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಯ ಗುಂಪು 'ಎ' ಅಧಿಕಾರಿಯು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಅವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಸಶಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್

ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಪ್ರತಿ 40,000 ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಸಂಸತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಸದಸ್ಯರು, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಇರಬೇಕು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುದ್ದೆಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ:

- ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ
- ಹಣಕಾಸು, ಆಡಿಟ್ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ
- ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಮಿತಿ

- ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಿತಿ
- ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಮಿತಿ

ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ಹುದ್ದೆಯಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ(ಸಿ.ಇ.ಓ.)ಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆಡಳಿತ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಅವರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ

ಇಂದು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಒಂದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಮಿತಿ. ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡುವುದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಗ್ರಾಮದ ಮತದಾರರ ಯಾದಿಯಿಲ್ಲದವ ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಕರು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ಕಾನೂನಾದಾಗಿನಿಂದ, ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಯಿತು. ಜನತಾ ದಳ ಸರ್ಕಾರವು 1993ರ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಪುರುಜ್ಜೀವಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ 1983ರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ರೀತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು 1995ರಲ್ಲಿ ನಾಯಕ್ ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ಪರಿಣಿತರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಹೊಸ ಸಮಿತಿಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಂಧರ್ಭಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರಗಳನ್ನು 1997ರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡು ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು. ಸಿಕ್ಕಿಂ ಅನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿರುವ 29 ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನುದಾನವನ್ನು, ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಏಕೈಕ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿದೆ.

1998ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 7 ಹೊಸ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಚನೆಯಾದವು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 20 ರಿಂದ 30ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ, ಫೆಬ್ರವರಿ 1999ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾದ ಒಂದು ಆದೇಶ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಿತಿಯನ್ನು 5000-7000ವರೆಗೆ ಇದ್ದುದನ್ನು 10000-16000ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲಾಯಿತು. ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಾದರಿಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸೀಮಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮತ್ತು ಮಾನವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಆಗುವುದು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶಕ್ತವಲ್ಲ.

1993ರಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿತವಾಗಿತ್ತು:

- I. ತಾ.ಪಂ. ಮತ್ತು ಜಿ.ಪಂ. ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು;
- II. ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಣವಿದ್ದರೆ, ತಮ್ಮ ಹಣದ ದ್ರವ್ಯ ರೂಪದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸಬೇಕು;
- III. ಅಂಗೀಕಾರವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಪರ ಹಾಗೂ ವಿರೋಧದ ಮತನೀಡಿದ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾ.ಪಂ.ನ ನೋಟೀಸ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ 72 ಗಂಟೆಗಳ ಒಳಗೆ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕು;

- IV. ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾದ ಖರ್ಚುಗಳ, ವಿವರಗಳನ್ನು, ಹಣಕಾಸುಗಳ ರಷೀದಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಲಭ್ಯವಿಡಬೇಕು;
- V. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾ.ಪಂ.ಗಳು ಮತ್ತು ಜಿ.ಪಂ.ಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಬಿಲ್‌ಗಳು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾಮಗಾರಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಪಾವತಿಯಾಗಬೇಕು; ಮತ್ತು
- VI. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಾಜರಾತಿ ಕಡ್ಡಾಯ

1993ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯು 2003ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಯಿತು ಮತ್ತು 47 ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ತಳಮಟ್ಟದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ, ಅವರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ಪ್ರಜಾಸತ್ತೀಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಬಡವರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಇತರ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳು, ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಮತ್ತು ದ್ವನಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಉಳಿದರು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವುದರ ಬದಲಾಗಿ, ಕೇವಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವಾರ್ಡ್ ಅಥವಾ ವಸತಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಬಜೆಟ್ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅಥವಾ ಪಿ.ಡಿ.ಓ. ತಯಾರಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸುವುದು, ಆದರೆ ಅವರದ್ದೇ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹರಿಕಾರರಾಗುವಂತಿಲ್ಲ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮವೆಂದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಜನವರಿ 2004ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಘೋಷಣೆಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅನ್ನು ಅಧಿಕಾರ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸುಗಳ ಸೂಕ್ತವಾದ ಹಸ್ತಾಂತರವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಬಲಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಘೋಷಣೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ಗಮನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ:

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಸ್ಥರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅದೇ ಹಂತಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಪೂರಕ ತತ್ವವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜರಿಸುವ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಹಂತಕ್ಕಿಂತ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.
2. 3ಎಫ್‌ಗಳು [ಹೋಣೆಗಳು, ಹೋಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು] ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು;
3. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
4. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅವರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು;

5. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದು;
6. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಾಚನಾಲಯಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದು;
7. ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಹಣಕಾಸುಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತು;
8. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಒಂಬುಟ್‌ಮನ್ ಇರಬೇಕು;
9. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಅವರ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಶಕ್ತವಾಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯವು ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು;
10. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕು;
11. ಎಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಅವುಗಳ ಸಮಿತಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ;
12. ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು;
13. ಅಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇರಬೇಕು;
14. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು;
15. ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುತಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು
16. ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗಬೇಕು.

ಮುನ್ನಡೆಯ ಬದಲಿಗೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಿನ್ನಡೆಯ ಕ್ರಮಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಇಲ್ಲ ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಚನಾಲಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

11ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು (ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು) ಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ನಿಜವಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. 1993ರ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ: ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಪೂರಕ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು, ಕೊಟ್ಟ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಉನ್ನತ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು, ಸಂವಿಧಾನದ 11ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ 29 ಹೊಣೆಗಳು (ಕಾರ್ಯಗಳು), ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬದ್ಧವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಇದು ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ತಯಾರಿಸಬೇಕಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಲೆಕ್ಕ-ಪತ್ರಗಳು; ಕೃಷಿ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ, ಸಮುದಾಯದ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಾಚನಾಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಇಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ

ಹೊಣೆಗಳನ್ನು (ಕಾರ್ಯಗಳು) ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ; ಅವುಗಳು ಈಗಲೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅರೆ-ಸರ್ಕಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

2004-05ರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಳು (ಕಾರ್ಯಗಳು) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಮತ್ತು ಸಂಧಿಗೃತೆಯನ್ನು(ದ್ವಂದ್ವ) ನಿವಾರಿಸಲು, ಮೂರೂ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವಿವರವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಧಿಗೃತೆಯನ್ನು(ದ್ವಂದ್ವ) ಗಮನಿಸಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂತಹ ತರ್ಕಬದ್ಧತೆಗಳು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 421ರಿಂದ 217ಕ್ಕೆ ಕಡಿಗೊಳಿಸಿತು. ಆದರೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈಗ ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಗಾಧತೆಯಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಹೊರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆ, ಅವರು ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಖರ್ಚುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಗಿ ಹಿಡಿತವಿರುವ ಬಗ್ಗಿಸಲಾಗದ (ಅನಮ್ಯ) ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟವೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಗುರಾಣಿ ಹಿಡಿತದಲ್ಲವೆ ಮತ್ತು ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಯತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇಟ್ಟವೆ.

ಡಿಸೆಂಬರ್ 2011ರಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು 20ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಷಗಳ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಮತ್ತು ಹಲವು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪರಿಣಿತರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸೇರಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ, ಸಲಹೆ ನೀಡಿ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 'ಉಡುಪಿ ನಿರ್ಣಯಗಳು - 2011' ಹೊರಬಂದಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ ಶೆಟ್ಟರ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿ.ಎಸ್. ಆಚಾರ್ಯ, ಮೂರನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎ.ಜಿ.ಕೊಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಮಾಜಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಮಣಿಶಂಕರ್ ಅಯ್ಯರ್ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದರು.

ಈ ಘೋಷಣೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 3ಎಫ್‌ಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆ ನಕ್ಷೆಯ ಪುನರಾವಲೋಕನ, 3ನೆ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು 'ಪೆಸಾ [PESA]'ದ ಕೆಲವು ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವೂ ಸೇರಿದಂತೆ 70ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ

ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು, 11ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು (ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು) ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು (ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು) ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಕಾಯಿದೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಳ (ಕಾರ್ಯಗಳ) ವರ್ಗಾವಣೆ ಇನ್ನೂ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿವೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕರಣ 243 -ಐ ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಶಕ್ತವಾಯಿತು.

ಪ್ರಥಮ ಆಯೋಗವು ಪ್ರದೇಶಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. 2ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು, ಈ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೂರನೇ ಮಾನದಂಡದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದ 'ಮಾರ್ಗ'ಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವವರೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಪ್ರತಿ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅಥವಾ ಮೊದಲ ಎರಡು ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ 30%, ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆಗೆ 40% ಎಂಬುದು ಹಂಚುವಿಕೆಯ ಸೂತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಮೂರನೇ ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಈ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿತು. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗವು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸುಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವ ಪರಿಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿರುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಹಂಚುವಿಕೆಯ ಮಾನದಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇದು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು 1987ರ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ಗಾರ್ಡಿಯಲ್ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿತು.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಖರ್ಚುಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. 1993ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯು 31 ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದೆ, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ 28 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 29 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ನಿಜವಾದ ಉದ್ದೇಶವೇನಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ 'ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯ' ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಸ್ಥಳೀಯಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸೂಕ್ತ ಪಂಚಾಯತ್ ಸ್ತರಕ್ಕೆ (ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲೆ) ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು, ಆದರೆ ಇವುಗಳು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮತ್ತು ಪೂರಕ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಂತ್ಯೇಸಲು, ಅವರು ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಅದೇ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಾಳು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವೇತನ ಕೊಡುವುದು ಖರ್ಚಿನ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯತೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಬಂಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಖರ್ಚಿನ ಹೊಣೆಗಳು ಹಸ್ತಾಂತರಿತವಾದವು.

ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಅನುದಾನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಸ್ತರದ ಇದರ ಹಿಡಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ಹರಿವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 1 ಮತ್ತು 2ರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನುದಾನದ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರದಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರಿ (ಸಿ.ಎ.ಒ.), ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ (ಇ.ಒ.) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ / ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಒಂದು ಚಿತ್ರಣ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1: ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಹರಿವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಹಣಕಾಸಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು	ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್		ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್		ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್	
	ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲ	ಹಣಕಾಸಿನ ರಕ್ಷಣೆ	ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲ	ಹಣಕಾಸಿನ ರಕ್ಷಣೆ	ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲ	ಹಣಕಾಸಿನ ರಕ್ಷಣೆ
ಸ್ವಂತ ರಶೀದಿ	-	-	ತೆರಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರು	ಬ್ಯಾಂಕ್	ತೆರಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರು	ಬ್ಯಾಂಕ್
ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ಕಂದಾಯ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	ಖಜಾನೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	ಖಜಾನೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	ಖಜಾನೆ / ಬ್ಯಾಂಕ್
ಎಸ್‌ಎಫ್‌ಸಿ	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ (ಜಿ.ಒ.ಐ)	ಬ್ಯಾಂಕ್	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ (ಜಿ.ಒ.ಐ)	ಬ್ಯಾಂಕ್	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ (ಜಿ.ಒ.ಐ)	ಬ್ಯಾಂಕ್
ಸಿಎಫ್‌ಸಿ/ಸಿಎಸ್‌ಎಸ್						
ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	ಖಜಾನೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	ಖಜಾನೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	ಖಜಾನೆ

ಮೂಲ: ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಒದಗಿಸಿದ್ದು:
ಸಿಎಸ್‌ಎಸ್ - ಕೇಂದ್ರೀಯ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆ; ಜಿಒಐ-ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನುರೂಪತೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಕೆಲವು ಹುರುಳು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಹಣಕಾಸಿನ ಹಸ್ತಾಂತರವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಗೊಂಡಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ 2: ಹೇಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಣಕಾಸಿನ ಹರಿವಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಯೋಜನೆ	ಹಣಕಾಸಿನ ಹರಿವು
1	ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ (ನರೇಗಾ)	ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಖಾತೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದ ರಾಜ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ನಿಧಿ (SEGF) ಯೆಂಬ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಮಾಡಿತು. ರಾಜ್ಯ ಕಮಿಷನರ್-ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ನಿಧಿಯ ಸಂರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ನಿಧಿಯಿಂದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.
2	ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನ	ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನವು ಐದು ವರ್ಷದ ಹಣಕಾಸು ಮಾದರಿಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಿಧಿಯು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (2002-2007) ರಲ್ಲಿ 75:25 ಮತ್ತು ನಂತರ 50:50 ರಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
3	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬ್ಯಾನೆಲ್‌ನ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಬಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆಯು ಹಣಕಾಸನ್ನು ಬಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಸೇವೆಗಳು, ಪೂರೈಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು. 2007-08ರಿಂದ, ಅವರ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಣಕಾಸಿನ 15% ರಾಜ್ಯಗಳು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮಂಜೂರಾದ ಈ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಯೋಜನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
4	ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಯೋಜನೆ	ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಧಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವು ಸ್ವೀಕಾರವಾಗಿ ಸಂದಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಸಹಾಯಧನವನ್ನೂ ಸೇರಿದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸಾರಿಗೆಯ ಮತ್ತು ಅಡುಗೆಯ ವೆಚ್ಚದ ಜೊತೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಪಾವತಿಸುವ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಉಚಿತವಾಗಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನೆರವಿಗೆ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಟೋರ್, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮುಂತಾದವುಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವೇ ಇದನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

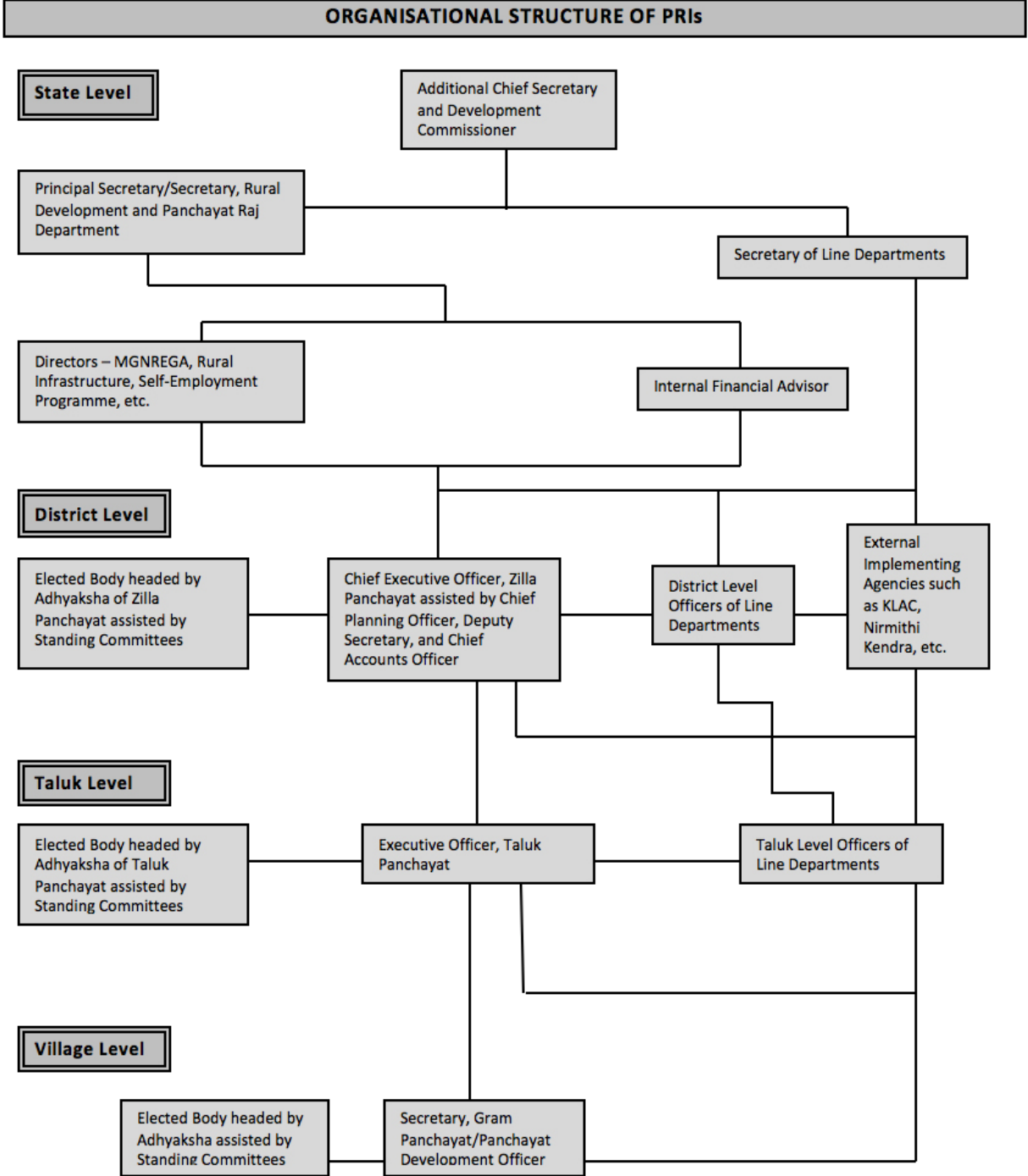
ಮೂಲ: ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯೋಜನಾ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವು

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ ಖರ್ಚುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಖರ್ಚುಗಳ 21.8% ಆಗಿತ್ತು. ಅಥವಾ 2001-02ರಲ್ಲಿ ಜಿ.ಎಸ್.ಡಿ.ಪಿ.ಯ 5% ಆಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯೋಜನಾರಹಿತ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣವು ದೊರಕಿತು. ಯೋಜನೆಯ ಖರ್ಚುಗಳು 2001-02 ರಲ್ಲಿ 38 % ಅಷ್ಟು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 2002-03ರಲ್ಲಿ 27.4% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ವೇತನ ನೀಡಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಖರ್ಚಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣವು ಹಿಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಸ್ವೀಮ್‌ಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದವು ವೇತನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳಾಗಿವೆ.

ಹಾಗೂ, ತಳಮಟ್ಟದ ಸ್ತರ - ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪಾತ್ರವು ಸಾಕಷ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೇವಲ ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳ ಐದು ಶೇಕಡಾ ಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ವೆಚ್ಚಗಳ ಒಂದು ಶೇಕಡಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇದು 2005ರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದಾಗ ಬದಲಾಯಿತು.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ನಿಯಂತ್ರಣವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಅನುದಾನಗಳ ಮೂಲಕವಲ್ಲದೇ ನೇರವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಮೂಲ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲಿನ ಕಡಿತೆ (ಧನ ವಿನಿಯೋಗ) ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇದು ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ, ಹೊರಗಿನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕಛೇರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಆದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು/ವೆಚ್ಚಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಶಕ್ತತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯು ನಿಜವಾದ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಹೊಣೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು (ಅನುಪಾತವು) ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಹೊಣೆಗಳಾಗಿ, ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಾಗಿ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಗಿವೆ, ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಹಂಚಿಕೆಯು ಅಗತ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಬಜೆಟ್‌ಅನ್ನು ಉನ್ನತ ವರ್ಗಾವಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟು (ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ) ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲು ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ತಕ್ಷಣದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

Source Audit Report (Local Bodies) for the year ended 31 March 2010

ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಅನುದಾನದ ಹಸ್ತಾಂತರವು ವೆಚ್ಚಗಳ ಕಡಿವಾಣಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಂದಾಣಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ 2002-03ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ವೆಚ್ಚಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು, ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದರ ವೆಚ್ಚದ ಗಮನದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ 2001-02ರಲ್ಲಿ, 371ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು 228 ಯೋಜನೇತರ ಸ್ಕೀಮ್‌ಗಳು ಇದ್ದವು, ಕೇವಲ ಕೈಬೆರಳಿನಲ್ಲಿನಿರುವಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು. ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನವಾದ ರಾಜ್ಯ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಮಕ್ಕಳ ಊಟದ ಯೋಜನೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು.

ಯೋಜನೇತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ವೇತನಗಳ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅನುದಾನಗಳು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಯೋಜನೇತರ ಪಾವತಿಯ 80% ಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲೂ, ಕೆಲವು ಯೋಜನೆಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪೈಪ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ಕುಡುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಎಸ್.ಜಿ.ಆರ್.ವೈ, ಎಸ್.ಜಿ.ಎಸ್.ವೈ, ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳು 2002-03ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನೆಗಳ ಯೋಜನಾ ಪಾವತಿಯ 55% ಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೇತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಅನುದಾನಗಳು ಒಂದೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಮೂರರಷ್ಟಾಗಿವೆ.

ವಿವೇಚನಾ ಅನುದಾನಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರೀತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ನಿವಾಸಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ 30 ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚಗಳ ಮೇಲನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಅವರ ಹಂಚುವಿಕೆಯ ಆಧ್ಯತೆಯ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶ ಅಥವಾ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ, 58% ವೇತನಕ್ಕಿಂದು ಮೀಸಲಾಡಲಾಗಿದೆ, 11 % ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನ ಎಂದು ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 10% ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಪಾವತಿಗಿಂದು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಇನ್ನೊಂದು 16 % ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ವೆಚ್ಚಗಳ ಕೇವಲ 5 ಶೇಕಡಾ ಭಾಗ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಯೋಜನೆಯ ಒಳಗೆ ವಿವಿಧ ಖರೀದಿಯ ನಡುವಿನ ಕೇವಲ ಹಂಚಿಕೆಯ ಕುರಿತು ಮಾಡುವ ತೀರ್ಮಾನದ ಆಯ್ಕೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಲಕ್ಷಣವು ಬದಲಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಇದು ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ನಾಯಕರ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೂರಂದರೆ, ಹಸ್ತಾಂತರವಾದ ಹಣಕಾಸುಗಳು ಜನರ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕದಾಗಿಲ್ಲ (ಸಮನಾಗಿಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅದಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರಾದ ಹಣವು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 1993ರಲ್ಲಿ ರೂ. 1,00,000, 1999ರಲ್ಲಿ ರೂ. 2,00,000, 2000ರಲ್ಲಿ ರೂ. 3,50,000 ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು 2003ರಲ್ಲಿ ರೂ. 5,00,000 ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲಾಯಿತು. 2005ರಲ್ಲಿ, ಅವರು ಎಸ್.ಜಿ.ಆರ್.ವೈ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 11ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಅನುದಾನ ಪಡೆದರು. ಈ ಅನುದಾನಗಳು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ. 7,50,000/-ದಷ್ಟಾಯಿತು. 2005-06ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವು 2004-05ರ ರೂ. 939.71 ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ. 2002.89 ಕೋಟಿಗೆ ಏರಿತು. ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತವೆ, ಇದು ಹಣಕಾಸು ಬಡುಗಡೆಯನ್ನು ಪಾರದರ್ಶಕ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

1993ರ ಕಾಯಿದೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಸ್ತಾಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಅನುದಾನವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಕೇಂದ್ರದ ನಿಲುವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಒಟ್ಟುಹಾಕುವಿಕೆ

ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಕಂದಾಯದ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲವು ತೆರಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಂದಾಯದ ಲೆಕ್ಕ ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಪಾವತಿಸುವ ತೆರಿಗೆಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಸಹ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯಗಳ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಅನುದಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಕ್ರೀಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ವೇತನಗಳನ್ನು ಬಡವಾಡೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಏಜನ್ಸಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಆದ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಗಳ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ ಆರು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ಅವು ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಜಿ.ಆರ್.ವೈ. ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಇರುವ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ತೀರಾ ಕಮ್ಮಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಅಭಾವವಿರುವ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು. ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಶಕ್ತತೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡುವ ಅಸಮರ್ಪಕ ಅನುದಾನದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಎಸ್.ಜಿ.ಆರ್.ವೈ.ನ ವೆಚ್ಚದ 50% ಅನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಸಮರ್ಪಕ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಂದಾಗಿ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಿರಿಯ ಪಾತ್ರವು ಸ್ವಂತ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಳಪೆ ದಾಖಲೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ, ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿರಳವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ, ಆದರೆ 2000-01ರಲ್ಲಿ, ಅವು ಕೇವಲ ರೂ. 16.2 ಕೋಟಿ ಅಥವಾ ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ 0.08 ಶೇಕಡಾ, ಇದು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ 22% ಒಟ್ಟು ಕಂದಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ತೆರಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ದರಗಳೆಂದರೆ ಮನೆ ತೆರಿಗೆ, ಯಂತ್ರವಿಲ್ಲದ ವಾಹನ ತೆರಿಗೆ, ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ತೆರಿಗೆ, ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಮನೋರಂಜನಾ ತೆರಿಗೆ, ಪರವಾನಿಗೆ ಶುಲ್ಕ, ಹಬ್ಬಗಳ ಮೇಲಿನ ಶುಲ್ಕ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ನೀಡಿದ ಇತರ ತೆರಿಗೆಗಳು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ಅವುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ದರ ವಿಧಿಸಲು ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲವೆ.

ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ತೆರಿಗೆಯು ಕಳಪೆ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಕಂದಾಯಗಳ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಕೇವಲ 69% ಬಾಕಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗಳು ಶಕ್ತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದ ಖರ್ಚನ್ನು 72% ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ 42 % ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದ ಖರ್ಚು ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದ್ದೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗಳು ಅವುಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2003ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು:

(i) ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ; (ii) ತೆರಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿರಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು; (iii) ತಪಾಸಣೆಗಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ನೋಟೀಸ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲಿತಾಂಶದಿಂದ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಮೂದಿಸುವಿಕೆಯು ಮೂವತ್ತು ಶೇಕಡಾದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತೆರಿಗೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯು ರೂ. 80.6 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ರೂ.197.5 ಕೋಟಿಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. (ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, 17.5.2004:8). ಈಗ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ದಶಕಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನ್ಯಾಯ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಬಡವರು ಮತ್ತು ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲದವರು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ನೈಜತೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲದವರು ಮತ್ತು ಬಡವರು ವಿವಿಧ ತಮ್ಮ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಹಂತಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಈ ವಿಭಾಗಗಳ ಅನುಪಾತವು (ಪ್ರಮಾಣವು) ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸ್ಥರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೇಲಿನ ಸ್ತರಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ತರಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೇಲೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲ ಈ ವಿಭಾಗಗಳು ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಆಡಳಿತದ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಇದು ಸೂಕ್ತವಾದುದು.

1993ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಫಲಿತಾಂಶದಂತೆ, ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೊದಲ ಪೀಳಿಗೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ದೂರದ ಅಪ್ರತಿನಿಧಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಇದು ಒಂದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆದರೆ ಕೆಲವು ಅಂಗ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಕಾಣುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಸಹ ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ 'ಅಡೆತಡೆಗಳಂತೆ' ನೋಡಲಾಯಿತು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯೆಂದರೆ 'ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು

ವಿದೇಶಿಗರು' ಎಂಬುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸಲು ಹಲವಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ಇದು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತೋರುವ ನಿರುತ್ತಾಹ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ(ಅಂಗೀಕಾರ) ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಗತ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ 1983ರ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು 1993ರ ಕಾಯ್ದೆಗಳ ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರದ ರಚನೆಗೆ 1983 ಮತ್ತು 1993ರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪುರೈಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು ಬೇಕಿಲ್ಲದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೀಸಲಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತ ಸ್ಥಾನಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿವೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಆಡಳಿತ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅದು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕರೆ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ 5 ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯನ್ನು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 30 ತಿಂಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 20 ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಾಗಿ ಇಬ್ಬಾಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಕುದುರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಕೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ

ಜನರ ನೇರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ

ಅವರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯದ್ದಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿತ್ವ ಸಮಿತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಸೋರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಸ್ತುಗಳು (ಸಂಗತಿಗಳು), ನಾಗರಿಕರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಾಗಿರುವರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧಿಕಾರವು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ನಂತರ ಹುಟ್ಟುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆಯ ವಿಧಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 3 ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಮಾಡಬಹುದು, ಅದೊಂದರೆ, (1) ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳು; (2) ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ದಾರಿದೀಪಗಳು, ಸಮುದಾಯದ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಂತಹ ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು; (3) ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ, ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಲಯವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಆಧ್ಯತೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆಯ್ಕೆಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಅಡಿಕಾಲುನೆಗಳು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳಂತಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ. ವಲಯವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಮಾಣ ಆಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಿಂದ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಿವರಣೆಗಳೆಂದರೆ: (1) ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಜನರು ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಕೇಳುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು (2) ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಜನರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತಹ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ, ದೀರ್ಘ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅವಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಂತಹವುಗಳು ಕಡಿಮೆ ದೃಗ್ಗೋಚರ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೋರಿಕೆಯತ್ತ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಾದ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹರಾಜು ಕರೆಯುವ ಕುರಿತಾದ ವರದಿಗಳಿವೆ.

ಒಂದು ವಾದವೆಂದರೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಳಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಯಾವುದೇ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಿವೆ: (1) ಜನರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕತಪಾಸಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು (2) ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವಿಕೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಅತಿಸಮೀಪವಿರುವ ಗುಂಪುಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಾರದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್ ಕಛೇರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಇಂತಹ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ.

ಜನರ ಯೋಜನೆ

ಇದನ್ನು ನಡೆಸಲು 1993ರ ಕಾಯ್ದೆಯು ಮೂಲಭೂತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಕೇವಲ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯತಾವಾರು ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಇದು ಕಾಯಿದೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಲೋಪವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಲು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇದು ಸೋಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಜನರಿಂದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವವರು ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಯಾರಿಸಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನರಿಂದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜನರಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜನರ ಯೋಜನೆಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ವಿಶೇಷ ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜನರ ಬಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು ಸೂಕ್ತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿವೆ. ಉಳಿದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳು ವಾರ್ಷಿಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಲು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ತುಲನೆ ಮಾಡದೇ ಕೇವಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ತಯಾರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣಿತರನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಳಂಕರಹಿತ (ತಪ್ಪಿಲ್ಲದ) ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಬದಲಾಗಿ, ಸಮಯವಿಲ್ಲದ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಬಂಧಕವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಯೋಜನೆಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಯೋಜನಾ ಏಜನ್ಸಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ರಾಜ್ಯದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ವಲಯವಾರು ಯೋಜನೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು ಸಮಗ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯತ್ತ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ತಂಡವು (ಮಾರ್ಚ್ 2002) ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ

ಏಕನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ 10ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲ ಸಂವಿಧಾನವು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ರಚಿಸಲು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ವಿವಿಧ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಇದರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಗಳು, ನೋಂದಾವಣೆಗಳು, ಯೋಜನೆ, ಅಂದಾಜುಪಟ್ಟಿ, ಮಾಹಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯಾವುದೇ ಕಛೇರಿಗಳ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುವುದು;
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುವುದು; ಮತ್ತು
- ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ/ಪಿ.ಡಿ.ಓ. ಗಳು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸುವುದು

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಜಿ.ಪಂ./ತಾ.ಪಂ./ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ:

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು, ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಅಲಕ್ಷ್ಯತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ದುರ್ನಡತೆಯ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ಅಹವಾಲು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತರುವಾಯ [ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವಾದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್/ಜಿ.ಪಂ./ರಾಜ್ಯದಿಂದ ವರದಿಯೊಂದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ತರುವಾಯ] [ಸರ್ಕಾರವು] ಆ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು ಅಥವಾ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನು 2ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿರುವುದು ನಿಂತು ಹೋಗಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಂತಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯ ಹುದ್ದೆಯ ಉಳಿದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅಥವಾ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಮರು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ತಪಾಸಣೆ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ನಿಯಮಗಳು, 2001 (ಪಂಚಾಯತ್ ಜಮಾಬಂದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ),ರ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ

ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಪಂಚಾಯತ್ ಜಮಾಬಂದಿಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಎ.ಜೆ.ಯ ಲೆಕ್ಕ ತಪಾಸಣೆ

ರಾಜ್ಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಇಲಾಖೆಯು (ಎಸ್.ಎ.ಡಿ.) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಾಹ್ಯ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಲೆಕ್ಕಪರಿಷೋಧಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಕರ್ತವ್ಯವು ಲೆಕ್ಕ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವುದು, ಆಂತರಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ನಷ್ಟದ ಕೇಸ್‌ಗಳ ವರದಿ, ಕಳವು ಲೆಕ್ಕಪರಿಷೋಧಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರ ವರದಿ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಆಡಿಟರ್ ಜನರಲ್ (ಸಿ.ಎ.ಜಿ.) ಇವರು ಸೇವಾ (ಡಿ.ಪಿ.ಸಿ) ಕಾಯಿದೆ 1971ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 19 (3)ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಿ.ಎ.ಜಿ.ಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕತಪಾಸಣೆ (ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ) ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ನಿಯಂತ್ರಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ದಾಖಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2010ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಸಿ.ಎ.ಜಿ.ಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಮಾದರಿಯ (ಡಿ.ಪಿ.ಸಿ. ಕಾಯಿದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 209(1)) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಿ.ಎ.ಜಿ.ಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಧಿಯನ್ನು 2011-12ರ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಚ್ಛೇದಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

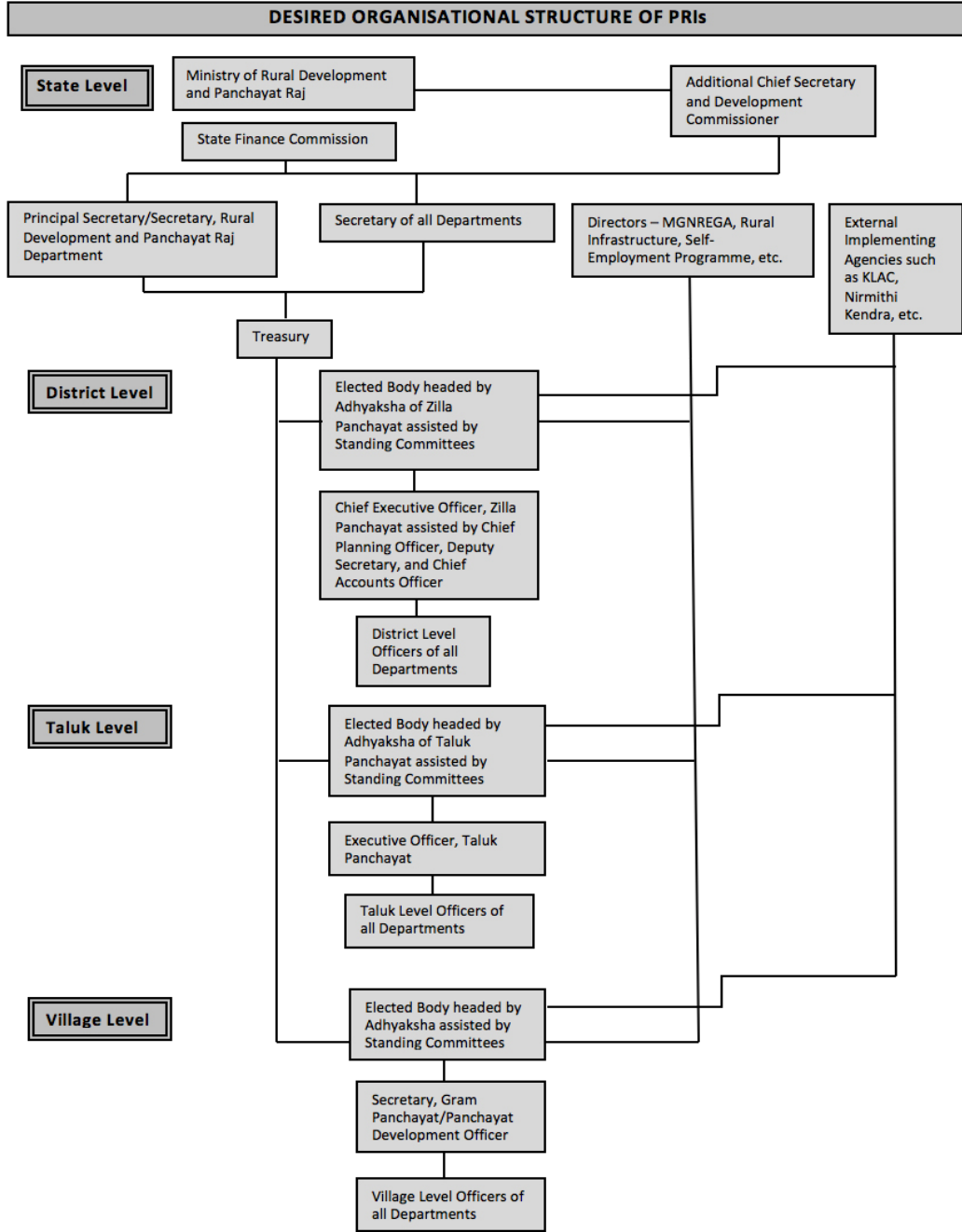
ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಪಕ್ಷಪಾತ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿಯ ಅಶಿಸ್ತುಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇರುವ ದೂರುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿತು.

ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲು ಲೋಕಾಯುಕ್ತವನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಕಾಯಿದೆ 1984ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು; ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯ; ಅಥವಾ ಲೋಕಾಯುಕ್ತರ ಸಲಹೆಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಚಿಸಿದ ವರ್ಗದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕ ಇದರ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಆದೇಶ 2010, ಜಿ.ಪಂ., ತಾ.ಪಂ ಮತ್ತು ಗ್ರಾ.ಪಂಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿತು ಅಥವಾ ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತಹ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ, ಅಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್ ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್ ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯಾವುದೇ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂದಂತಹ ಯಾವುದೇ ದೂರುಗಳು, ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಪು ಕೊಡಲು ನೇಮಕವಾದ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್‌ಗೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕ್ರಮಗಳ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ದೂರುಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಹಣಕಾಸು ನೀಡಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಂದ ಹಣಕಾಸು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್

ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂಬಡ್ಡಮನ್ ತನಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ (ತನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದ) ಅಂತಹ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ವಿವರವಾದ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

1983 ಮತ್ತು 1993ರ ಕಾಯಿದೆಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಭಾರಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳ ಪೂರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಅರೆ-ಸರ್ಕಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಕಸನವು ಕೆಳಮುಖವಾದ ಚಲನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಪಂಚಾಯತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಸಾರದಂತೆ ಮತ್ತು ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಣೆಗಳ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಎಂಬುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದವರು ಸತತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒತ್ತಡ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ, ನಿಜ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಯಿತು.

ರಾಜ್ಯದ ಪಾತ್ರವು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ, ಬಲವಂತ ಹೇರುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹಾನ್ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯಿಂದ ದೂರ ಸಾಗಿವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ VIII

ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅಡಚಣೆಗಳು

ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೇ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿನ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದೆಂದು ನಾವು ಕಲತಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲರುವ ಹೃದಯ ಹೀನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಜನರು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಾವು ಮನಗಂಡಿದ್ದೇವೆ.... ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿ

ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅಡೆ ತಡೆ, ಪ್ರತಿಯೋಧಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ. ಮದ್ರಾಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ (Madras Institute of Development Studies, MIDS) ನ ನಟರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಅನಂತಪುರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ನಿಯೋಜನೆ; ಕರ್ನಾಟಕ (Delegation to Devolution: Karnataka) ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನ 'ಫೆಬ್ರವರಿ-2004' ರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲವೆ.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಯೋಜನೆ:

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಯೋಜನೆಯ ವಿಚಾರ ಬಹಳಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಾದರಿಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿತವಾಗಿವೆ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಸಮಿತಿಯು, ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ 1/3ರಷ್ಟು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಪುರಸಭೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿರಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತ್ತು. ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ನಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಕೆಲವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತ್ತು. 1959ರ ಕಾಯಿದೆ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ನೇರ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ರೂಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಮೂದಿಸಿತ್ತು. 1983ರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲೂ ಜನರಿಂದ ನೇರ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಂಡಲ ಪ್ರಧಾನರು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿಯ ಖಾಯಂ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಾಗಿ, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು.

1993ರ ಕಾನೂನಿನ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಸಹಜ ಸಂಯೋಜನೆ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ತಾಲೂಕೊಂದರ ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ 1/5 ಭಾಗದಷ್ಟರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಭಾಗವಾದ ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಬೇರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು 1993ರ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. 1964 ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು 1997ರಲ್ಲಿ, ಕೊಂಡಜ್ಜಿ ಬಸಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಹಲವಾರು ಘಟನೆಗಳಿಗೆ, ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಭಾವ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವುದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ.

'ಏಜನ್ಸಿ'ಯಿಂದ 'ಆಡಳಿತದ ಘಟಕ'ದವರೆಗೆ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರದ ಮೊದಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ, ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ. ಸಾಂವಿಧಾನೇತರ ಸಮಾನಾಂತರ ಸಮಿತಿ, ಕಾರ್ಯ ಪಡೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಇಂದಿಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರಬಾಸ್ತು ಮಾಡಿಲ್ಲ. 1983ರ ಕಾನೂನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ರಂಗದ ಮಧ್ಯೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಕೆಲ ವಿಚಾರಗಳು ಹಿಂದಿನ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆದರೂ ಕೂಡ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಬರೆದದ್ದು ಈ ಕಾನೂನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲೇಬೇಕು.

ಆದ ಬದಲವಣಿಗಳನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಈ ಕೆಲ ವಿಧಿಗಳು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತವೆ.

- ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿಸಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪ ಸಚಿವರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಿದ್ದು
- ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧಿಕಾರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು
- ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಆದೇಶ, ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲು, ಅವುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದ್ದು (ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇತ್ತು)

ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಆಯೋಗಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ

ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳಂತೆ ಇದರಲ್ಲೂ ಸಹ ಇಲ್ಲ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಗೂ ಪರಿಶೀಲನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಿಂದಾಗಿ 1983ರ ಕಾಯಿದೆಯು ನಿಜ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಂತ್ರಿಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವುಗಳ ಜೊತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಅವಧಿ ವಿಚಾರ. ನಾಯಕತ್ವದ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅವಧಿ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಬಂಧವಿರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ. ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧಿಕಾರವದಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಭೀರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. 5 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಲ್ಲಿ 30ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಉಳಿದೆರಡು ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ 20 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕಡಿತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಣಿತರ ಸಮಿತಿ ಒಂದರ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ 1996ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ನಾಯಕತ್ವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಉದ್ದೇಶ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕಡಿತೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಸಂಸತ್ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಸದರಿಗೆ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಇರಬೇಕೆ ಬೇಡವೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಚರ್ಚೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಮ್ಮತ ತೀರ್ಮಾನ ಆಗಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನದ 73ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ 1959ರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿನೊಂದಿಗೆ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

1983ರ ಕಾಯಿದೆ ಅವರಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿತು. 1969ರ ಮಸೂದೆ ಬೇರೆಯದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಶಾಸಕರಿಗೆ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಎರಡರಲ್ಲೂ, ಸಂಸದರಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿತು. ಜಂಟಿ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ 2 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸದರು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಮತನಾದ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಇರಬಾರದು ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರು ಹಾಗೂ ಸಂಸದರು ಅನವಸ್ಯಕವಾಗಿ ಮೂಗು ತೂರಿಸಬಹುದೆನ್ನುವ ಆತಂಕ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಿತು. 1983ರ ಮಸೂದೆ ತಯಾರಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಮಸೂದೆ, ಶಾಸಕರು ಮತ್ತು ಸಂಸದರು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಚುನಾವಣೆ, ಅವರ ಅವಿಶ್ವಾಸಗೊತ್ತುವಳಿಗಳ ಮತದಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸದರು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರು ಯಾಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಗೂ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸುವವರ ಪ್ರಕಾರ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲಸದ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು. ಇದರ ಪರ ಮಾತನಾಡುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವರೊಬ್ಬರ ಮಾತು ಹೀಗಿದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಶಾಸಕ/ಸಂಸದರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಪಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರನ್ನು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಜಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲವೆರೆಗೆ ಸಂಸದರು/ಶಾಸಕರಿಗೆ ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಪರಿಣಿತರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಯಾವ ಸರ್ಕಾರವೂ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸತ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಿರಂತರ ಸಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ಸಂಸದರು/ಶಾಸಕರಿಗೆ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯ 2 ಸದಸ್ಯರು ಶಾಸಕರ ಹಾಗೂ ಸಂಸದರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು ಇದು ಇವತ್ತಿಗೂ ಸಹ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿದೆ.

ಅಂಗತ್ವ: ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ, ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ನಾಜೂಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಮನೋಭಾವ ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

“ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಬೇರೆ ಸದಸ್ಯರು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ವಿಧ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಾರದೇಕೆ?”

“ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಗಾಗ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹಿಂಸೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರವಾದರೂ ಇಂತಹ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಉತ್ತಮವಲ್ಲವೆ?”

“ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಅವರ ಗಂಡ/ಅಣ್ಣ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾರೋ ಗಂಡಸರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಮೀಸಲಾತಿಯಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?” ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಕೇಳಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡಸರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ರೀತಿ ಇದು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿರುವ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಂತಹ 'ಸ್ಥಾಪಿತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಹಿಡಿತ'ಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳು ಅವರ ಸ್ಥಾಪಿತ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬಳಸಿ, ಅಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯಾಗಿದೆ.

2007ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಶಾಂತತೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ಇದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ ಇತ್ತು. ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವವರು ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಆಯ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ನಾಮಪತ್ರಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಸದಸ್ಯರು ಅನುಮೋದಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಸಲು ಬಂದ ಚುನಾವಣಾಧಿಕಾರಿ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕಾರಣ ಈ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತಿಗೇ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಸ್ಥಾನ ವಂಚಿತ ಮಹಿಳೆ ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೊರೆ ಹೋದರು. ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಇದೊಂದು ಒಳಸಂಚು ಇದ್ದು ಘಟನೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ, ಆ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಮಂಡಳಿಯನ್ನೇ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ, ಈ ಪ. ಜಾತಿಯ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಉಳಿದ ಅವಧಿಗೆ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತದ ದಲಿತ ವಿರೋಧಿ ಹಾಗೂ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವಿಚಾರಗಳು ಹೇಗೆ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಅಷ್ಟೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಡಿತ ಸತತವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಉದಾ 1959ರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತಪಾಸಣೆ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯವರು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಥವಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನೇಕ ಕಾರಣ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ತಡೆ ಹಿಡಿಯಬಹುದಿತ್ತು. ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಹ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗುವುದು ಬಹಳ ದೂರದ ಮಾತು. 1983ರ ಕಾಯಿದೆ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ, ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್‌ಅನ್ನೇ ರದ್ದು ಅಧಿಕಾರ 1983ರಕಾಯಿದೆ ನೀಡಿತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇತ್ತು. ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅವರಿಗೆ ತಪಾಸಣಾ ಅಧಿಕಾರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜ ಅರ್ಥದ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತಿತರ ಹಸ್ತಾಂತರವೆಂದರೆ, ಅದರ ಜೊತೆ ತಳ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು, ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಮೇಲ್ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಅನೇಕ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

1993ರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿತು. ತಪಾಸಣೆ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಕುರಿತು ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಎಂದು ನಮೂದಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಮಾಧಾನದ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ಜಿ.ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಎಂಬ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು 1997ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೂಲಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಇರುವುದು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಯವರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಇತ್ತು. ತಾಲೂಕು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಇದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ

ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೇ ತರಹದ ಅಧಿಕಾರ ಇತ್ತು. 1994-99ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಈಗ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಇದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಕಮಿಷನರ್ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬಹುದು. 1997ರಲ್ಲಿ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸಹ ತರಲಾಯಿತು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ಈಗ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸ್ವಯಂ ಆಗಿ ಕೂಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಹುಷಃ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯ/ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧಿಕಾರ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೆಳಗಿನ ಹಂತದ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಾಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಪಂಚಾಯತುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದರೆ ಇವರು ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದು ಸೂಕ್ತ ಹಂತವೋ, ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. 1997ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮೂಲ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಿಧಿಗಳ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಉದಾ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುವಾಗ ದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತ್‌ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ. ಸರ್ಕಾರ, ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ 15 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ (CEO) ಅವರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಣಯ/ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಹ ಹಲವಾರು ಜನ ಇನ್ನೂ ಈ ತರಹದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

2006-07ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎರಡು ಜನ ಹಿರಿಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಅಸಮಾನತೆ ಇರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತಪಾಸಣೆ ಜರುಗಿಸುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಚಿವರು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಇರುವಂತೆಯೇ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ತರಹದ ಅಧಿಕಾರ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಕೂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆರಡೂ ಸಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಪರಿಶೀಲನೆ/ತಪಾಸಣೆಯಂತಹ ಕ್ರಮದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇನ್ನೂ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನಿಯಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ನಿಗಾವಹಿಸಲು ಆಡಳಿತ ಶಾಹಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಹ ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಆಡಳಿತಶಾಹಿಗೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಣೆ? ಅದೂ ಎವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡುಗಳಾಗಿರುವಾಗ? ಇದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಟೀಕೆ. ಇಲ್ಲ ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶ ಬರದಿದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಬಹುದು, ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕಾರಣ, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದರೆ, ಅವರನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಲು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ.

5 ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಆಲೋಚನೆ ತನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಇತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಎಂದರೆ, 5 ದಶಕಗಳ ನಂತರದ ಈಗಿನ ಸಮಯದ ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಈಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಇಫೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ನಲಡಲದ್ದ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಂಹಿತೆಗಳು ಀಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸೂಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಸಲು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲ, ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಸಮಿತಿ 'ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಅಧಿಕಾರಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಇಂತಹ ಸಂಹಿತೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

1964ರ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಂದು, ತನ್ನ 2/3ನೇ ಬಹುಮತದಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ವಾಪಾಸ್ ಕರೆಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು. ಆ ನಂತರದ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲ ಀ ತಹರದ ಅವಕಾಶಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಧಾಖಲೆ, ಲೇಖನ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲ ಇಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಕಾಣಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಀ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಗೆ 1990ರ ದಶಕದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲ ಖಾಸಗೀ ಮಸೂದೆಯ ಮೂಲಕ ಬಹುಮುಖ್ಯ ರಾಜಕಾರಣಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ, ಅನುಚಿತ ವರ್ತನೆಯ ಆರೋಪ ಹೊತ್ತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳನ್ನು ಅವರ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು CEO ಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಕೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಀ ಖಾಸಗೀ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲ ವಾಪಾಸ್ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲ ನೋಡಲು ಸಿಗುವ ಒಳನೋಟವೆಂದರೆ, ಸಮಾಜವಾಗಿ ನಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಶಾಹಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಮಾನಪಡುವ ನಮ್ಮ ಗುಣ. ಇವೆಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಇವರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಪರ ಅಥವಾ ವಿರೋಧ ಎಂದು ಬಹಳ ಸುಲಭದಲ್ಲ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಚಿತ್ರಣ

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ವಿಚಾರದಲ್ಲ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗಮನ ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. 1874ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ದೋರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಅದರ ನಂತರ ಕೆಲ ಕಾಲದಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಹಲವು ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಚರ್ಚೆ, ಗಲಾಟೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದರೂ ಸಹ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಮೀಸಲಾತಿ ವಿಚಾರ. ಇದು ಹಿಂದುಳಿದ ಜನಾಂಗದಲ್ಲ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಅವಕಾಶ ವ್ಯಾಪಕವಾಗುವಿಕೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪರಿಣಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗಲು ಅತೀ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಜಾತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲ ತುಳತಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಮುದಾಯದ ಒಳತಿಗಾಗಿ ಸಕರಾತ್ಮಕ ಬೇಧದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 1920-30ರ ದಶಕದಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ನೆರೆಯ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲ ನಡೆದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಕೇವಲ ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

1969ರ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. 1972ರ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ದಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ ಇದ್ದರು. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಬಲಷ್ಟವಲ್ಲದ, ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೇವಲ 0.5% ಪ್ರಮಾಣದ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ ಜಾತಿಯೊಂದರಿಂದ ಬಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆದ ಪ್ರಥಮರು. ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುವುದು. ಅವರು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ಕಲ್ಯಾಣ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ, ಬಡವರ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ, ಅವರ ಒಳಿತಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅವರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ವಕೀಲರಾದ ಎಲ್.ಜಿ. ಹಾವನೂರು ಅವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಅರಸು ಅವರು ರಾಜ್ಯ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ನಾಯಕರನ್ನು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಆದರೆ ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಬಲಿಷ್ಠ ಜಾತಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದುಳಿದ ಆಯೋಗ 1975ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಸರ್ಕಾರ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದಲ್ಲ ಇರಿಸಿ, ಅಂಗಾಯತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದು ಆಯೋಗದ ನಿಲುವಿನಂತೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಅರಸು ಸರ್ಕಾರ ಆಯೋಗದ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಹೊರತಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿತು. ಹಿಂದುಳಿದ ವಿಶೇಷ ಗುಂಪು ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಮೀಸಲಾತಿ ಅಡಿಗಡೆ ತಂದರು. ಈ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪರವಾದ ಕೆಲಸಗಳ ಫಲಿತಾಂಶವೆಂದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. 1972ರ ನಂತರ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಹದಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಲಕ್ಷಣ. ಅಲ್ಲವೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಸ್ವರವೇ ಇಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳು ಅರಸು ಅವರ ದೋರಣಿಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದಾದ ಒಂದು ದಶಕದ ನಂತರ ಎರಡನೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ ಅಂಗಾಯತ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯಗಳೆರಡು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಯೊಂದಿಗೆ ರಾಜ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತೆಂದರೆ ಪುನಃ ದೇವರಾಜು ಅರಸರ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮುನ್ನಾ ದಿನಗಳಂತೆ ಆಯಿತು.

ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆ 1961ಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ 1974ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಲಾಯಿತು. ಕೆಲವು ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಉಳುವವರೇ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯರಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಈ ಕಾಯಿದೆ ಅಡಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳೆಯ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಹಿಡುವಳಿಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಂತ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿಯ ಖಾತೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ನಿಯಮವಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಗೇಣಿದಾರರ ಪರವಾದ ಕಾನೂನು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲಕತ್ವ ಹೊಂದಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಇತ್ತು. ಭೂ ರಹಿತರ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗೇಣಿದಾರರ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಭೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ಕಾಯಿದೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಸಹಾಯಕ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನುಳಿದ 4 ಜನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ.ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪ. ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗೇಣಿದಾರರ ಪರವಾಗಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ , ಭೂಮಾಲಕರು ಮತ್ತು ಗೇಣಿದಾರರ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಇತ್ಯರ್ಥವಾದವು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಬಡವರಪರವಾದ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿತು. ಬಡವರಿಗೆ ಉಚಿತ ಮನೆಗಳ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಕಾಲಘಟ್ಟ ಒಂದರಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಅರಿವು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

1970ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಲವು ರಾಜಕೀಯೇತರ ಹುಡುಕಾಟಗಳು ನಡೆದವು. ಆರ್ಥಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಿತು. ವಿಭಾಗ, ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಯೋಜನೆಗಳಿಗಂದೇ ಒಂದು ವಿಭಾಗ, ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಯೋಜನೆಗಂದೇ ಒಂದು ವಿಭಾಗ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಯೋಜನಾ ಹಣ ಗಾರ್ಡ್ಸ್ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ದೊರಕಿತು. ರೈತ ಸೇವಾ ಸಂಘಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಇವು ಯಾವುದೂ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಂದೇ ಆರಂಭವಾದವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗೌಣವೆಂದು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಲಾಗದು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ರಾಜಕೀಯ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇವು ಪ್ರೇರಣೆ ಆಗಿದ್ದಂತೂ ನಿಜ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು 1956ರ ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಮುಂಬೈ, ಮದ್ರಾಸ್ ಹಾಗೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿತು. ರಾಜ್ಯದ ಗಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ಸಮೀಕರಣಗಳು ಬದಲಾದವು. ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಬೆಳೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯು ಕಣ್ಮರೆ ರಾಜಿತು. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಡಳಿತ ಶೈಲಿಯೂ ಸಹ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಇತಿಹಾಸದೊಂದಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಆಡಳಿತಶಾಹಿ - ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಆಪ್ತಲಾಪ

ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ಐ.ಎ.ಎಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಹೊಸತನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಅವರ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಶಾಹಿ ಹಾಗೂ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚುನಾಯಿತ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಎಂದು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಅರಿವಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದಿತ್ತೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಮಾತುಕಥೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿ ಇಬ್ಬರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರವರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇದ್ದವು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು.

ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ 'ಅ' ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸದಾ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆ ಮಾತುಕಥೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಆ' ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎಲ್ಲಾ ಮಾತುಕಥೆಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಇ' ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಾವೇ ಮಾತುಕಥೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅಧಿಕಾರಿ (ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯೊಂದಿಗೆ) ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದಂಶ ಮಾತುಕಥೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಬೆಂಬಲ ಇಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಡಳಿತಶಾಹಿಗೆ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ತರಹದ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಒಂದು ಎಂದರೆ ಆಡಳಿತಶಾಹಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ನಂಜಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರಿಂದ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಅಷ್ಟೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಕೇತಗಳು ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಓರೆಕೋರೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಲಾಭಪಡೆದು ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿರಬಹುದು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. 1993ರ ಕಾಯಿದೆ ಬಂದ ನಂತರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಯ ಬದ್ಧತೆ, ಉತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಆರೋಪದಲ್ಲ ಹುರುಳುರುವುದಾದರೂ, ಇದೊಂದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಗ್ರವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೇಲಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಸಹಕಾರದ ವಿಷಯ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಷಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತ ಶಾಹಿ ಇದಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಸಮಜಾಯಶಿ ಅಂದರೆ ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಂಶಗಳೆರಡೂ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು.

1994ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜನತಾದಳ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ, 1993ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಹಲವಾರು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತಂದಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. 1996ರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರ ಸಮಿತಿ ನೀಡಿದ ಅನೇಕ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಸಹ ಜನತಾದಳ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ 2 ಮುಖ್ಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸದರು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಇರಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು. ಎರಡನೆಯದು, ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದೋ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.

ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಶಾಸಕರಿಂದ ಎದುರಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿರೋಧ. ಶಾಸಕರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮಗೆ ಎದುರಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಿರಿಕಿರಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಆತಂಕದಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಶಾಸಕರೇ ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ತರವಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯದು, ಈ ತಹರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸರ್ಕಾರ ತನಗೆ ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಸವಲತ್ತು, ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಇರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಆ ಕುರಿತ ಶಿಫಾರಸು ಸಹ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮೂಲಭೂತವಾದ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳೂ ಸಹ ಇವೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಂತರ ಕೂಡ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಮಿತಿ, ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಪೈಕಿಯವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಕೂಡ ಒಂದು ಕಾರಣ.

1994-99ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನತಾದಳ ಸರ್ಕಾರ, ತನ್ನ ಬಹುಮತವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಯಾವುದೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಪಕ್ಷದ ಅನೇಕ ಜನ ನಾಯಕರು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾ- ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಶಾಹಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ ಎಂದು ಜನತಾದಳ ಪಕ್ಷದ ಅನೇಕ ಜನ ನಾಯಕರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಮಾತುಕಥೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಡಳಿತಶಾಹಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ, ಈ ಮನೋಭಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಅಧಿಕಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಭಾಗೀಕರಣ, ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ನಿರ್ಣಯ, ಆದೇಶಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವುದು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು ಅಥವಾ ಅವರ ಕಾರ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. 2 ಜನ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವರ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಯಾರದೇ ಅಧಿಕಾರದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಅಲ್ಲ. ಕೆಲ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಇಂತಹ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಧಿಕಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಇದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಇದನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಈ ಅಧಿಕರ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರಲ್ಲ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ನಂಬಬಾರದು? ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸರ್ಕಾರ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದು ವಿಷಯವೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೆರಡು ಈ ತರಹದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗಿ ನಂಬದೇನೆಂದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ತರಹವೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಶಕ್ತರು. ಅವರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದುವಾದವೆಂದರೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಇನ್ನು ತಮ್ಮನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೆಲಕಾಲ 'ಅವರನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸಬೇಕು' ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ಅವರ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸದೇ, ಅವುಗಳ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕ್ರಮಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಒಟ್ಟಾರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಚರ್ಚೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ಸಹ ಅವೆರಡನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪಾತ್ರವಿದೆ. ಹೇಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಶಾಸಕರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರ ತರವೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ನೀಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುವ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತ ಹೊಣೆಯಿಂದ ಬದಿಗಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಉದಾಹರಣೆ. ಶಾಸಕರು- ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಣ ತಿಕ್ಕಾಟ ಯಾಬಾಗ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ದೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಹೇಳುವವರು ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಅಲ್ಲ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಕೇವಲ ಚರ್ಚೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲ ನಮೂಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನೇ ಪುನಃ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ವಾದ ಧ್ವನಿಸುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಗಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಮಾನದಂಡಗಳು, ಚರ್ಚೆ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಒದಗಿದೆ ಎಂದು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹೈಕಮಾಂಡ್‌ಗೆ ಮನವಿ ಹೋಗಿಸುವುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ತರುವ ವಿಚಾರ. ದಿ. ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿ ಬದುಕಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತುಕಥೆ ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಪರವಾಗಿದ್ದರು.

ದಲತ ಚಿಂತನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ದಲತ ಚಿಂತನೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೇಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯವಾದ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ, ತಾರತಮ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದುರ್ಬಲವರ್ಗದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಣೆ” ಎನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಫಲ ಇದು.

1983ರ ಕಾಯಿದೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ದಲಿತ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿತು. ಆಗ ಹಿರಿಯ ಮುಖಂಡರಾದ ಮಲ್ಲಕಾರ್ಜುನ ಖರ್ಗೆಯಂತವರು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುದ್ದೆಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ವಾದವೆಂದರೆ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಒಪ್ಪದೇ ಇರಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸತತವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ, ರಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವ ಒಂದಿಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದೆ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಏನೇ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅಥವಾ ನಾಳೆ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಫಲ ಪಡೆದವರು ಏಕಾ ಏಕೀ ಎದ್ದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವವರ, ಅದರ ಪರ ಮಾತನಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ

- ಇನ್ನೊಂದು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂದರೆ 2002ರ ಕಾರ್ಯಪಡೆ, ಅಧಿಕೃತವಾದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ತಂಡ. ಈ ತಂಡ ಹಲವು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದವು. ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ
- ಅಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್ ನೇಮಕ
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಚಿನ್ಹೆಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ನಿಷೇಧ
- ಸರ್ಕಾರ, ಯಾವುದೇ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಮೇಲ್ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದು
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದು
- ಆಸ್ತಿಗಳ ಖರೀದಿ, ಹೊಂದಲು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ ಸ್ತರದ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಅಗತ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದು
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕರದ ಮೇಲಿನ ಮಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದು
- ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಪರಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು , ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಒದಗಿಸಿದ್ದು
- ಪ್ರತಿ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಾಗಿ ಕಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳು

- ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆ- ಒಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆ ರಚನೆ
- ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗೆ ಕೋರಂ ನಿಗದಿ. ಒಟ್ಟು ಮತದಾರರಲ್ಲಿ 10% ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಅಥವಾ 20 ಜನ ಯಾವುದು ಕನಿಷ್ಠವೋ ಅದು ಕೋರಂ ಆಗಬೇಕು
- ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕನಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಾಜರಾತಿ - ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುವವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 30% ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಇರಬೇಕು.
- ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಕೋರಂ ಅನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಈಗಿನ 1/3 ರಿಂದ 1/2ಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವುದು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು

ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಪರಿಷತ್ ರಚನೆ :

- ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ - ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಖಾತೆ ಸಚಿವರು-ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು
- ಆಯ್ಕೆ 10 ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು (ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಬದಲಾಗಿ)
- ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಿಂದ ನಾಮಕರಣಗೊಂಡ ತಲಾ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಒಂದು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
- 5 ಜನ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು, 2 ಜನ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಖಾತೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಇದು ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳಿಂದ 10ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳರಬೇಕು ಎಂಬ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಜಾರಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಶಾಸಕರ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಶಾಸಕರ ಸೇರ್ಪಡೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಎಂದು ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಸ್ವರದ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ನಡುವೆ ಸಹಜವಾದ ಸಂಬಂಧ ಏನು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇಲ್ಲ. ತಳಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಮೇಲ್ ಸ್ವರದ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಬೇಡ ಎಂಬ ಶಿಫಾರಸು. ಸರ್ಕಾರಿ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಗಿಂತ ರಾಜಕೀಯ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಇರಲಿ ಅನ್ನುವ ತತ್ವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕರದ ಮೇಲಿನ ಗರಿಷ್ಠಮಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಅಂತಿಮದ ಸಾರಾಂಶ

ಮೈಸೂರು ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಿಷಯಗಳೂ ಇದ್ದವು. ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗೆ, ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಮೂಲ ರೂಪದ 'ಪ್ರಜಾ ಪಕ್ಷ' ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಕಾಲಾ ನಂತರದಲ್ಲ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿರೂಪಕರಾದರು. ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರ ಜೊತೆಗಿನ ಮಾತುಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ವಿಚಾರಗಳು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾಗಿ ತಯಾರಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ ಒಂದುಮಟ್ಟಿನ ತರಬೇತಿ ಸಹ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ.

1926ರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ಅನೇಕ ತರಹದ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಈಗ ಕೂಡ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದಲ್ಲ 1950 ಹಾಗೂ 1954ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸಮಿತಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಎರಡೂ ಸಮಿತಿಗಳ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಷಯಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ ಸಮಿತಿಯು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಅದರ ಅನೇಕ ಶಿಫಾರಸುಗಳು, ಆ ಸಮಿತಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ, ಆ ಸಮಿತಿಯ ಒಂದು ಶಿಫಾರಸು. ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಬಗ್ಗೆ 2 ಪ್ರಬಲವಾದ ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತ್ತು. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ತಂತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಎನ್ನುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ ಎತ್ತಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ. ಅದು ಜಾರಿ ಆಗಿದೆ. ಜಾರಿ ಆಗದ ಇನ್ನೂ 3 ವಿಚಾರಗಳು- ಜಿಲ್ಲಾ

ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಸಂಸದರು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ನೀಡದಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಇರುವ ಜಾಸ್ತಿ ಅಧಿಕಾರ ಅದನ್ನು ಕಡಿಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು. ಈ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳು ಜಾರಿ ಆಗಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಎರಡರಲ್ಲೂ, ದ್ವಿಸ್ತರ - ತ್ರಿಸ್ತರ, ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಅಧಿಕಾರ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ನಿರಂತರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ನಿಧಾನವಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಗತಿ ಆಗಿರುವುದು ಸಹ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಳವಳಕಾರಿ ವಿಧ್ಯಮಾನಗಳು ಜರುಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಇದು ಈಗಿನದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲೇ ಬಂದವು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಬಗ್ಗೆ ಆದ ಕಾನೂನುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಸಿಕ್ಕುವಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೆಲವು ತರಹದ ವಿಷಯ ಮರೆಯಾಗಿ ಕೆಲವರ ಆಯಸ್ಸೇ ಕಳೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಕೃಷಿಯ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ, ಡೆನಿಯಲ್ ಥೋರ್ನರ್ ಎನ್ನುವವರು ಹೇಳಿದ, 'ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋದ ಜೀವನ ಚಕ್ರ' ಹೇಳಿಕೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. 1954ರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಅದು ತಕ್ಷಣ ಕಾನೂನು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಉದಯವಾಯಿತು.

ಅದಾದ ನಂತರ ದೇಶ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 2 ಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಬಲವಂತರಾಯ್ ಮೆಹತಾ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಹೊರಬಂದಿತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ 1959ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾನೂನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಆಯಿತು. ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಚರ್ಚೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಕಾನೂನು ಆಗುವಾಗ, ಜಾರಿ ಆಗುವಾಗ ಎಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಫಲನವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

1959ರ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೇನೋ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಅದಾದ ತಕ್ಷಣ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಸ್ಥಳೀಯಾಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಕಾಳಜಿಗಳೇನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. 2 ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಪರಿಣಾಮ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇರಬಹುದು. 1960ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಚುನಾವಣೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಆಯಿತು. ತದ ನಂತರ, 1963ರಲ್ಲಿ 2 ನೇ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು 4 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೇ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಮಗೆ ಒಂದು ಸಂಭಾವ್ಯ ಗಂಡಾಂತರ ಎಂದು ವಾಸನೆ ಹಿಡಿದಂತೆ ಇತ್ತು. ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅಂಶಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜನರ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಗಳು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಯೂ ಸೇರಿ ಅನೇಕ ತರಹದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಈಗ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಗ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಚರ್ಚೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ಮತ್ತೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿತು. 1963ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಡೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರ ಮಂತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಧೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಅವರ ಒತ್ತಾಯದ ಮೇರೆಗೆ 1963ರಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಜ್ಜಿ ಬಸಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಸಹ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವ ಇದ್ದಿದ್ದು ಆಗಿತ್ತು.

1964ರ ಕಾಯಿದೆ ಈ ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ದುರಾದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಆ ಮಸೂದೆಗೆ ಬೆಳಕು ಕಾಣುವ ದಿನವೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಘಟನೆಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿಹೋದವು. ಇದೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ದೃಢವಾದ ಪುರಾವೆಗಳು ಈಗ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಸಹ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ ಇದ್ದಿದ್ದಂತೂ ನಿಜ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ವಿಭಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಏನೆಂಬುದರ ಮೇಲೂ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಬಿತ್ತು.

1983ರ ಕಾಯಿದೆ, ಈ ಹಿಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರದ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಬಾರಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಮಹಾನ್ ಪ್ರಯತ್ನದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿ, ಪ್ರೇರಣೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಲವು ಇಂತಿವೆ ದೇಶಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕ್ ಮೆಹತಾ ಸಮಿತಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರವನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಂತರ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರಹಿತವಾದ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿತು. ತುರ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶ ಅನುಭವಿಸಿದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ರುಚಿಯ ನಂತರವೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ಇದ್ದಿದ್ದಂತೆ ನಿಜ. ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಆಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ.

- 1983ರ ಕಾಯಿದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿತು. ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿಯಲ್ಲಿ 25% ಸ್ಥಾನಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಒಂದರ ನಾಯಕರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ, 1878ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಮಂಡಲ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮನೆ ಮನೆ ಹತ್ತಿ ಇಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಜನರಿಗೆ ಸಂಘಟಿತರಾಗಲು, ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೃಹದಾಕರದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಿತು. 1983ರ ಕಾಯಿದೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನೇನು ನೀಡದೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ 2 ಜನರನ್ನು ಈ ವರ್ಗದಿಂದ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಇತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳು
- ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ದಿಫ್ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೆ
- ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾದ ಅವಕಾಶ ಬೆಂಬಲ ಇತ್ತು
- ಬಹಳ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವ ಇದ್ದ ವರದಿಗಳು, ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಸಹ ಅವೆಲ್ಲವೂ ತಕ್ಷಣ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ
- ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವ ಇತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಾತಿ ಆಲೋಚನೆ
- ವಿವಿಧ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ ಬಹು ದೀರ್ಘ ಕಾಲದಿಂದ ನಿತಿರುವ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ
- ದಲಿತ ಚಿಂತನೆಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಇರುವುದು

1993ರ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿ ಆದಾಗಿನಿಂದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಅವರು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕೆಲ ಉದಾಹರಣೆ ಸಹ ಇವೆ

- ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರು ಇದ್ದಾರೆ
- ಜೊತೆಗೆ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಹಿರಿಯ ಶ್ರೀಣಿಯ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿ ಸಹ ಇರುತ್ತಾರೆ.
- ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.
- ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಸಂಸದರ ನೇತೃತ್ವ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ಇದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಆಗಾಗ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದು ಸಹ ಒಟ್ಟಾರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿರಬಹುದು. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತನ್ನದಲ್ಲ ಎಂದು ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳ ಅವಕಾಶಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವಿರೋಧಿಗಳ ಹೆಗಲಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲೂ ಸಹ ಅವಕಾಶಗಳು ಇವೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಾಳ ಬಾಳುವ ಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಷಃ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೇಲೆಯೇ ಭರವಸೆ ಇಡಬೇಕೇನೋ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಜೊತೆಗಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿದೆ. 1983ರ ಕಾಯಿದೆ, ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಘಟನೆಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಸಹ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ, ಚರ್ಚೆ, ಮಾಹಿತಿಗಳ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಶ್ರಮ ಇದೆ. ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಸದುದ್ದೇಶದ ಜೊತೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಲಭ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಹೃದಯಂತಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತದೆ.

ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸ್ತರಗಳ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಧ್ಯದ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಪುನಃ ರಾಜಕೀಯ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ. ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಂಜಿಕೆ ಇಲ್ಲದ, ಆಡಳಿತ ಶಾಹಿಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾ ಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಲೆಖ್ಯ ಹಾಕುತ್ತಾ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮೂಗು ಮುರಿಯುವ ಬದಲು, 1990ರದಶಕದ ನಂತರ ಆದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಇದು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಆದರ್ಶವಾದ ಜೊತೆ ಮಿತಿವಾದ ತಳಮಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವತೆ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಿವೆಯೇನೋ?

ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಯತ್ನ ಶೂನ್ಯದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲ. ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಚಿಚ್ಛಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದ ನೂರಾರು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಫಲ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಲು ಆಯಾ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ, ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಆರಂಭದ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಎತ್ತಲಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಎನೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ಅನಿಸಿದರೂ ಸಹ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ತೋರುವ ದಾರಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದ ತುರ್ತುಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಇನ್ನಿತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಜನರ ಗುಂಪು ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು; ಒಂದು ಇವೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಇನ್ನೊಂದು, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ತಾಳ ಬಾಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಳನೋಟ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೀಗೆ ಎರಡು ರೀತಿ ಪರಿಭಾವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತದ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಇವೆ.

**ಭಾಗ III: ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್
ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ 2014**

**PART III: THE KARNATAKA GRAM SWARAJ
AMENDMENT BILL 2014**

ಅಧ್ಯಾಯ IX

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮಸೂದೆ 2014ರ ಸಾರಾಂಶ

“ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ತನಗಿರುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದವರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಯೋಜನೆ, ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ಸಬಲೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಎಡೆಇಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.”

-ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಕರಡು ಮಸೂದೆ, 2014ರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಮಸೂದೆ 2014 ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಧಿಕಾರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಹೊಣೆಗಳು, ಹೊಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯದಾಗಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಹೊರದಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ ಭಾಗ 9 ರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯ ತಳಹದಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥರದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು (ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ) ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಹೊಣೆಗಳು ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಸೂದೆಯ ಮೂಲ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಯ 2 ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿನ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1, 2, ಮತ್ತು 3 ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಡೀ ಮಸೂದೆಯ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ (ಪರಿವಿಡಿ 5) ಯಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಇರುವ ಹೊಣೆಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಆಧಾರಭೂತವೇ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ. ಪಂಚಾಯತಿನ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾಗಲೇಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಬಳಸಲು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಇರಬೇಕು.

ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಆಯವ್ಯಯದ 30% ಅನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ 50% ಮುಕ್ತನಿಧಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ನಿಗದಿಯಾಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವು ಏಕ ಪ್ರಕಾರದ್ದಾಗಿರಬಾರದು, ಬದಲಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ.

ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ನಿಗದಿಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಆಧ್ಯತೆ ಗುರುತಿಸುವ ಅಣಿಮಣಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಗೊಳಿಸಲು ತಾವೇ ಇಡಬಹುದಾದ ಹಲವಾರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶುಲ್ಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ದರಗಳ ಮೇರೆಗೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಣಕಾಸು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಅಳತೆ' ಎನ್ನುವ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸೋತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ, ಎಲ್ಲಾ ಹಣಕಾಸನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತಿನ ಖಾತೆಗೇ ಜಮಾ ಮಾಡುವ ಸಲಹೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಇಲ್ಲ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲರುವ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯವ್ಯಯದ ತಲೆಬರಹಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಗತ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದು ತಲೆಬರಹದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಬಳಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರದ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಇರುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ತಾವೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವರಿಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲ ನಂಬಿಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸಮತಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರೂ ಸ್ಥರಗಳೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗೆ ತಮ್ಮ ಬದ್ಧತೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಈಗ ಇರುವ ಮೇಲು ಕೆಳಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ (ಒಂದು ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್ ತನಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಪಂಚಾಯತಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವುದು) ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾರ್ಪಾಡು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಿರುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಜನಾದೇಶವು ಅವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ, ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯು ಈಗಿರುವ ಜನಾದೇಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅದರಲ್ಲೂ, ಅತೀ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲದ, ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಅವು ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜನರ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಛೇರಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಂಚಾಯತನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂರು ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಐದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸ್ಥಾನ ಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅವು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕೇಡರ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ನೌಕರಿಭದ್ರಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೃದ್ಧಿ ಒದಗಿಸುವುದೂ ಈ ಮಂಡಳಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಇವರು ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತಿನ ಸದಸ್ಯರು, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಹೊಣೆಗಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೃದ್ಧಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಅವರಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ (ಮೆಂಟೋರಿಂಗ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಟ್ಟನಿಟ್ಟಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ವೇಳಾ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಚುನಾವಣಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಯಾರೇ ನಿರ್ವಹಿಸದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ದಂಡವನ್ನು ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಅಥವಾ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ನಿಷೇಧ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಚುನಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇದರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಆಯೋಗ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಎರಡು ಅವಧಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ(ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳು). ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತವಾದ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ವಿರುದ್ಧ ತರಬಹುದಾದ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿಗೆ ಖಚಿತವಾದ ಕಾರಣಗಳು ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಟ್ಟನಿಟ್ಟಾದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಯಾವಧಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸೋತವರಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗೆ ಇರುವ ಬದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯೊಂದಿಗಿನ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ತಪಾಸಣೆ, ಜಮಾಬಂದಿ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಚಿತ್ರೀಕರಣ, ಎಲ್ಲಾ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳ-ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ-ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜನರು ತಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಈ

ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸ್ಥಾನಗಳು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಮತದಾರರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಜನರ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಜನರಿಗೆ ವರದಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಮಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ಸಲಹೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾಲೂಕು ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಮಿತಿಯ (ಉ.ಪಿ.ಡಿ.ಸಿ) ಮುಖಾಂತರ ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ (ಡಿ.ಪಿ.ಸಿ) ಅನ್ನು ಕಾನೂನು ಅನುವು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಪುನರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಐದು ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಶಕ್ತತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಮೂರು ಮಹಿಳಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪದ ನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಳಿಯಲು ಇರುವ ಮಾನದಂಡಗಳು, ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಮನ್ನಡೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

- ಜನರ ನಡುವಿನ,
- ಜನರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವಿನ,
- ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವಿನ ಮತ್ತು
- ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವಿನ

ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಂತಹ, ಓಂಬುಡ್ಸಪರ್ಸನ್ ನಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೂರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. 1. ಜನರ ನಡುವಿನ ವಾದ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕಾಯಿದೆ 2008ನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು; ಪ್ರಜೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿ; ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಹಣಕಾಸು ಅವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳದೆಯೋ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪಂಚಾಯತ್, ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು, ಅಥವಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ತಮಗೆ ನೀಡಲಾಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ನೀಡಲು ಓಂಬುಡ್ಸಪರ್ಸನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ X
ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಘಟಕಗಳು

“ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು; ಇದು ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯೂ ಸಹ ಆಗಿದೆ
- ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2005

• ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಘಟಕಗಳು:

ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತಳಹದಿಯು ಜನರನ್ನು ಅವರ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಥವಾ ಭವಿಷ್ಯದ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆಡಳಿತದಲ್ಲ ಜನರ ನೇರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಪೂರಕ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ತ್ರಿಸ್ತರ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಕೂಡ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದಂತೆ “ಒಂದು ಸರ್ಕಾರ ಕೇವಲ ಜನರಿಗೋಸ್ಕರವಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅದು ಜನರಿಂದ ಮತ್ತು ಜನರ ಸರ್ಕಾರರಾಗಿರಬೇಕು”.

ಈ ವೇದಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರು ಒಗ್ಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತುವುದು ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೇಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸಹಜ ಗುಂಪುಗಳ ಮತ್ತು ಅವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲುವ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಆರಾಮದಾಯಕವೆನಿಸುವ ಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ರೀತಿಯ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು; ಹಿಂದಿನ ‘ವಾಸಸ್ಥಳದ ಸಭೆ’ ಮತ್ತು ನಂತರದ, ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂ., ಒ.ಬಿ.ಸಿ ಗುಂಪುಗಳು, ಅಂಗವಿಕಲರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಇತರ ಗುಂಪುಗಳ ‘ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು’.

ವಾಸಸ್ಥಳದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ (ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಣೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1996 (ಕೇಂದ್ರ ಕಾಯಿದೆ 1996) ರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ:

“ವಾಸಸ್ಥಳವೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಮುದಾಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಅದರ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಸಾಹತು ಅಥವಾ ಆವಾಸ ಅಥವಾ ಒಂದು ವಸತಿಗಳ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಒಂದು ಹ್ಯಾಂಪ್ಲೆಟ್ ಅಥವಾ ಹ್ಯಾಂಪ್ಲೆಟ್‌ಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು”.

ವಾರ್ಡ್ ಒಂದು “ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಒಳಗಿನ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರ” ಮತ್ತು ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. [1] ಎಲ್ಲ ‘ವಾಸಸ್ಥಳ’ ಕಾಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲ, ವಾರ್ಡ್ ಅನ್ನು ವಾಸಸ್ಥಳ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು; [2] ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಯು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಸ್ವಯಂ-ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಘಟಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 243ರ ಷರತ್ತು (ಬಿ) ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಮಾನ ಅರ್ಥ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ: “ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತದಾರರ ಅಧಿಕೃತ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಎಂದರ್ಥ”. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ಅಂತಿಮ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದ

ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಇತರ ಸ್ತರಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು.

• ನಿವಾಸ (ವಾಸಸ್ಥಳ), ವಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು (ಹೊಣೆಗಳು):

1. ಹಕ್ಕು ಆಧಾರಿತ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಾರ್ಯ (ಹೊಣೆ)ಗಳಲ್ಲ ಒಂದು. ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಜನರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ವಲಸೆ ಸಮುದಾಯದಂತಹ ನಿರೀಕ್ಷಿತರು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು; ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವಂತಾಗಬೇಕು; ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಕರ, ಯುವಜನರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷಿತತೆ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರತೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಬೇಕು. ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ:

- i. ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಅಂಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು;
- ii. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿನ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ದುಡಿತದ ಕುರಿತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು [ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯಿದೆ 1986 (ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ)ದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದಂತೆ] ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು;
- iii. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ/ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸುವುದು ಇಂತಹ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು;
- iv. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಲದವರ ಹಕ್ಕು, ಫನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದು ತರುವ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ನಡೆಯದಂತೆ ನೋಡುವುದು;
- v. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಸ್ವಸ್ಥ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು.
- vi. ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಹಾಗೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು
- vii. ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ ಮತ್ತು ದುಬಾರಿ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹೇಳುವುದು.
- viii. ಭೂಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು

2. ಜನರ ಯೋಜನೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಪಾಯವು ಜನರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಲು,

ಜನರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು (PRA) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸಹಾಯದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮುನ್ನೋಟದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮತ್ತು ರೂಪಿಸಿ ಅದರಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

ವಿವರಣೆ:- “ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ”ವನ್ನು (PRA) ಜನರ ಜೊತೆ, ಜನರಿಂದ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಕಆಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯದವರು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

3. ಆದ್ಯತಾ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಮಾದರಿಯು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳ ಆದ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ವಿಷನ್ ಪ್ಲಾನ್ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು.

ಆದ್ಯತಾ ಶ್ರೇಣಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವಿಕೆ, ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಹರವು, ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯತೆ, ಪ್ರಭಾವದ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು.

ಇದು ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಅಳವಡಿಸುವ ಸ್ಥಳ, ಸಮುದಾಯದಲ್ಲ ಅಥವಾ ರಸ್ತೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ನೀರಿನ ನಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಾವಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯ, ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ದಾರಿ ದೀಪ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೆಲಸ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರದೇಶದ ಇತರೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಇದು ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ, ಇತರೆ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಆದ್ಯತಾ ಶ್ರೇಣಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಆದ್ಯತಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

- ವಾಸ ಸ್ಥಳ, ವಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಕಡ್ಡಾಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು :
 - ಈ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟು ಮಾಡಲು:
 - i. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಾದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ ರಕ್ಷಣೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಾಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಂತಿ ಕಾಪಾಡುವುದು. ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ.
 - ii. ನೀರು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಜೈವಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಮರುಬಳಕೆ ಹಗೂ ಪ್ರದೇಶವು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮುಕ್ತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.

- iii. ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು, ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಶಿಕ್ಷಣ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
 - iv. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಲಹಾ ಯೋಜನೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ, ಯುವಕರು, ವಯಸ್ಕರು ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಕೆಟ್ಟ ಚಟಗಳನ್ನು ಬಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು.
 - v. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರ, ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯರ ಗುಂಪುಗಳ ಸಲಹೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗ ಹೊಂದಲು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮ, ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು. ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದು.
 - vi. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಾರ್ಯಪಕ್ಷ ತರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು, ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತು ಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು.
 - vii. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗೋಮಾಳ, ಕೆರೆ, ಮದಗ, ಅಂತರ್ಜಲ, ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆ, ಗಣಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ.
 - viii. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದ ಕಲೆ, ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ, ಮನೆ ಮತ್ತು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.
 - ix. ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ನಗದು ಅಥವಾ ವಸ್ತುಶಃ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ತಂಡಗಳ ಮೂಲಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು;
 - x. ಜನವಸತಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ತೆರಿಗೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವುದು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು;
 - xi. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ/ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಶೌಚಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸಲು ಸಹಾಯ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಕಸವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸ್ವಯಂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
- **ಜನವಸತಿ, ವಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳು:**
 1. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಿಂದ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸೇವೆಗಳ, ಅವರು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಹಾಗೂ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ನಡೆಸಿದ ನಂತರ ಮುಂಬರುವ ಆರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು;
 2. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು;
 3. ಮಧ್ಯ ಅಥವಾ ಮಾದಕದ್ರವ್ಯಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜೂಜಿನ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ, ಆರೋಗ್ಯದ, ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಳದಲ್ಲರುವ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಪರವಾನಿಗೆ ನೀಡದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು; ಮತ್ತು

4. ಇಂತಹ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು
5. ಮಹಿಳೆಯರು, ಪ.ಜಾ. ಪ.ಪಂ. ರೈತರು ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು, ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ಹೀಗೆ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಗುಂಪುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಭೆ ಸೇರಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುಂಪುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬಹುದು.

• ಜನವಸತಿ, ವಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಸಭೆಗಳು:

1. ಜನವಸತಿ, ವಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೇರಬೇಕು. ಇದು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ನಡೆಯುವ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮೊದಲು ನಡೆಯಬೇಕು.
2. ಮಹಿಳೆಯರು, ಪ.ಜಾ. ಪ.ಪಂ. ರೈತರು ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು, ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು, ಹೀಗೆ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಗುಂಪುಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಭೆ ಸೇರಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುಂಪುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬಹುದು.
3. ಸಭೆಯ ಕನಿಷ್ಠ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಐದನೇ ಒಂದು ಅಥವಾ ಸಭೆಯ 20 ಸದಸ್ಯರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಾರದು.

4. ಆದಷ್ಟು :-

- i. ಜನವಸತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮತದಾರರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 30%ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಾರದು
- ii. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರ ಪ್ರಮಾಣ ಅವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲರಬೇಕು.
- iii. ಪ್ರತಿ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆ ವಾರ್ಡ್‌ನ/ಪ್ರದೇಶದ ಸದಸ್ಯರೇ ಆಗಿರುವರು, ಅವರ ಗೈರು ಹಾಜರಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನವಸತಿ ಅಥವಾ ವಾರ್ಡ್ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆರಿಸಬಹುದು.

5. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರ್ಣಯದ ಅಂಗೀಕಾರವು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಬಹುಮತದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮತದಾನದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಬೇಕು.
6. ಇಂತಹ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಗುಂಪು ಅವರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಅಗತ್ಯತೆಯ ರೂಪು ರೇಷೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ದಾಖಲಿಸಿ ಅದರಂತೆಯೇ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸುವುದು.

• ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಧಿಕಾರ:-

1. ಒಂದು ವಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆ ವಾರ್ಡ್‌ನ ಮತದಾರರು ಗುರುತಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
2. ಒಂದು ವಾರ್ಡ್‌ನ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಜನರಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರಲು ಹಾಗೂ ಪಾರದರ್ಶಕರಾಗಿರಲು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು.
3. ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದು :
 - i. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪೈಕಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತು
 - ii. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಬಗ್ಗೆ

iii. ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ

• ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಿರುವ ವಿಶೇಷ ಅವಕಾಶ

1. ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗೆ ಆ ವಾರ್ಡಿನಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದು.
2. ಇಂತಹ ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗೆ ಆ ವಾರ್ಡಿನ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಆ ಸಭೆಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಬಹುದು

ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಜನರು ನೀಡಿದ ದೂರಿನ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದ ದೂರಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗೈರು ಹಾಜರಾದ ಸದಸ್ಯ/ಸದಸ್ಯೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ದಂಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ವಿಫಲವಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಬಹುದು.

3. ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಬಹುಮತ ಪಡೆದ ಬಳಿಕವೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು.

• ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಿರುವ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರ:

1. ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪಂಚಾಯತ್ ನಿಗಮಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಇತರ ನಿಗಮಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
2. ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತ್ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಆ ಪಂಚಾಯತ್ ನಿಗಮವು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಿಂದ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು.
3. ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದು:
 - i. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀಡುವ ಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ನಡೆದ ನಂತರದ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಕೆಲಸಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬಗ್ಗೆ
 - ii. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಮೂಲ ಕಾರಣವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದು.
 - iii. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಅನುಸರಣಾ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದು.
4. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಹಾಗೂ ಇದರ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪುನರ್ನೇಲಿ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾಣುವ ಮೊದಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಲಹೆ ಕೇಳಬೇಕು.

5. ಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಖನಿಜ ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಪರವಾನಗಿ ನೀಡುವ ಮೊದಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು
6. ಸಾಮಾನ್ಯ ಖನಿಜ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಒದಗಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.
7. ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು:
 - i. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹಂಚುವುದು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವುದು.
 - ii. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ವಿಷಯಗಳಾದ ಶುಚಿತ್ವ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ, ಮಾಲಿನ್ಯತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
 - iii. ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಳಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅಥವಾ ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಚಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

• ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ:

1. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಮೊದಲ ಸುತ್ತಿನ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರದ್ದಾಗಿದ್ದು ಅವರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ 60 ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಾದ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಸಭೆಯನ್ನು ("ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ) ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಎರಡು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ನಡುವೆ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತರ ಇರಬಾರದು.
2. ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ, ಹಣಕಾಸು ಖರ್ಚು, ವಿಷಯವಾರು ಹಣ ಹಂಚಿಕೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಅಂದಾಜು ಮೊತ್ತದ ವಿವರಣೆ ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಕೆಲಸಗಳ ಅಥವಾ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಕೆಲಸಗಳ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಖರ್ಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುವುದು.
3. ಹಿಂದಿನ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದ ವಾರ್ಷಿಕ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚದ ಪಟ್ಟಿ, ಕೊನೆಯ ಆಯವ್ಯಯ ಸೂಚಿಸುವ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ಜಮಾ-ಬಂಧಿ ವರದಿ ಮತ್ತು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನವರು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
4. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಅಥವಾ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರು ಇದರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.
5. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ, ಕಾಮಗಾರಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೊದಲು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕು.
6. ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮಹಿಳೆಯರ, ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೂ ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂ ದವರ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.
7. ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ ಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಬಜೆಟಿನ ಖರ್ಚನ್ನು ಅವರ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.
8. ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಮಂದಿಗಳ ಕೋರಿಕೆ ಮೇರೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ನಡೆಸುವುದು. ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಕೋರಿಕೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಎರಡು ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಅಂತರ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ

9. ಯೋಜನೆ, ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಅಂದರೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮತ್ತು ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆಸುವುದು.
10. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು.
11. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಗತ್ಯತೆಯಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿ ಈ ಸಭೆಯ ಸಂಚಾಲಕರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವರು ಮತ್ತು ಅವರು ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲಾ ನಡವಳಿಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರಣದ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಅನುಸರಣಾ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸುವುದು.
12. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಯವು ಮತದಾನದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಿ ಬಹುಮತ ಪಡೆದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಈ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
13. ಒಂದು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕನಿಷ್ಠ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಜನರು ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ನಡೆಸಲು ಅಖತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಸಹಿ ಹಾಕಿ ವಿನಂತಿಸಿದರೆ ವಿಶೇಷ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಬಹುದು, ಆದರೆ ಎರಡು ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ನಡುವೆ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅಂತರವಿರಬೇಕು.
14. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಇತರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು.
15. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಂಚಾಲಕರನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನೇಮಿಸಬಹುದು. ಈ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇಡೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರಣ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು (ಮಿನಿಟ್ಸ್ ಬುಕ್) ಬರೆಯಬೇಕು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆಯ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.
16. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹಾಜರಾಗಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಮತದಾನದ ಮೂಲಕ ಬಹುಮತದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು, ಎಲ್ಲ ಆದ್ಯತೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ವಿಷಯಗಳಿದ್ದರೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಆದ್ಯತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
17. ಮಹಿಳೆಯರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ರೈತರು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು, ಯುವ ಗುಂಪು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಹೀಗೆ ಇತರೆ ಗುಂಪುಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬಹುದು.
ಆದರೆ ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಮಂಡಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ನೀಡುವುದು.
18. ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಪೂರಕವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಜನರ ಉತ್ತಮ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಕರು, ಬದಿಗೊತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಳ್ಳವರು.

ಅಧ್ಯಾಯ XI
ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ತಳಮಟ್ಟದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು. ಹೀಗಾದಾಗ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯು ಪೂರ್ತಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯೂ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಒಂದು ಘಟಕ.
- ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

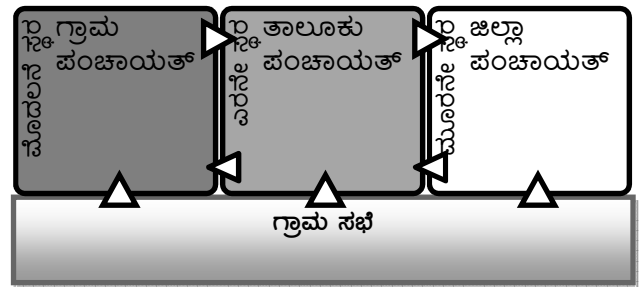
ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮಸೂದೆ 2014 ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಧಿಕಾರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಹೊಣೆಗಳು, ಹೊಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಾಗದಾಗಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಹೊರದಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಸಂವಿಧಾನದ ಭಾಗ 9 ರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಿತಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ 1. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ 'ಜನಕೇಂದ್ರೀಕೃತ'ವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪುವಂತದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಗ್ರಾತ್ರವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವಾಗ ಮೂರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. (1) ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಸ್ಥಳೀಯರು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು-ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು.; (2) ಹಣಕಾಸು, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿಗೆ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ; ಮತ್ತು (3) ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳಾದ ಜನಗಣತಿ, ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಳೆದು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ 12,000 ದಿಂದ 15,000ದ ವರೆಗೆ ಇರಬೇಕು.(ಮೆಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ, 5000 ದಿಂದ 8,000) ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 9 ರಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ 25 ಸದಸ್ಯರಿರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಇದರ ಪ್ರದೇಶದ ಅರ್ಧ ವ್ಯಾಸ 8.ಕಿಮೀ. ಮೀರಬಾರದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಜನವಸತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಕಛೇರಿಯಿಂದ 8.ಕಿ.ಮೀ. ಗೂ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಮತದಾರರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನಗಣತಿ 600 ನ್ನು ಮೀರಬಾರದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಮೂರು ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದರೂ ಕೆಲವು ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಸಮತಲವಾಗಿ, ಕೆಲವು ಕೆಳಗಿಂದ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಸ್ಥರದ (ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ) ಅಧ್ಯಕ್ಷ

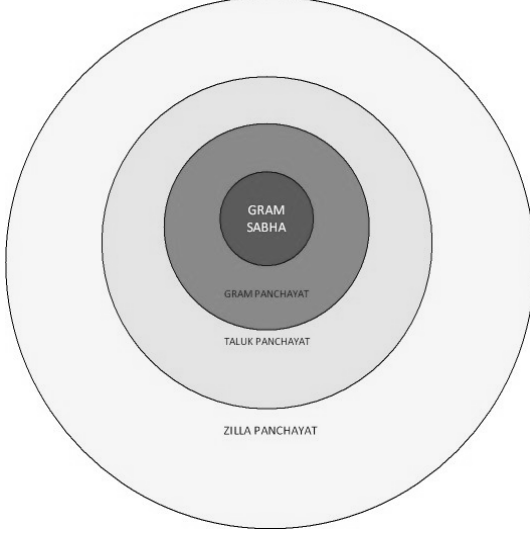

ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂಲತಃ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಒಂದೇ ಮೊತ್ತದ

ಸಂಬಳ ಪಡೆಯಬೇಕು ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಆಡಳಿತ ಮಾಡುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಭತ್ಯೆ, ದೈನಂದಿಕ ಭತ್ಯೆ, ಸಾರಿಗೆ ಮುಂತಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ

ಈ ವಿಷಯವು ಹತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇರುವ ಪರಿಪಾಟವನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಬದಲು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ಈಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಹಕರಿಗೆ ಸ್ಥೈರ್ಯಗಡಬಹುದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನಗಳು ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯ ಹುದ್ದೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಂಬಳವನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಮೂರೂ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತವು. ಯಾವ

ಹೊಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗೆ ಅತೀ ಹತ್ತಿರ ರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೋ ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಂಚಾಯತಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೋ ಅವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರುತ್ತಿರುವಂತವು. ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಆಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಒಟ್ಟಾರೆಯ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಇವು ಮೂರೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರಗಳ ಬದ್ಧತೆಯು ಸಮಾನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು.

ಕೆಲವು ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ-ಮೇಲೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಯೋಜನೆಗಳು ತಳ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದರೆ, ವರದಿ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ನೆಲೆಗೆ ತಲುಪ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬರುವ ಅನುದಾನಗಳು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತು ವರದಿ ಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ XII

ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಹೊಣೆಗಳು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು

“ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಿಂದಲೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಬಡವರು ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲರೇ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕುಂಟಗೊಂಡಿವೆ.”

—ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2005

• ಹೊಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು

1. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಧಿಕಾರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಹೊಣೆಗಳು, ಹೊಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮುಖಾಂತರ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್‌ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಾಗದಾಗಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಹೊರದಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
2. ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1, ಪರಿಶಿಷ್ಟ 2 ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ 3 ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.
3. ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯತ್ ತನಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲ ಇರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
4. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹೊಣೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವು ಹೊಣೆಗಳು ಕೆಲವು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಬಹುದು. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಂಚಾಯತ್ ನಮೂದಿಸಿರುವ ನಿಯಮಾವಳಿ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

• ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಳು:

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1 ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹೊಣೆಗಳಲ್ಲದೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

1. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವುದರ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲೇ ಬೇಕು.
2. ಯೋಜಿಸುವುದು ಒಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಹೊಣೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ Participatory Rural Appraisal ಅಥವಾ ಸರ್ವೆಗಳಂತಹ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಜಾತಿಯಾಧಾರಿತ ಜನಗಣತಿ, ದನಗಣತಿ, ಧಾನ್ಯ ಗಣತಿ, ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದವರ ಗಣತಿ, ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರ ಗಣತಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದೇಶವಾರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.
3. ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ವಾರ್ಡ್-ಜನವಸತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸಭಾದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುನ್ನೋಟದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ದಾರ್ಶನಿಕ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.
4. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ತಾವು ನೀಡಬೇಕಾದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಧ್ಯತೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿ ಹಾಕಲು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅವುಗಳನ್ನು ದಾರ್ಶನಿಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಬೇಕು.

5. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಆರೋಗ್ಯ, ರಕ್ಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಂತ್ವನ, ಸೌಕರ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸದೃಢತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಪಂಚಾಯತಿನ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.
6. ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
7. ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳು ಆಧ್ಯತೆಯ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಬದ್ಧತೆ ಹೊಂದುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆ, ಅಗತ್ಯತೆಯ ತುರ್ತು, ಪರಿಣಾಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು.
8. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪುಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ದಾರ್ಶನಿಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿನ ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಮಿತಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಯಥಾ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕು.

● ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧಿಕಾರಗಳು:

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1 ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನದು

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1 ರಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೊಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1 ರಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೂ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳಿವೆ:

1. **ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ:** ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂದುಳಿದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ, ಎಲ್ಲಾ ದುರ್ಬಲರ, ಎಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಕರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಸುರಕ್ಷತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು.
2. **ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ:** ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ/ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸುವುದು, ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯತೆವುಳ್ಳವರ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಶಕ್ತತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
3. **ಶಿಕ್ಷಣ:** ಸರ್ಕಾರಿ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು, ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳು, ಅನಾಥಾಲಯಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು. ಜೊತೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೊಣೆಗಳಾದ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸರಬರಾಜು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ

ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಗೌರವಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿ, ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕೂಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಅಧಿಕಾರಗಳು.

4. **ಉದ್ಯೋಗ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ:** ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯಮಗಳು, ದಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು.
5. **ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಸಾಲ:** ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನಡೆಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿಸುವುದು, ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು.
6. **ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ:** ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು.
7. **ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ, ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಹೊಣೆಗಾರರಿಗೆ, ಓಂಬುಡ್ಸ್ ಪರ್ಸನ್‌ಗಳಿಗೆ, ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಮಿತಿಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನ್ವಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
8. **ವ್ಯಾಪಾರ:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು, ಮತ್ತು ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು, ಸಂತೆಗಳು, ಮೇಳಗಳು, ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
9. **ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್:** ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಸರಬರಾಜು. ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪಡೆದು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
10. **ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಡಿಮೆವೆಚ್ಚದ ಸ್ಥಳೀಯ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮನೆ, ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ರಸ್ತೆಗಳು, ಹಾದಿಗಳು, ಕಾಲುದಾರಿಗಳು, ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು, ಸೇತುವೆಗಳು, ಚರಂಡಿ ಮತ್ತು ಮೋರಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನಡೆಸುವುದು: ದೋಣಿ, ಫೆರಿ ಮತ್ತು ಜಲಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
11. **ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ:** ಗ್ರಾಮವು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ತಯಾರಾಗಿರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಹಿಂದೆ ಜರುಗಿದ ವಿಕೋಪಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ, ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ವಿಪತ್ತುಗಳ ತುಲನೆ, ವಿಪತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಫಾಲಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ರಚನೆ, ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಲುವುನಿಲ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸವಲತ್ತು ಮುಂತಾದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು: ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಿಣತರ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಾಹನಗಳು, ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಜನರನ್ನು ನಾಯಕತ್ವದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಇದೆ.
12. **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:** ಪಂಚಾಯತಿನ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ.ಜಾತಿ ಪ.ವರ್ಗಗಳ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಕುಶಲ

ಕಲೆಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಇವು ಯಾವುದೇ ಜನರ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗದ ಘನತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರಬಾರದು.

13. **ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ:** ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮಾಹಿತಿ, ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವತ್ತುಗಳ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಸರ್ವೇಗಳು ಮತ್ತು ಪಿ.ಆರ್.ಏಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನವೀಕರಿಸಬೇಕು.

● **ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು:**

ತಾಲೂಕಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೆಲವೇ ಹೊಣೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅವಕ್ಕೆ 73ನೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಿಂದ ಜನಾದೇಶ ಇರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಮೂರೂ ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡಿಯಾಗುವಂತಹ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ತಾಲೂಕಿಗೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಮಧ್ಯಂತರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಮೂರೂ ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಜೊತೆಗೆ ಅದು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದೆ ಯೋಜಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜೊತೆಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಮತ್ತಿತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಉಳಿತಾಯವನ್ನೂ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ.

● **ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್:**

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಮುಖ್ಯ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದರೆ, ಅವನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಂಗ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಅವನ್ನು ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಿತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ನೀಡುವ ಸೌಕರ್ಯಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

● **ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ತಂಡಗಳು:**

ಮೂರೂ ಸ್ಥರದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಐದು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು

1. ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ;
2. ಒಂದು ಹಣಕಾಸು, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ
3. ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಮಿತಿ
4. ಒಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಿತಿ; ಮತ್ತು
5. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಮಿತಿ;

ಈ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾದವು ಅವು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರ ಸಮಿತಿಯಂತರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ, ಸಕಾಲಕವಾದ ಮಾಹಿತಿ, ಇತ್ತೀಚಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ , ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಸರ್ವೇಗಳು ಹಾಗೂ ಜನಗಣತಿಯ ಮಾಹಿತಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೀಡಿ ಅವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಹಾಗೂ

ತೀಮಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವಂತೆ. ಈ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವಕಾಶಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಇವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಮ್ಮಿಶನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಮನ್ನಿಸಿ ಅವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಿ ಅವನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಅವು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

• ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ತಂಡಗಳು:

ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜನರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಲು ಇತ್ಯಾದಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಡುವುದು, ಪ.ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪ. ಪಂಗಡದವರ ಸಶಕ್ತತೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವುದು, ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು, ಯಾವುದೇ ಜಣಾಂಗದ ಘನತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆಯುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಇರುವ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಖಾಳಕ ಪರಿಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಚ್ಚರದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರಬಹುದು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ತಂಡಗಳು ತಮ್ಮ ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತವೆ.

- ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು
- ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ
- ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯ
- ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು
- ದುಡಿಯುವ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಶಾಲೆ.

ಪರಿಣತರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆಯೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ತಂಡಗಳು ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿರಿ ನಾಗರಿಕರ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪರಿಣಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ XIII
ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ

“ನಾಯಕರು ಯಾವಾಗ ಉತ್ತಮರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಜನರು ಕೇವಲ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾಗ, ಯಾವಾಗ ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೋ ಆಗ, ಅವರ ಗುರಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಾಗ, ಆಗ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಇದನ್ನು ನಾವೇ ಮಾಡಿದ್ದು”
- ಲಾವೋ ಟ್ರು

• ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ:

ಈ ವಿಷಯಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು. ಅವಳು/ನು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗೆ ಸಮಾನರು. ಅವಳು/ನು ಚುನಾಯಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅವಳ/ನ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲದಂತೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲ. ಅವಳು/ನು ಸಂಪುಟದ ಒಮ್ಮತದೊಂದಿಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಅವಧಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ಐದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಈ ವರ್ಗಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಎರಡು ಅವಧಿಯವರೆಗೆ (10 ವರ್ಷಗಳು) ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ರಾಜೀನಾಮೆಯು, ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾದಾಗ, ಅದನ್ನು ಷರತ್ತುಬದ್ಧ ವಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಹರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಮತ್ತು ಅಶಕ್ತತೆಯಂತಹ ಅತ್ಯಂತ ಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಮೈತ್ರಿ ಎಂದರೆ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನದೊಂದಿಗೆ ಆಡುವ 'ಸಂಗೀತ ಕುರ್ಚಿ'ಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ವಿರುದ್ಧ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿಗೆ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯು ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ.

ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಯು ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಂಡಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ' ಅಥವಾ ದಂಡಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೂರು ನೀಡಬಹುದು.

ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪೃಥ್ವಿ ವಿಕೋಪಗಳ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅವಘಟನೆ ಮತ್ತು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾದಂತಹ ತುರ್ತು ವಿವೇಚನಾ ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ವೆಚ್ಚಗಳು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದಿರಲೇಬೇಕು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಅಧಿಭಾರಶಾಹಿ ಅಸ್ತಿಪಂಜರವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪುನರ್‌ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು, ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು; ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆಡಳಿತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವೇತನವು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು, ವರ್ಗಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಭಡ್ಡಿಗಳು ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತದಾರರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ 'ಒಂದೇ ಕಿಟಕಿ'ಯ ತೀರ್ಪು ಮನೆಯಂತೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಿಗ (ಕರಣಿಕ) ರು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮನಸ್ಥಿತಿ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡಲು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕೇಡರ್ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಸಹ ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ XIV

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು (ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಕರು)

ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಅಧಿವಾರಶಾಹಿ ಅಸ್ತಿಪಂಜರವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪುನರ್‌ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು, ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು; ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆಡಳಿತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವೇತನವು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳು, ವರ್ಗಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಭದ್ರಿಗಳು ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತದಾರರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ 'ಒಂದೇ ಕಿಟಕಿ'ಯ ತೀರ್ಪು ಮನೆಯಂತೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಿಗ (ಕರಣಿಕ) ರು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮನಸ್ಥಿತಿ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡಲು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕೇಡರ್ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಸಹ ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ(K.P.R.A.S, ಕ.ಪ.ಆ.ಸೇ)

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹಿತ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ'ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

ಪಂಚಾಯತ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Cadres)

ತ್ರಿ ಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಹುದ್ದೆ/ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ನೌಕರರು ಇರುವ ಒಂದೇ ತರಹದ ಆಯಾ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ;

1993ರ 114ನೇ ವಿಭಾದ ಅನ್ವಯದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ದಿನದಿಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ನೌಕರರು, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಈ ಗಳಿಗೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಈ ಕಾಯಿದೆ ಅನ್ವಯ ನಂತರ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ಹುದ್ದೆಗಳು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಈ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ತಕ್ಷಣದಿಂದ ಆಯಾ ಹಂತದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸೇವೆಯ ನಿಯಮಗಳು

ಗ್ರೂಪ್ 'A' ಯ ಹಿರಿಯ ಶ್ರೇಣಿ ದರ್ಜೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಹುದ್ದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು .

ಗ್ರೂಪ್ 'A' ಯ ಕಿರಿಯ ಶ್ರೇಣಿ ದರ್ಜೆಯ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಹುದ್ದೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹುದ್ದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಗ್ರೂಪ್ 'B'ಯ ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ಹುದ್ದೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹುದ್ದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೊದಲ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವವರು 3 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿಯೋಜನೆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೂ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರು. ಅಗತ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ 1 ವರ್ಷಗಳ

ಕಾಲ ಮುಂದುವರೆಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ೨ನೇ ಅವಧಿಗೆ ಸೇವೆ ಮುಂದುವರೆಸಲು ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ, ಕೆಲಸಗಳು, ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು

ಆಯಾ ಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಆಯಾ ಹಂತದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಇರುತ್ತಾರೆ:

1. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾದ, ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಆಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಚಲಾಯಿಸಬೇಕು;
2. ಆಯಾ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಆಯಾ ಹಂತದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು;
3. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕು;
4. ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರ್ಯಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆಗುವಂತೆ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;
5. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳ ಸಭೆಗಳ ನಡವಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಧಾಖಲೆಗಳು ಇವರ ವಶದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪರವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಖಾತೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ವಿತರಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು
6. ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳು .

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಹಾಗೂ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂತಹ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಮತದಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅಧಿಕಾರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿ/ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಇಡೀ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯ/ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶ/ ಸುತ್ತೋಲೆ/ಕ್ರಮಗಳು- ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ನಿಯಮ/ ಬೇರಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಹಾಗೂ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ/ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ್ದರೆ/ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ/ ಆಯವ್ಯಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಹೊರತಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಹದಲ್ಲ ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾನೂನು/ ನಿಯಮದ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು ಮಾಹಿತಿ ನಿಡುವ ಮೊದಲೇ ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಯಾವುದೇ ಸಮಿತಿ/ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಇಡೀ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯ/ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶ/ ಸುತ್ತೋಲೆ/ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯು, ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಕಾರಣ ವಿವರಿಸಿ, ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹೊಣೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಲೆಖ್ವಾಚಾರವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ 10ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರ ಮಂಡಲಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದು;

ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಲೆಖ್ವ ತಪಾಸಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೇಳುವ ಲೆಖ್ವಾಚಾರದ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸಿನ ಯಾವುದೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು;

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧೀನದಲ್ಲರುವ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಲೆಖ್ವಾಚಾರವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಲೆಖ್ವಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು;

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳ, ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಸಮಿತಿ, ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಧಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು;

ವಾರ್ಷಿಕ ಹಾಗೂ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗೆ ಕ್ಲಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವುದು;

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಹಣಕಾಸಿನ ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಹಣಕಾಸಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿಗದಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಕರ್ನಾಟಕ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಯೇತರ ಸರ್ಕಾರೀ ಇಲಾಖಾ ನೌಕರರಾದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು , ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಲೆಖ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕ, ಆಡಳಿತ, ಲೆಖ್ವಾ ಇಲಾಖೆಯ ನೌಕರರು ಅವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಇದ್ದರೆ, ಅವರು ಈಗ ಇರುವ ಇಲಾಖೆಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಸೇವೆಯನ್ನು , ಈ ಕಾನೂನು ಅನುಷ್ಠಾನವಾದಾಗ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೇಲಿನ ಉಪ ವಿಧಿಗಳ, ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿರುವವರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ, ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರೆ, ನಿಧನವಾಗಿದ್ದರೆ, ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ, ಸೇವೆಯಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅದರಿಂದ ಖಾಲಿಯಾಗುವ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ, ಇರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಹರಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಪದೋನ್ನತಿ ಕೊಡುವ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ನೇರ ನೇಮಕಾತಿ ಮೂಲಕ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೀಸಲಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೇರ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ನೇಮಕಾತಿಕೋಸ್ತರವಾಗಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವ ನೇಮಕಾತಿ ಸಮಿತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ ಮಂಡಳಿಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವಾ ಮಂಡಲ

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಲು, ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು, ನೌಕರರ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತಕ್ಕಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವಾ ಮಂಡಲ' ಎಂಬ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಈ ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು

'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವಾ ಮಂಡಲ'ಗೆ ಒಬ್ಬರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕಡಿಮೆ 3ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇರದಂತೆ 5ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಇರದಂತೆ ಸದಸ್ಯರು ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಪಂಗಡಗಳ ಒಬ್ಬರು, ಹಿಂದುಳಿದ ಪಂಗಡಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಮಂಡಲಿಗೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಕಾನೂನು ಅನುಷ್ಠಾನವಾದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗೆ ಈ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವಾ ಮಂಡಲ'ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆ, ಸಂಬಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮಂಡಲಯ ಕಾರ್ಯಗಳು:

ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನದ IXನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳ

ಭಾಧ್ಯಂತೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತಿ ಹುದ್ದೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಇರುವ ಧಾಖಲಾತಿ, ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಹಾಕುವುದು; ಈಗ ಆ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿ; ಖಾಲಿ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳ ವಿವರ, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಗತ್ಯ ಬೀಳುವ ಹುದ್ದೆಗಳು; ಹುದ್ದೆಗಳ ಕೆಲಸದ ವಿವರಗಳು; ನೇಮಕಾತಿ ನಿಯಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ

ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಶ್ರೇಣಿ, ಹುದ್ದೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಇರುವ ಗುಣ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು.

ಈಗ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿನ್ಯಾಸ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿನ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರಿ/ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಶ್ರೇಣಿ ಹಾಗೂ ಹುದ್ದೆಗಳ ನಿಭಾವಣೆ ಈಗ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಣಿ/ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲು ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು

ಈ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಾಗಿಯಾಗುವಾಗ, ಎಲ್ಲಾ ಹೊಣೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಗಲು, ಇರುವ ಆಡಳಿತ ನಿಯಮಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳು, ಸುತ್ತೋಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಆಗಬೇಕಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿ, ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಸಂಬಳ ಮತ್ತು ವೇತನ, ರಜೆ, ವರ್ಗಾವಣೆ, ಸಾರಿಗೆ ಭತ್ಯೆ, ಅಸಭ್ಯ ವರ್ತನೆ- ಆಂತರಿಕ ತನಿಖೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಈ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿನ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು;

ಗ್ರೂಪ್ ಮತ್ತು ಗ್ರೂಪ್ ದರ್ಜೆಯ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ-

ಅ. ಭಾರತೀಯ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವುದು

ಆ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಭದ್ರಿ ನೀಡುವುದು

ಇ. ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನುಳಿದ ಲೈನ್ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ನಿಯಮಗಳಾನುಸಾರ ನಿಯೋಜನೆಯ ಮೇಲೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಈ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನಗಳು ಒದಗಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ, ಹೊಸ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ವಾಸಿಸಲು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಜನರ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಒತ್ತುಕೊಡಬೇಕು

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಸೇವಾ ಮಂಡಲ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವವರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾನೂನು ಜರಿಗೆ ಬರುವ ದಿನಾಂಕದಲ್ಲ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮುಂದೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನೌಕರರಿಗಾಗಿಯೇ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಯಾರಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಬಳದ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ:

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸಹಿತ ನೌಕರ/ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಬಳದ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ನಿಧಿಯಿಂದ ಭರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆಂದು ನಿಧಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಈ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಂಬಳ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪೂರಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಇಂಜಿನಿಯರು ಮುಂತಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಥವಾ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 2-3 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕು

ಒಂದೊಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಇಂಜಿನಿಯರು ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ದೊರೆಯದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೊರಗಿನ ಅರ್ಹ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು, ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಅನ್ವಯ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ನೌಕರರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ನೌಕರರಂತೆಯೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳು ನೀಡುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಒಮ್ಮೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನೌಕರರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ನಿಯೋಜನೆಗೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನೌಕರರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಕಾನೂನಿನಡಿ ಗುರುತಿಸದೇ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಈ ಉಪನಿಯದಡಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಿಯೋಜನೆಗೊಳಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ನೌಕರರ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೇ ಭರಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಮೀಷನರೇಟ್/ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಉಳಿದ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜೊತೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾದ ಕಾರ್ಯಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕಮೀಷನರೇಟ್/ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ XV
ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ

“ಮಿಲಿಯಾಂತರ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೆಳಗಾದ ಭಾರತವನ್ನು ನಾನು ಚಿತ್ರಿಸಿಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅವಳ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಭಾರತವನ್ನು ನಾನು ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ನಾನು ಇದನ್ನು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೂರನೇ ದರ್ಜೆಯ ಅಥವಾ ಮೊದಲನೇ ದರ್ಜೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕನಸು ಸಾಕಾರಗೊಂಡರೆ, ಮತ್ತು ಏಳು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಲ್ಲದ, ಕೆಲಸ ಪಡೆಯಲು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆಯಿಲ್ಲದ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲರುವ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಹೊಂದಿರುವ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾಳಿ-ಬೆಳಕು ಇರುವ ಮನೆಗಳಿರುವ, ದೇಹವನ್ನು ಮುಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಖಾದಿಯಿರುವ, ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣದ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಪಾಲಿಸುವಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗರು ಇರುವ ರಾಜ್ಯವು ವಿವಿಧ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಅದು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಪೂರೈಸಬೇಕು”
- ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ

• ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆ:

ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಹಣಕಾಸುಗಳು, ಅನುದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ನಿಧಿಗೆ ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದ ಆಯಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ರಾಜ್ಯಪಾಲರೆದುರು ಇದರ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಯೋಗವು ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಹಣಕಾಸು ವಿತರಣಾ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

ರಾಜ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ರಾಜ್ಯ ಬಜೆಟ್‌ನ 30%ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಎತ್ತಿಡಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 50%ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಣಕಾಸು ಮುಕ್ತನಿಧಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ [ವೇತನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ]. ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಅನುದಾನದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವ ಸೂತ್ರವು ಮೂರನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗವು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ ಸೂತ್ರದ ಆಧಾರದಲ್ಲರಬೇಕು.

• ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ

ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಆದಾಯದ ಇತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಗೇರುಬೀಜ ಮಂಡಳಿಗಳ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಡುಗಳ, ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಮನೆಗಳ, ಆಶ್ರಯ ಯೋಜನೆಗಳ, ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಆದಾಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆ (ಉದ್ಯಮ)ಗಳ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 50:30:20 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಸೂತ್ರವಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲವೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ನಡೆಸುವ ಉದ್ಯಮಗಳಾದ ಅನಿಲ ಏಜನ್ಸಿಗಳು, ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಡಿಪೋಗಳು, ಡೀಸಲ್ ಬಂಕ್‌ಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಅಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.

ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ (ಹಣಕಾಸಿನ) ಜೀವನಾಡಿ ಎಂದರೆ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತೆರಿಗೆ, ಉಪತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ, ಬಾಡಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಆಡಳಿತದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ದರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಇವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಪಾವತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವರ ಕೂಲಿ ಪಾವತಿಸಲೂ ಸಹ ಸಾಲುಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ 4 (ಶೆಡ್ಯೂಲ್ 4)ಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡಿ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

• ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್ (ಆಯವ್ಯಯ) ಅಧಿವೇಶನವಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ (ಆಯವ್ಯಯ)ಗಳನ್ನು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಒಳಗಾಗಿ ತಾಲೂಕು ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವ ತಲೆಬರಹದಂತೆ ಬಜೆಟ್ ಕೋಡ್‌ಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ಬಜೆಟ್ (ಆಯವ್ಯಯದ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ನಮ್ಯತೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸಲು ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ (ಪ್ರಧಾನ ಲೆಕ್ಕಿಗರು) ಎಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು (ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳನ್ನು) ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಜಮಾಬಂದಿಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೇರ ಹಣಕಾಸು ನೀಡುವಂತೆ KUIDFC, ADB ಮತ್ತು NABARD ಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ XVI

ಸಮಗ್ರ ಜನರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವರದಿ

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಬಂದುವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೇ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೂಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

- ಎಲ್.ಸಿ.ಜೈನ್

• ಸಮಗ್ರ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ :

ಇದು ಒಂದು ತಳದಿಂದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಮಗ್ರ ಸಮಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಗ ಜನವಸತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಆಶಯ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಈ ಸಮಗ್ರ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೊಡಗುವವರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ, ಹೊಣೆಗಾರರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಮುದಾಯದ ಅತ್ಯಂತ ಬದಿಗಿತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನುಳಿದವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವಂತಹ ತಳಮಟ್ಟದಿಂದ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಯೋಜನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ನಿಜ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರತೀ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನರ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿಷ್ಪನ್ನ ಅಥವಾ "ಪಾರ್ಸಿಪೇಟರಿ ರೂರಲ್ ಅಪ್ರೇಸಲ್" ಅಥವಾ ಪಿ.ಆರ್.ಎ. ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲು ಕಮೀಷನರು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಎಂದು ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ.

ಇದು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಂದ, ಜನರ ಜೊತೆ, ಜನರೇ ನಡೆಸುವ ಕಳಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯದವರು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕನಿಷ್ಠ ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಆದರೂ ನಡೆಯುವುದು ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸರ್ಕಾರ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನವಸತಿ, ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಇದರಿಂದ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯ 'ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು

ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಜ್ಯ, ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಳತೆಗೋಲನ್ನು ಫಲತಾಂಶವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಮಾನದಂಡನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಆದ್ಯತಾ ಅಳತೆಗೋಲಿನ ಮಾನದಂಡ (Priority Ranking Matrix) ದಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಕ್ರೋಢಿಕರಿಸುವುದು. ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲತೆ, ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ, ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯತೆ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಗೆ ನೀಡುವುದು. ಈ ಕ್ರೋಢಿಕರಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯು ನಂತರ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುವುದು.

• ಮಾನದಂಡ ಮತ್ತು ಅಳತೆಗೋಲು:

ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಳತೆಗೋಲನ್ನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಫಲತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು.

ಇತರೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಕೂಡ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ:

“ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ” ವು ಒಂದು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಆಯಾಮಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಆಯಾಮಗಳು ಜನತೆಯ ಆರೋಗ್ಯ, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

“ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ” ಅಂಕಿ-ಅಂಶ ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೂರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ - ಅಳತೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಧನಾತ್ಮಕ ಬಲವರ್ಧನೆ (positive reinforcement).

ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಉದ್ದೇಶ (strategic objectives) ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆ ಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನೌಕರರು ಸಮಾನ ಸ್ಥರದಲ್ಲಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. [ಸೂಕ್ತ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ]

“ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ”ವು ಸಮುದಾಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು, ಸೇವೆ ಮತ್ತು ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ, ಕುಟುಂಬದ, ಗುಂಪಿನ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳು ಸಿಗುವಂತಾಗಲು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಾಗಲು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಸುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯವು ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ: ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದಾದಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಾದಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆ, ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ, ಮನರಂಜನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸೇವೆ, ಕಲಿಕೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ನಾಗರೀಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳಗಳು; ಜೀವಿತಾವಧಿ ಗುರಿಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಯುವಜನರಿಗೆ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಶಿಶು ಮಂದಿರ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗ್ರಾಮಗಳು; ವಿಶೇಷ ಸೌಕರ್ಯದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ, ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಜನರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನೀಡುವ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು.

• ದೂರಗಾಮಿ ಯೋಜನೆ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹೊಸತಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಒಳಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಜನವಸತಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಡನಾಟ ನಡೆಸಿ, ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳು, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರ ನಮ್ಮರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ದೂರದರ್ಶಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ, ರಾಜ್ಯ, ಹಾಗೂ ದೇಶಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇರುವ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅಳಿಯಲು ಪ್ರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮುಂದಿನ 5 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ಮೇಲೆ ಹೆಳದ ದೂರಗಾಮಿ ಯೋಜನೆ ಬುನಾದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನೆಚ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಆದ್ಯತೆಯ ರಾಂಕಿಂಗ್ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಾಲೂಕು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಕ್ರೋಡೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೂ ಸಹ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು

• ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ:

'ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು' ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ-

- ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮೂಲಕ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾರೂ ಸಹ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಜನೆ, ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ಯೋಜನೆಯ ಮಾಲಕತ್ವ ಈ ಸಮಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳದ್ದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯೋಜನೆಯ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಲು ಇರಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

• ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಯೋಜನೆ

ತಾಲೂಕೊಂದರ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಾಲೂಕು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಯ ಎದುರು ಮಂಡಿಸುವುದು ಆಯಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ತನ್ನ ತಾಲೂಕಿನ ಯೋಜನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗೂ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕು ಯೋಜನೆಗಳು ಸೇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

• ತಾಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ:

ತಾಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ತಾಲೂಕುಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಹಾಕಲು ಈ ಸಮಿತಿ ಅತೀ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ ಇಂತಿದೆ.

1. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2. ಸಹ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
3. ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಚೀಟಿ ಎತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ;
4. ಸದಸ್ಯರು
 - ಅ) ತಾಲೂಕಿನ ಇಡೀ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಶಾಸಕರು
 - ಆ) ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತದಾರರು ಎಂದು ನೋಂದಾವಣಿಯಾದ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು;
 - ಇ) ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು;
 - ಈ) ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರು ಚೀಟಿ ಎತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ;
 - ಉ) ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬಬ್ಬ ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಅಧ್ಯಕ್ಷರು;
 - ಊ) ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗಳ ಪೈಕಿ 1/5 ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು.ಅದರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ, ಒಬ್ಬರು ಪ.ಜಾತಿ ಪಂಗಡದವರು. ಸರದಿ ಮೇಲೆ 5 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಚೀಟಿ ಎತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿ ಹಾಕಬಹುದು; ಒಂದು ಬಾರಿಗೆ ಸದಸ್ಯರಾದ ಯಾವುದೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅವಧಿಗೆ ಇ ಸಮಿತಿಗೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಅನರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ
 - ಎ) ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ ಇರಬೇಕು
 - ಏ) ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಎಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ ಆಗಿರಬೇಕು.
5. ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತರು
 - ಅ) ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಂಡಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು
 - ಆ) ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು

- ಇ) ತಾಲೂಕು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ
ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು
ಈ) ಜಿಲ್ಲಾ ಆರ್ಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬೇಕು
ಉ) ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರು, ಹಾಗೂ
ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಹಾಗೂ
ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯ ಪರಿಣಿತರು ಒಬ್ಬರು

ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಬರುವವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರು ಇರಬೇಕು. ಉಳಿದಂತೆ ಒಬ್ಬರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳವರು ಇರಬೇಕು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಾದರೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ ಪಂಗಡದವರು ಆಗಿರಬೇಕು.

• ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ, ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವಾರು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ನಕ್ಷೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡರ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒಮ್ಮೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಆಧ್ಯತೆ, ಸಮಸ್ಯೆ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಾಲೂಕು ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲು, ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಡೀಕೃತವಾಗುವ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಥವಾ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಆಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಲುಪುವುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ಹುಡುಕುವ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ- ಇದರಿಂದ

ಒಂದೇ ತರಹದ ವಿಷಯ ಇರುವವರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ತರುವುದು, ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು
ವಲಯವಾರು ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಲಯದಡಿ ಬರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ನೆರವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು
ಮೇಲ್ ಸ್ತರದ ಪಂಚಾಯತುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಲಂಬವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ

ಸಂಪನ್ಮೂಲನಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು- ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೇಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗುವ ಹಾಗೆ, ಹೀಗೆ ಇರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಹಾಕಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

• ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾದ ಆಧ್ಯತೆಯ ವಿಷಯಗಳು

ಆಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಾಗ ಒಂದೇ ತರಹದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಪುರಸಭೆಗಳ ನಡುವೆ ಇರಬಹುದಾದ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳು. ಈ ಕೆಳಗಿನವು ಕೆಲವು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲು - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ವಿಚಾರ:

ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲನದ ಬಳಕೆಯ ಯೋಜನೆ- ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ವಿಚಾರ, ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲನದ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಚಾರ, ನೀರು ವಿತರಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗೆ ದರ ನಿಗದಿ, ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು;

ನೀರಿನ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮದ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು;

ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬರುವ ಕಲುಷಿತ ನೀರು ಮತ್ತು ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳು ಹಾಳಾಗದಂತೆ ನೋಡುವ ವಿಚಾರ;

ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ- ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಸ್ಥಳ ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ನಿಭಾವಣೆ;

ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರ- ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಭೂಮಿ ವಿತರಣೆ, ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯ, ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಾರ, ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲರುವ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ವಿಚಾರ; ಕೆರೆ ಕುಂಠೆಗಳು, ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿ, ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ, ಹೂವು, ಹೆಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ಸಸ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು

● **ಆದ್ಯತೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಾನ**

ಆದ್ಯತೆಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಸುವಾಗ ಗಮನ ವಸತಿ ಸಭಾ, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಪರಿಹಾರ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ವಿಷಯಗಳ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಈಗಾಗಲೇ ನಿಗದಿತವಾಗಿರುವ ಮಾನದಂಡದ ಆಧಾರದಲ್ಲ ವಿಷಯ ಒಂದರ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಗುರಿಗಳ ಕುರಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಅ)ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಆ)ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು?

1. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು
2. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುರಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ, ಪರಿಣಿತಿ, ಜನ
3. ಸಂಪನ್ಮೂಲನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ನೋಡುವುದು
4. ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲ ಯಾರು ಏನನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಯಾರ ಹೊಣೆ ಎನು?
5. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನದ ಮೂಲ ಹಾಗೂ
6. ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸುವುದು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ

ಯೋಜನೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಯಾರಾದ ನಂತರ ತಾಲೂಕು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

● **ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಯೋಜನೆ**

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕರಡು ಯೋಜನಾ ತಯಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಹೊಣೆ. ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳಿಂದ ಬರುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯ ಎದುರು ಮಂಡಿಸಬೇಕು

• ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ

ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ಬರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಗಬೇಕು.

ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ

1.	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2.	ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು	ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರದ ನಗರ ಸಭೆಯ ಮೇಯರ್/ ಪುರಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು/
3.	ಸದಸ್ಯರು	<p>ಅ) ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭಾಗವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು;</p> <p>ಆ) ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವವರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತದಾರರಾಗಿ ನೋಂದಾವಣೆ ಆಗಿದ್ದರೆ</p> <p>ಇ) ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮೇಲ್ಮನೆ ಶಾಸಕರು</p> <p>ಈ) ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು</p> <p>ಉ) ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ 4/5 ಸದಸ್ಯರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತು ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಬೇಕು. ನಗರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತು ಮತ್ತು ನಗರ ಸಭೆ/ಪುರಸಭೆಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.</p> <p>ಹೀಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ, ಒಬ್ಬರು ಪ.ಜಾತಿ/ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರಬೇಕು.</p> <p>ಊ) ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸಕರು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು</p> <p>ಋ) ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತದಾರರಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿರುವ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು</p> <p>ಎ) ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ</p>
4.	ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ

ತಾಲೂಕು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ಖಾಯಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿನಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಇರಬೇಕು.

• ಜಿಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯು ಕರಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಳಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ನಡುವೆ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತು ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ತರಹ ಇರುವ ವಿಷಯಗಳು, ನೀರು ಮುಂತಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ವಿಚಾರ, ಸಮಗ್ರ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಯಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು

ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೆ ಲಭ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕುರಿತ ಅಂದಾಜು ಮಾಡುವುದು

ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತುಕಥೆ ಚೌಕಾಶಿ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಲಯವಾರು, ಭೌಗೋಳಿಕವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಲು ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು

ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುವಾಗ ವಿವಿಧ ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಬಂದ ವಿಷಯಗಳ ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯೋಜನೆಯ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು ಮುಗಿದು ಯೋಜನೆ ತಯಾರಾದ ನಂತರ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿ ಅದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

• ವಿಷಯವಾರು ಒಟ್ಟು ಹಾಕುವ ಸಮಿತಿಗಳು

ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನ ಸಮಿತಿಯು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಆಧರದಲ್ಲ, ತಾಲೂಕುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಲು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ಅಂತಹ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಕೊನೇಪಕ್ಷ ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಇರಬೇಕು. ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿ ಇರಬಹುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊರಗಡೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣಿತಿ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಉಪ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸದಸ್ಯರು ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ರಚಿತವಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಿತಿಯೂ ಗ್ರಾಮ ಅಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಬಂದ ವಿಷಯವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಗಳ ಆಧರಿತ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯ ಅನ್ವಯ ಅವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲಸದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ ವಿಷಯವಾರು ಸಮಿತಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳ ನಡುವೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳುಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ತಯಾರಾದ ವಿಷಯವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿಗಳ ಶಿಫರಸುಗಳಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ
- ಕೇರಳ ಮಾದರಿಯ ಆಧಾರದಂತೆ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಅಂತಿಮ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳಿಯ ಎದುರು ಮಂಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಗೆ, ಆಯವ್ಯಯದ ಜೊತೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಧಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ನೆರವಾಗಲು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ ರಚನೆ ಇಂತಿದೆ

1.	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರು
2.	ಸಹ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು	1. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರು ಹಾಗೂ 2. ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರು 3. ಒಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರೇತರ ಸದಸ್ಯರು-ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರಿಣಿತರು
3.	ಸದಸ್ಯರು	1. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಮಿಷನರ್ ಮತ್ತು ಅಡಿಷನಲ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ 2. ಹಣಕಾಸು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ 3. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ 2 ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರು 4. 6 ಜನ ಪದ ನಿಮಿತ್ತ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಕೆಳಗಿನವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ i. 4 ಜನ ತಾಲೂಕು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಒಬ್ಬರಂತೆ ii. ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಒಬ್ಬರಂತೆ 4 ಜನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು iii. 4 ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು-ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು- ಒಬ್ಬರು ನಗರ ಸಭೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಒಬ್ಬರು ಮುನ್ಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಒಬ್ಬರು ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಒಬ್ಬರು ಪುರಸಭೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಈ 4 ವಿಭಾಗದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ 16 ಜನರ ಪೈಕಿ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಮಹಿಳೆ ಇರಬೇಕು. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪಂಗಡದ ಒಬ್ಬರು, ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು ಸೇರಿದಂತೆ ಇನ್ನಿತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಒಬ್ಬರು ಇರಬೇಕು 5. 10 ಜನ ಪರಿಣಿತರು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳು .

	ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅಂಗತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ, ಮಕ್ಕಳಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು, ಹಣಕಾಸು, ನಗರ ಯೋಜನೆ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ನೀರು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು
ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯ(ಕ.ರಾ.ವಿ.ಯೋ.ಅ.ಮಂ) ಕಾರ್ಯಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇವೆ

- ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸುವ ಘಟಕಗಳ ನಡುವೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತುಕಥೆ, ಜೌಕಾಶಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗುವಂತೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ನಡುವೆ ಕೊಂಡಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಾಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸುವ ಘಟಕಗಳು ಕಳುಹಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ , ಕ.ರಾ.ವಿ.ಯೋ.ಅ.ಮಂ.ಯು ಯಾವುದೇ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ
- ಕ.ರಾ.ವಿ.ಯೋ.ಅ.ಮಂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುವಾಗ, ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಬಹುದು
- ಕ್ರೋಡೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿದು ಯೋಜನೆ ತಯಾರಾದಾಗ ಅದನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕ.ರಾ.ವಿ.ಯೋ.ಅ.ಮಂ ಕಳುಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯ ನಂತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಕ.ರಾ.ವಿ.ಯೋ.ಅ.ಮಂ. ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

• ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ

ಪ್ರತಿ 6 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ, ಆಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳು ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಸಂಪನ್ಮೂಲನದ ಲಭ್ಯತೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ಯೋಜನೆ, ಅವುಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಅಳಿಯಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾನದಂಡಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ/ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಯಶಸ್ಸಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ಅದರಿಂದ ಕಆತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸಹ ಧಾಖಲಿಸಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು; ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳಿಂದ ಬಂದ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ, ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು; ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳಿಂದ ಬಂದ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನ ವರದಿ ಮುಂಬರುವ ಗ್ರಾಮಭಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡನೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಗಳ ವರದಿಗಳೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಆ ವರದಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕು.

ಯೋಜನೆ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ/ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಧಿಗಳ ಅನ್ವಯ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಬಹುದು

ಈ ಮಂಡಳಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ನಗರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ, ಬಜೆಟ್‌ಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಬಲಗೊಳಿಸಲು ನೀತಿಗಳ (ಪಾಲಿಸಿಯ) ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವುದು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಳಿಸಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯು 10 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತದೆ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪರ್ಯಾಯ ವರದಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತದೆ.

• **3Fಗಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ:**

ನಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ತಳಪಾಯ 3F ಗಳ [functions, functionaries and funds-ಹೊಣೆಗಳು (ಕಾರ್ಯಗಳು), ಹೊಣೆಗಾರರು (ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು) ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು] ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 11 ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ 29 ವಿಷಯಗಳಲ್ಲದೇ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ವಹಿಸಬಹುದಾದ 'ಜವಾಬ್ದಾರಿ' ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಯಾವ ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವ-ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಹಂಚಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮಸಭೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಹಂತದ ಸಂಸ್ಥೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನಾವು ನೀಡಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ವಿಷಯಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಸಭೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ.

• **ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ:**

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ತನಕವಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆ (ಕಾರ್ಯಗಳು) ರಚಿಸಲು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಹಂತದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರನ್ನು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮಾದರಿಯು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಬಜೆಟ್ (ಆಯವ್ಯಯದ) ತಲೆಬರಹದಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಜೆಟ್ ತಲೆಬರಹದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮತೆಯಿಂದ ಹಣಕಾಸುಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು

ಗ್ರಾಮಸಭೆ, ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು (ಶೆಡ್ಯೂಲ್ I, II, III ಮತ್ತು IV) ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ.

• ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಸಮಿತಿಯು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್‌ನ ಇತರೆ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿಯು ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ರೂಪಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳು ಸೂಕ್ತ, ಯಶಸ್ವಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಆದ ಕಾರಣದಿಂದ "ಮಾಹಿತಿ ಬ್ಯಾಂಕ್"ನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಸಲಹೆ ಇಡುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಹಲವಾರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು, ಊರ ಇತಿಹಾಸ, ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ಫಲಿತಾಂಶ ಮತ್ತು PRA ಮತ್ತು ಜನಗಣತಿ ಮಾಹಿತಿ (ಜಾತಿ, ಅಂಗ, ಉದ್ಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿ), ಯೋಜನೆಗಳು, ಬಜೆಟ್, ಎ.ಜಿ.ಯ ಲೆಕ್ಕ-ಪತ್ರ, ಜಮಾ-ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಊರ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಜನವಸತಿ, ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಕ್ಷೆಯು ಪ್ರತಿ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ನ (3 ತಿಂಗಳ) ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಡಾಟಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಪಂಚಾಯತ್ ಕಛೇರಿ ಹಾಗೂ ಆನ್-ಲೈನ್‌ನಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ XVII
ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ

“ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ, ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದನ್ನು ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ, ಬಂಡವಾಳದಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜರಿಗಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧಿಕಾರವು ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಹಿಡಿದಿಡಬಹುದು. ಜನರು ಜಮೀನ್ದಾರತ್ವ ಅಥವಾ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿತ್ವದ ದುಷ್ಪ್ರತನದೊಂದಿಗೆ ಅಸಹಕಾರ ತೋರಿದರೆ, ಅದು ನಿತ್ಯಾಣಗೊಂಡು ಸಾಯಲೇಬೇಕು. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಾತ್ರ ವಿಧೇಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು”

- ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ

ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ರಹಿತ ಅಧಿಕಾರವು ಇದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಳಂಕ ತಂದು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮತ್ತು ವಿನಾಶಕಾರಿ ಎರಡೂ ಆಗಬಲ್ಲದು.

ಇದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ‘ಪೋಲಿಸ್ ವೀಕ್ಷಣೆ’ಯಂತೆ ಮಾಡದೇ, ‘ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂಬಂತಹ ಲಂಬ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸದೇ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೀಲನೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಂತಹ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಮಿತಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಕೆಲವೆಂದರೆ:

• ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ

ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆವಹಿಸುವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಥವಾ ಇನ್ನಾರೇ ಆಗಲಿ, ಅವರು ಖಡ್ಡಾಯವಾಗಿ:

ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಗಳನ್ನು ಧಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಿ, ವೀಡಿಯೋ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅವಗಾಹನೆ ಲಭ್ಯ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಯಾವುದೇ ಸಭೆಯ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಗ್ರಾಮದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಯ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬೆಕೆಂದು ಅಖತವಾಗಿ ಕೇಳದರೆ, ಅವರು ಕೇಳದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು.

ಪಂಚಾಯತ್ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿ, ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವೀಡಿಯೋ ಧಾಖಲಾತಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹೊಣೆ.

ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಯೋಜನೆ, ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಿವರ, ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಾಮಗಾರಿ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಅಪ್ ಲೋಡ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿ/ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ವೀಡಿಯೋ ಮಾಡಿದ 72 ಗಂಟೆಗಳ ಒಳಗೆ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗೆ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ/ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರು, ಕಾಮಗಾರಿ/ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದರೆ, ತಮ್ಮ ಹುದ್ದೆಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು, ಅದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಅಂತಹವರು ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಲಪ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಲಭ್ಯವಿದ್ದೂ ಒದಗಿಸದೇ ಹೋದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನಷ್ಟವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಬಹರಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸಹ ನಿದಿಗಪಡಿಸಬಹುದು. ಪಂಚಾಯತ್ ವಿತರಿಸಿದ ಲೈಸೆನ್ಸ್, ನೀಡಲಾದ ಅನುದಾನ,

ಕೊಟ್ಟ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಲಭ್ಯ ಮಾಡುವುದು: ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ಧಾಖಲೆಗಳ ಯಥಾ ಪ್ರತಿಗೆ ಕೋರಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು.

ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿ/ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ಗಳು, ಈ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದರೆ, ಆ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಶಕ್ತರಾದರೆ, ಅವರ ಹುದ್ದೆಯ ನಿಯಮದನ್ವಯ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯಶೈಲಿ ಬದಲಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಕಾನೂನಿನ ಅನ್ವಯ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್ ಮುಂತಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

• ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳ ಸಂಘ

ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತೇಜನ ಕೋಡಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದಾ ಕಾಪಾಡಲು ಸಧ್ಯಾವಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅವರೊಳಗೇ ಏನಾದರೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಅಥವಾ ಅವರವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಏನಾದರೂ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಈ ವೇದಿಕೆ/ಸಂಘಟನೆಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಬೈಲಾ, ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ತರಗಳ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

• ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅಂಬುಡ್ಸ್ ಪರ್ಸನ್

ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು/ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು/ಸದಸ್ಯರು/ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಅವ್ಯವಹಾರ, ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾವಣೆ ಮುಂತಾದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲು, ಕಾಯಿದೆಯ 296- A ಪಂಚಾಯತ್ ಅಂಬುಡ್ಸ್ ಪರ್ಸನ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಹಾಗೂ 296-B ಯಿಂದ 296E ವರೆಗಿನ ವಿಧಿಗಳ ಅನ್ವಯ ತಿಳಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಮಿತಿಯ ನೆರವಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯತಂಡ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ರಾಜಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿ/ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ತರಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಯವರ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗಿದೆ. ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ/ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿ ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಲಿಲ್ಲ.

• ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಲ(ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್)ಗಳು

'ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಲ(ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್)' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಲಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿವೆ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತವೆ:

1. ವ್ಯಕ್ತಿ/ ಜನರು v/s ಪಂಚಾಯತು ಅಥವಾ ಪಂಚಾತು v/s ವ್ಯಕ್ತಿ/ ಜನರ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾಜ್ಯ
2. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ನಡುವಿನ ತಕರಾರುಗಳು

ಈ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ನ್ಯಾಯಾದೀಶರು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸೇವೆಯ ನಿವೃತ್ತಿ ನ್ಯಾಯಾದೀಶ, ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವ ವಕೀಲ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತದ ಇಬ್ಬರು ತಜ್ಞರು ಈ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಇದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ಗೌರವಧನ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿರುವಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದು, ಕಕ್ಷಿದಾರ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಗತ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ತರಲು ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು.

ದೂರು ಬಂದ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ವಿವಾದಗಳನ್ನು 30 ದಿನದೊಳಗೆ ಎತ್ತಬೇಕು; ಆದಾಗ್ಯೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೆ ಈ ಅವಧಿಯ ಬಳಿಕವೂ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯ ನಿರ್ಧಾರ ಅಂತಿಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

• ಪಂಚಾಯತ್, ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇರುವ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥ: ಪಂಚಾಯತ್, ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗ, ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಆರೋಪಗಳು ಬಂದಾಗ ಸೆಕ್ಷನ್ 296-A ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಒಂಬಡ್ನಾಮ್ ಮತ್ತು 296-B ರಿಂದ 296E ರ ಕೆಳಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ನೆರವು ಪಡೆಯುವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿರುವ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ.

ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗುವುದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ದಂಡಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಿಗೆ (ಹೋಣೆಗಾರರಿಗೆ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಕಾಲದ ಕೆಲವೊಂದು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಬಳಸಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿವಾಸಿಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಸರಳಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ನಾವು ಒಂಬಡ್ನಾಮ್‌ನ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಷದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ರೂಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದೇವೆ.

ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ, ಗುತ್ತಿಗೆಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೀಲನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನದಂತಹ ಇತರ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು (ಸಾಧನೆಯನ್ನು) ಗುರುತಿಸಲು ಸಕಾಲದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ XVIII
ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳು

“ಚುನಾವಣೆಯು ಯಾರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅವರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

—ಪಾಲ್ ಕೊಲ್ಲಿಯರ್

‘ದ ಬಾಟಮ್ ಬಲಿಯನ್: ಯಾಕೆ ಬಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು’ ಕೃತಿಯ ಲೇಖಕರು.

ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಭಾವವಿರುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ, ಲಂಚಗುಳಿತನಕ್ಕೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರದ ‘ಉತ್ತಮ’ ಮತ್ತು ‘ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ’ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು.

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ನೇರ ಚುನಾವಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯದ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಎಂ.ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರಗಳಿಂದ ಹೊರಹಾಕಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದು ನಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸಿದ್ದರು.

ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಏಕ ಸದಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು “ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ”ಯನ್ನು ಒದಗಿಸದಿದ್ದರೂ, ನಾವು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದುರ್ನಡತೆಯು ‘ಒಬ್ಬರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ದಂಡನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಲೂ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು

• ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ

ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಕಮಿಷನರ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಪಾಲರು ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಕಮಿಷನರ್ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಡಿ ಅಮಿಟೇಶನ್ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣಾ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಈ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಆಡಳಿತ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸು ಸಿಗತಕ್ಕದ್ದು. ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಣಕಾಸಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು. ಅಗತ್ಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದುವೆಚ್ಚ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಯೋಗದ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಬೇಕು.

ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಸುಗಮ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಪೈಕಿ 4ನೇ ಗ್ರೂಪ್ ದರ್ಜೆ ನೌಕರರನ್ನು ನೇಮಕದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ದರ್ಜೆಯ ನೌಕರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಅಗತ್ಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲ ನಿರೋಜನೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತುಂಬಿಸಬಹುದು. ಆಯೋಗ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪರಿಣಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತೆ, ದಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಆಯೋಗದ ಸೇವೆಗೆ ನಿರೋಜಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಉಚಿತ. ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನೌಕರರು ಹಗು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ನಿರೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುವಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಪೋಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಚುನಾವಣಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿರೋಜಿಸಬಹುದು. ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ

ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ ಯಾವುದೇ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ, ರಿಟರ್ನಿಂಗ್ ಆಫೀಸರ್ ಆಗಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನಿರೋಜಿಸಲು ಕೇಳಿದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿರೋಜಿಸಿ ಚುನಾವಣೆ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕು.

• ಚುನಾವಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೂಚಿ

ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲರುವ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವ ಮುನ್ನವೇ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ ಮುಂದಿನ ಅವಧಿಗೆ ಆಗುವ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಚುನಾವಣಾ ವೇಳಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ 45 ದಿನಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಆಯೋಗವು , ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮೀಸಲಾತಿ ಹಾಗೂ ಚುನಾವಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು.

• ಚುನಾವಣೆಯ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ

1. ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಲು ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನ/ಗಳ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಕೊಡುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ, ರಾಜ್ಯಪತ್ರದಲ್ಲ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
2. ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆ ಹೊರಬಿದ್ದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಒಳಗೆ ನಾಮ ಪತ್ರ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಇರಬೇಕು. ಒಂದೊಮ್ಮೆ 3ನೇ ದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆ ದಿನ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮರುದಿನ ನಾಮಪತ್ರ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಕೊನೆ ದಿನ ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆ ದಿನ ಆಗಿರಬಾರದು.
3. ನಾಮಪತ್ರಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಾಮ ಪತ್ರ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಇರುವ ಕೊನೆಯ ದಿನದ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆ ದಿನ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮರುದಿನ ನಾಮಪತ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ದಿನ ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆ ದಿನ ಆಗಿರಬಾರದು.
4. ನಾಮಪತ್ರವನ್ನು ವಾಪಾಸ್ ಪಡೆಯಲು, ನಾಮಪತ್ರಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಾದ ಎರಡನೇಯ ದಿನ ಆಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆ ದಿನ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮರು ದಿನ ನಾಮಪತ್ರ ವಾಪಾಸ್ ಪಡೆಯುವ ದಿನ ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಜೆ ದಿನ ಆಗಿರಬಾರದು. ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಚುನಾವಣೆಯ ದಿನಾಂಕ, ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ನಾಮಪತ್ರವನ್ನು ವಾಪಾಸ್ ಪಡೆದ ನಂತರ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಆದರೆ 5 ದಿನ, ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಆದರೆ 7 ದಿನಗಳಗಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಆಗಬಾರದು.
5. ಯಾವ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಯಬೇಕು?
6. ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣಾ ದಿನಾಂಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ 10ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿಯತಕ್ಕದ್ದು.
7. ಚುನಾವಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ಕರಪತ್ರ ಹಂಚಿಕೆ ಅಥವಾ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.

• ಚುನಾವಣಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ/ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳ ತಡೆಯಲು ಕ್ರಮ

ಹಣ/ಹೆಂಡ ಹಂಚಿಕೆ, ಅನಗತ್ಯ ವಶೀಲಬಾಜಿ, ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಚುನಾವಣಾ ಸಮಯ ಆಗುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಚುನಾವಣಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು, ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು:

ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕಟವಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಚುನಾವಣಾ ಫಲತಾಂಶ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಚುನಾವಣಾ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮತಗಟ್ಟೆಯಲ್ಲೂ ನಡೆಯುವ ಮತದಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿಡಿಯೋವನ್ನು ಆಯಾ ಮತಗಟ್ಟೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಚುನಾವಣೆ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಧ್ಯದಂಗಡಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು ಚುನಾವಣಾ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ದಿನಗಳೂ ಮುಚ್ಚಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಹಾಗೆ ಮುಚ್ಚಲಾದ ಮಧ್ಯದಂಗಡಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳ ಮಾಲೀಕರು /ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿ/ಘಟಕಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿ, ಅರಗು ಮುಚ್ಚಿ ಸೀಲ್ ಮಾಡಿ , ಕೀಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಅವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ನ್ಯಾಯದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಮಧ್ಯದ ತಯಾರಿ ಮಾರಾಟದ ನಿಷೇಧದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಬಳಿಯಾದರೂ ಮಧ್ಯ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಅಸಭ್ಯವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅಂತಹವರನ್ನು ಚುನಾವಣಾ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು

ಯಾವುದೇ ಚುನಾವಣಾ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಮೀನು ರಹಿತ ಬಂಧನ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿರುವಂತೆ ದಂಡ ಅಥವಾ ಬಂಧನ ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ.

• ಚುನಾವಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳು

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದವರಿಗೋಸ್ಕರ ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ ತನ್ನ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತನ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದವರಿಗೋಸ್ಕರ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ XIX

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಪರಿಹಾರ

"ಎಲ್ಲೆಯವರೆಗೆ ನೀವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲೆಯವರೆಗೆ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಒದಗಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನಿಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ"

- ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಸಮಿತಿಯು ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಹೀನಾಯವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕಿಲಾಗಿ ಕಾಣುವುದು, ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚುವ ಆಚರಣೆಗಳಾದ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಧೃಢ ನಿಲುವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಸ ಕಾನೂನು ಇವುಗಳನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. [ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಗುಂಪುಗಳಂತಹ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂತಹ] ಮತ್ತು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ತಡೆಯಲು ಸ್ವಯಂ ಇಚ್ಛೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಸಭಾಗಳು ಅಸ್ತತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಗಲಾಡಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾರಾಯ ಅಂಗಡಿ ಪರವಾನಿಗೆ, ಜೂಜಾಟ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರ ಇವುಗಳ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು.

ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು, ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ಜನರ ನಡುವಿನ, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಡುವಿನ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿರುವುದು. ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

• ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು

ಜನರ ನಡುವೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮದೊಳಗಿನ ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಪಂಚಾಯತ್ನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ವಿವಾದ ಅಥವಾ ಘರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿ 2008ರ ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕಾಯಿದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ (ಕೇಂದ್ರ ಕಾಯಿದೆ 2008) ನೋಟನನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಮೇಲನ ಕಾಯಿದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಜನ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಯಿದೆಯನ್ವಯ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಆದರೆ 6 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೀರದಂತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು.

ಒಂದು ತಾಲೂಕಿನ ಒಳಗೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಿರಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಜಿಲ್ಲಾನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಜೊತೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಕಾನೂನು ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

• ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿ:

ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ/ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು:

- ಪ್ರಜೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ನಡುವೆ ಹಾಗೂ *Vice-Versa*
- ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ನಡುವೆ

ಈ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ನ್ಯಾಯಾದೀಶರು ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸೇವೆಯ ನಿವೃತ್ತಿ ನ್ಯಾಯಾದೀಶ, ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವ ವಕೀಲ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತದ ಇಬ್ಬರು ತಜ್ಞರು ಈ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ಗೌರವಧನ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿರುವಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದು, ಕಕ್ಷಿದಾರ ಅಥವಾ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಗತ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ತರಲು ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕು.

ದೂರು ಬಂದ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ವಿವಾದಗಳನ್ನು 30 ದಿನದೊಳಗೆ ಎತ್ತಬೇಕು; ಆದಾಗ್ಯೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೆ ಈ ಅವಧಿಯ ಬಳಿಕವೂ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯ ನಿರ್ಧಾರ ಅಂತಿಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಪಂಚಾಯತ್, ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇರುವ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥ: ಪಂಚಾಯತ್, ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗ, ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಆರೋಪಗಳು ಬಂದಾಗ ಸೆಕ್ಷನ್ 296-A ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಒಂಬಡ್ನಾಮನ್ ಮತ್ತು 296-B ರಿಂದ 296E ರ ಕೆಳಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ನೆರವು ಪಡೆಯುವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿರುವ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ XX

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ

'ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಮೀನು ನೀಡಿದರೆ, ಅದು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಉಣಿಸಿದಂತೆ. ಅದೇ ಅವನಿಗೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ಅವನ ಜೀವನಾವಧಿಗಾಗುತ್ತದೆ.'

-ಜೀನಿ ಗಾದೆ

ಸಮಿತಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತನ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಕವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಂಚಾಯತನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೆದರಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್ ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಪಡೆಯಲಾಗಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್ ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅದರಲ್ಲೂ ದಿನಗೂಲಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಪರಿತಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಈ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಜವಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಇರುವ ಎಸ್.ಐ.ಆರ್.ಡಿ ತರಬೇತಿಯು ಅಶಿಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ತರಬೇತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏಕರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಲ್ಲದೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸನಿವಾಸದ್ದು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ದಿನಗೂಲಿಗಾರಿಗೆ ವಸತಿ ಸಹಿತ ತರಬೇತಿಯು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸದಸ್ಯರ ನಿರಾಸಕ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಬೆಂಬಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಸಮಯ ಈ ಬೆಂಬಲ ಅವರ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರ ಸಲಹೆ ಎಂದರೆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರ ಗಂಡರಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವ್ಯವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ(2 ವರ್ಷದ ತರಬೇತಿಯ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ) ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್ ರಿಗಾರಿಯೇ ಮಾಡಿದ ತರಬೇತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಜೊತೆಗಿನ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ.

ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿಯಾಗಿದೆ.

ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಅಂಗ, ಕೃಷಿ, ಪರಿಸರ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ನಿರ್ಮಾಣ,ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಹೊಂದಿದವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್ ಗಳಿಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ, ಯೋಜನೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು :

- ನಿರಂತರವಾದದ್ದು ಮತ್ತು 'ಸಿತು' ವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು.
- ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು;
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ.
- ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಬರುವ ಬೇಡಿಕೆಗಳು, ದುಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛೇದಕಾರಕ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳ ಅಥವಾ ಇತರಹಗಳ ಒತ್ತಡದ (ಶಾಸಕರು, ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಸರಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳು, ಆದಾಯದ ಕೊರತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು;) ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ರೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪುನರಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಸದಸ್ಯರು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ,ಯುವಜನರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಘಟನೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಜಾಗೃತಿ ಹರಡಲು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ರೇಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪದಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಷ್ಟೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರವು ಉಚಿತ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

• **ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುದಾನ**

ತ್ರಿಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಹೊಣೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಹಾಗೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನ, ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ತ್ರಿ ಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

• **ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ತ್ರಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಮಂಡಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ**

ತ್ರಿ ಸ್ತರ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷರಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ತ್ರಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಮಂಡಲ'ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ-

- ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಈ ಮಂಡಲಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರಬೇಕು
- ರಾಜ್ಯದ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.
- ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದಿಂದ 4 ಜನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ, ಒಬ್ಬರು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬರು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು ಇರಬೇಕು.
- ಅಬ್ದುಲ್ ನಸೀರ್ ಸಾಬ್ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ಇದರ ನಿರ್ದೇಶಕರು
- ಕರ್ನಾಟಕ ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ಇದರ ನಿರ್ದೇಶಕರು
- ಕರ್ನಾಟಕ ಯೋಜನಾ ಮಂಡಲಯ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ

- ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿ ಇರುವ ಒಬ್ಬರು
- ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಈ ಮಂಡಲಯ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

- ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ತ್ರಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಮಂಡಲಯ ಕಾರ್ಯಗಳು

'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ತ್ರಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಮಂಡಲಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಈಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರಬೇಕು:

ಈಗ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಹುದ್ದೆಯ ವಿವರ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಧಾಖಲಿಸುವುದು. ಬಾಲ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳ ವಿವರ, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಹುದ್ದೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ವಿವರಗಳ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು, ನೇಮಕಾತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು

ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಈಗ ಇರುವ ಜನರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದು

ಮಂಡಲ ಒಪ್ಪಿದ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಆದೇಶ, ಸುತ್ತೋಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಪಾಡು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸೂಚಿಸುವುದು

ಪ್ರತಿ ವಿಭಾಗಗಳೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ, ಕಾನೂನು, ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು

ಮೈಸೂರಿನ ಅಬ್ದುಲ್ ನಸೀರ್ ಸಾಬ್ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪಂಚಾಯತುಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತರಬೇತಿದಾರರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಲುಪುವಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ದೂರ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಆಕಾಶವಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಆಕಾಶವಾಣಿಗಳವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಮಹಿಳಾ ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸದಸ್ಯರು, ವಿವಿಧ ಜನರ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳು, ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳಾ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಭಾವಿ ಸದಸ್ಯರು, ವಾರ್ಡ್, ಜನವಸತಿ ಮಟ್ಟದಸಭೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ತಲುಪುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಈಗಿನ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ ವ್ಯಕ್ತಿ/ತಂಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು

ಮೈಸೂರಿನ ಅಬ್ದುಲ್ ನಸೀರ್ ಸಾಬ್ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು

ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಸಾಮಾವೇಶ, ಕಮ್ಮಟ, ಸಂವಾದ ಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ, ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಸದಾ ಕಾಲ ಮಾಹಿತಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲ ಉಚಿತಕಾಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಒಂದನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ತರಬೇತಿದಾರರ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು

ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲ 2 ವರ್ಷ ಅವಧಿಯ ಕೋರ್ಸ್ ಒಂದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಆರಂಭಿಸುವುದು

• ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ತತ್ವಗಳು

1. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ತತ್ವಗಳೇ ಬುನಾದಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ತಳಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲ ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು.
2. ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಬೇಕು. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸುವುದು ಆಗಬಾರದು. ಆಯಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ತತ್ವಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉದ್ದೇಶದ ಪಾಲನೆ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು
3. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿರಬೇಕು. ಆಗಾಗ ಪುನರ್ ಮನನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲೇ ಸೇರಿಸಿರಬೇಕು.
4. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ತಮ್ಮ ದಿನವಹಿಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲ ಬರಬಹುದಾದ ಅಡೆತಡೆಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ತಮ್ಮ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವರಿಗೆ ನೆರವಾಗಬೇಕು. ಅದರ ಮೂಲಕ ಅವರು ಅಧಿಕಾರದ ಹಸ್ತಾಂತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಸರ್ಕಾರದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಮೈಗೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಸಾಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು, ಮುಂಬರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಶಯವಾಗಬೇಕು
5. ವಿವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು

• ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಬಾಧ್ಯತೆ

ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

1. ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕೃಷಿ, ಪರಿಸರ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಅಂಗತ್ವ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲ ಪರಿಣಿತಿ ಹೊಂದಿರುವವರು,

ಇಂಥಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಆಪ್ತವಾಗುವ ಹಾಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ ವ್ಯಕ್ತಿ/ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ.

2. ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವ, ತಾಳ ಬೆಳೆಯುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು, ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರತಿಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ತನ್ನ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.
3. ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೇ ಲಭ್ಯ ಇರುವ ಜನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಗುರುತಿಸಬೇಕು.
4. ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವರ ಸಮಯಕ್ಕೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಕೂಲ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಯೋಜನೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
5. ತನ್ನ ಪಂಚಾಯತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಆಗುವಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು
6. ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರರು, ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪೂರೈಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಲು ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ

• **ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಬಾಧ್ಯತೆ**

1. ತನ್ನ ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಗುರುತಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರದ ಅನ್ವಯ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
2. ಪಂಚಾಯತ್ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವರ ಸಮಯಕ್ಕೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಮಹಿಳೆ ಸದಸ್ಯರ ಅನುಕೂಲ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಯೋಜನೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
3. ತನ್ನ ತಾಲೂಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತುಗಳ ಜನವಸತಿ ಸಭೆ, ವಾರ್ಡ್ ಸಭೆ, ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಖಚಿತವಾಗಿ ಆಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ
4. ತನ್ನ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರರು, ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳ ಸದಸ್ಯರು, ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ತಯಾರಾಗುವಂತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಯಾರದ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರದ ಅನ್ವಯ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

- ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಬಾಧ್ಯತೆ
- 1. ತನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊಣೆಗಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಗುರುತಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರದ ಅನ್ವಯ ನಡೆಯುವಂತೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- 2. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತರಾಗಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲನ ತಂಡಾಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಹಾಕುವುದು
- 3. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ತ್ರಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಮಂಡಲ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ಸಾಮಾವೇಶ, ಕಮ್ಮಟ, ಸಂವಾದ ಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು

ಅಧ್ಯಾಯ XXI

ರಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

ಬೇರೊಬ್ಬರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು ಆಳಲು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮರಲ್ಲ ಅಭ್ರಾಹಂ ಅಂಕನ್

1. ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ, ಮಂಡನೆಯ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ, ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
2. ಜಿಲ್ಲಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದರದ ಅನುಪಾತದ ಮೇಲೆ ಹಂಚಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಡ ಜನರು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ನೆರವಿನಿಂದ ಅವರ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
3. ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೆ ದೊರಕತಕ್ಕದ್ದು.
4. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಖಾಸಿ ಹುದ್ದೆಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭರ್ತಿಯಾಗ ತಕ್ಕದ್ದು.
5. ಕೇಂದ್ರ ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಖಾಯ್ತಿ 2008ನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ತಕ್ಷಣ ಪರಿಣಾಮಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
6. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಅದರ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವ 3 ತಿಂಗಳ ಮೊದಲು ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು.
7. ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಖಾಯ್ತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಕೃಷಿಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ, ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖಾಯ್ತಿಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತದೆ.
8. ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನವು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ ಆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂ, ಓ.ಬಿ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಹಿಂದುಗಳ ವರ್ಗದ ಭೂರಹಿತ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನ ರಹಿತರಿಗೆ ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ.
9. ಈ ನಿಬಂಧನೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಪಂಚಾಯತಿ ರಾಜ್ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಾಗ 29 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನವು ನೇರವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಂವಿಧಾನವು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಧಿ 243 ಜಿ ಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವು ಪಂಚಾಯತಿ ರಾಜ್‌ನ ಪರಿಧಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ತಪ್ಪಾಗಿ ಪುನಾರಾವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಚಳುವಳಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಗರಗಸದ ಮೇಲಿನ ವಿಧಾನವಾಗಿರಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ದಾಸ್ತಾನುಗಳು 1993 ರಿಂದ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಮತ್ತು ವಿಧಿ 243 ಜಿ ಯನ್ನು ಮೀರುವ ಸಂದರ್ಭವಿದ್ದರೆ ಸಂವಿಧಾನವು ಎಲ್ಲಾ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
10. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಸುತ್ತೋಲೆಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಇಲಾಖೆಗಳು 24 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅವರ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
11. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

• ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತಿದ್ದುಪಡಿ

1. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 9 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಪ್ರಕಾರ 2 ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
2. ಭಾರತದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತೀರ್ಪಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ವಿರುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಕರಣವು, ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ 50% ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 75% ಎಸ್. ಸಿ. / ಎಸ್. ಎಸ್. ಮತ್ತು ಓ. ಬಿ. ಸಿ. ಹಾಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲ ಮೀಸಲಾತಿಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ '50% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಾರದು', 50% ಕ್ಕೆ ಮೀರಿರಬಾರದು.
3. ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆ ಸಮಿತಿ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪುನರಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲ ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

BIBLIOGRAPHY

1. Acharaya, Damodar (2014, September 26) Makklu, Mahelyaru Nedesida Grama sabha, Parjavani.
2. Acharya, Damodar. (2010) *Navu Pramanikaru, Namma Matha Maratakkilla*, Janaprathinidhi.
3. Ahmed Rafeek Y., (1998), Ajanta Publishers, New Delhi.
4. Alok, V. N. (2011), *Role of Panchayat Bodies in Rural Development Since 1959*, Theme Paper For The Fifty-Fifth Members' Annual Conference, Indian Institute of Public Administration, New Delhi.
5. Altekar A.S., *State and Government in Ancient India*, Motilal Banarasi Das Publications, New Delhi, 1997.
6. Antia, N. H (1996): *Health and Panchayati Raj*, Seminar, Vol. 438.
7. Audit Report (Local Bodies) for the year ended 31 March 2010.
8. Aziz, Abdul (1998): *An Outline of the Contours of Panchayati Raj*, Social Change.
9. Aziz, Abdul (2002), at al, Study, 2002.
10. Bagchi, Soumen and Soumyadeep Chattopadhyay (2004): *Decentralised Urban Governance in India - Implications for Financing of Urban Infrastructure*, Economic and Political Weekly, Vol. 39, No. 49.
11. Bandi, Madhusudan (2004): *73rd Constitutional Amendment and Emerging Leadership among Other Backward Classes in PRIs: The Case of Bidar District in Karnataka*, Social Action, Vol. 54, No. 1.
12. Bandi, Madhusudan (2005): *Emergence of Other Backward Class (OBC) Leadership in Panchayati Raj Institutions (PRIs) - A Study in Karnataka: An Assessment*, The Indian Journal of Political Science, Vol. LXVI, No. 3.
13. Bandyopadhyay, D., Saila K Ghosh and Buddhadeb Ghosh (2003): *Dependency versus Autonomy - Identity Crisis of India's Panchayats*, Economic and Political Weekly, Vol. 38 No. 38, September 20 - September.
14. Behar, Amitabh and Yamini Aiyar (2003): *Networks of Panchayat Women*, Economic and Political Weekly, Vol. 38, No. 47.
15. *Belur Declaration* (2004, January 13) Retrieved from http://gpha.weebly.com/uploads/1/2/5/7/12572575/belur_declaration-english.pdf.
16. Bharatada Samvidhana, English-Kannada version of Constitution of India, Published on behalf of the Government of India by the Director, Department of Printing, Stationary and Publication, Government of Karnataka, Bangalore, 2001.
17. Bird, Richard M and Francios Vaillancourt (1998), *Fiscal Decentralisation in Developing Countries*, Cambridge University Press, Cambridge.
18. Buch, Nirmal (2009), *Reservation for Women in Panchayats: A Sop in Disguise?*, Economic and Political Weekly, Vol. 44, No. 40.
19. Chandrasheker B. K., *Panchayati Raj in India*.
20. Deepa, Moni. (2008), Children Speak Up. Moni Deepa: Blog. Available from: <http://monideepa.blogspot.in/2008/01/children-speak-up.html> (14 January 2008).
21. Dey, S. K (1969), *Power to the People*, Orient Longman, New Delhi.
22. Dubey, A. K (1995), *Panchayati Raj: The Constitutional Perspective*, April.
23. Editorial-EPW (2002), *Panchayats: Miles to Go*, Economic and Political Weekly, Vol. 37, No. 15, pp. 1377-1378.
24. FAO (Food and Agriculture Organization (United Nations)) (1995), *District Planning: Lessons from India - Planning Guide*, Rome.28
25. *Fiscal Decentralisation to Rural Governments in India*, the World Bank, Oxford University Press, 2004.
26. Ghosh Rathna, *Panchayati System in India: Historical and Constitutional Perspective*, in Rathna Ghosh (ed), *Panchayati System in India. Historical, Constitutional and Financial Analysis*, Kanishka Publishers, New Delhi, 1999.
27. Ghosh Rathna, Pramanik Alok Kumar, 1999.
28. Ghosh, D. K (1997): *Grassroot Women Leaders: Who are they? A study in a West Bengal District*, Journal of Rural Development, Vol. 16, No. 2, pp. 291-311.
29. Government of India (1957), *Report of the team for the Study of Community Projects and National Extension Service*, (Chairperson: Balwantrao Mehta), Committee on Plan Projects, National development Council, New Delhi, Vol. I.

30. Government of India (1974), *Planning Commission, Draft V Five-Year Plan, Vol. II*, New Delhi.
31. Government of India (2006), State Profile: Gujarat, in MoPR (Eds.) *The State of Panchayats: A Mid-Term Review and Appraisal – Vol. II*, Ministry of Panchayati Raj, New Delhi.
32. Government of India (nd), *Reviewing Local Self Government in India*, Occasional Papers, Ministry of Rural Development.
33. Government of India, Ministry of Agriculture and Irrigation, Department of Rural Development, *Report of the Committee on Panchayat Raj Institutions*, Chairman Ashok Metha, New Delhi August, 1978.
34. Government of India, *Towards Holistic Panchayat Raj*, Twentieth Anniversary Report of the Expert Committee on Leveraging Panchayats for Efficient Delivery of Public Goods and Services, Chairman Mani Shanker Aiyar, 24th April, 2013.
35. Gowda, G. S (1998), *Women in Panchayat Raj Institutions: A Case Study in Karnataka*, Journal of Rural Development, Vol. 17, No. 4, pp. 669-679.
36. Green, A (1992), *An Introduction to Health Planning in developing Countries*, Oxford, Oxford University Press Cited in Mohan, Nitya (2009): *Democratic Decentralisation and the Millennium Development Goals for Health: An Analysis of Outcomes for Women in Two South Indian States*, Journal of Health Management, Vol. 11, No. 1, pp. 167-193.
37. Guidelines for the Preparation of Comprehensive District Development Plan for the XI Five Year Plan Period (2007-12), (GO No. PD 89 DPD 2007, Dated 28.11.2007), Planning, Programme Monitoring and Statistics department, Government of Karnataka.
38. Hegde, Rajiv. (2014, April 06), Notu Muttalla, Votu Maralla, Kannada Prabha.
39. Hirway, Indira (1989), *Panchayati Raj at Crossroads*, Economic and Political Weekly, Vol. 24, No. 29, pp. 1663-1667.
40. Indian States, Journal of Health Management, Vol. 11, No. 1, pp . 167-193.
41. Indira, A, *Grama Panchayat Finances of Karnataka*, Centre for Budget and Policy Studies, Bangalore.
42. Institute of Rural Management (IRMA) (2008), *The Status of Panchayats -2007-08: An Independent Assessment – State / UT Reports*, Sponsored by Ministry of Panchayati Raj (MoPR), Government of India, New Delhi, Vol. 2.
43. Institute of Rural Management (IRMA), Anand (2008), *The Status of Panchayats -2007-08: An Independent Assessment - Thematic Report*, Sponsored by Ministry of Panchayati Raj (MoPR), Government of India, New Delhi, Vol. 1.
44. Institutional Reforms for Human Development: Panchayat Raj, Karnataka Human Development Report 2005.
45. Jain, L.C. (2007) *Beru Mattadalli Beleyutiruva Hullu Yavuvu? Karnatakadinda Ondu Nota*, Yojana.
46. Jain, L.C. (2007) What grass are the roots growing? - A view from Karnataka, Yojana.
47. *Karnataka Socio-Economic Profile, Status of Panchayati Raj in the States and Union Territories of India*, Institute Of Social Science, Concept Publishing Company, 2000.
48. Kashyap, Anirban (1989), *Panchayati Raj, Views of Founding Fathers and Recommendations of Different Committees*, Lancer Books, New Delhi.
49. Khanna, B. S. (1994), *Panchayati Raj in India (Rural Local Self Government) -National Perspectives ad State Studies*, Deep and Deep Publication, New Delhi.
50. Kichiro, Fukasaku and L. R. De Mello Jr. (1999): *Fiscal Decentralisation in Emerging Economies*, Development Centre OECD, Paris.
51. Kothari, Rajni (1998), *State Against Democracy: In Search of Human Governance*,
52. Kulkarni, Manohar N. (2007, May 8), *Why do MLAs need 'Ashraya'?* Deccan Herald.
53. Kumar Girish (2006), *Local Democracy in India: Interpreting Decentralisation*, Sage Publications, New Delhi,.
54. Kumar, Girish (2001), *Bihar: Panchayat Elections: Overcoming State's Resistance*, Economic and Political Weekly, Vol. 36 No. 20.
55. Kumari, Lina (2011), *Mahile Mattu Panchayat Raj*, retrieved from <http://gpha.weebly.com/3250327132223240322332513265.html>.

56. Madhusudan Bandi, *A Review of Decentralisation in India with Particular Reference to PRIs in Gujarat*, Gujarat Institute of Development Research (GIDR), Ahmedabad.
57. Manor, James (1999): *The Political Economy of Democratic Decentralisation*, Washington DC, World Bank, cited in Mohan, Nitya (2009): *Democratic Decentralisation and the Millennium Development Goals for Health: An Analysis of Outcomes for Women in Two South Indian States*, Journal of Health Management, Vol. 11, No. 1, . pp. 167-193.
58. Mathew, George (1997), *Karnataka Panchayati Election: Process, Issues and Membership Profile*, Concept Publishing Company, New Delhi.
59. Mathew, George (2000), *Panchayati Raj in India, An Overview. Status of Panchayati Raj in India*, Concept Publishing Company, New Delhi.
60. Mathew, George (2003): *Panchayati Raj Institutions and Human Rights in India*, Economic and Political Weekly, Vol. 38, No. 02, pp. 155-162.
61. Mathew, George and Ramesh, C. Nayak (1996), *Panchayats at Work-What it Means for the Oppressed*, Economic and Political Weekly, Vol. 31, No. 27, pp. 1765-1771.
62. Memorandum Submitted to the Honourable Governor of Karnataka regarding the Latest Pending Amendment to the Karnataka Panchayat Raj Act (2007 April 30), Gram Panchayat Hakkottaya Andolana, Bangalore.
63. Mishra Sweta, *Women and the 73rd Constitution Amendment Act, A Critical Appraisal*, in Raj Sabstin, Edward Mathias (eds), *People's Power and Panchayati Raj: Theory and Practice*, Indian Social Institute, New Delhi, 1998.
64. Mishra, U. S (2005), *Understanding Health Inequity in Decentralised Health Systems of Kerala State, India* (mimeo), Boston, Cited in Mohan, Nitya (2009): *Democratic Decentralisation and the Millennium Development Goals for Health: An Analysis of Outcomes for Women in Two South Indian States*, Journal of Health Management, Vol. 11, No. 1, .pp. 167-193.
65. Mohan, Madan Mattihalli (2011), *Adhikara Vikendrikaranakke Hinnade*, Hosadigantha.
66. Mohan, Madan Mattihalli (2011), *Kalavalakari Belavanige*, retrieved from <http://gpha.weebly.com/3250327132223240322332513265.html>.
67. Mohan, Madan Mattihalli (2011), *Panchayat Raj Andaju Ptrike Enu – Etta*, retrieved from <http://gpha.weebly.com/3250327132223240322332513265.html>.
68. Mohan, Madan. Mattihalli (2012), *Panchayat Raj prayoga – prahasana*, Prajavani.
69. Mohan, Nitya (2009), *Democratic Decentralisation and the Millennium Development Goals for Health: An Analysis of Outcomes for Women in Two South Indian States*, Journal of Health Management, Vol. 11, No. 1, pp. 167-193.30
70. Mukul (1997): *Tribal Areas: Transition to Self-Governance*, Economic and Political Weekly, Vol. 32, No. 18, pp. 928-929.
71. Nambiar, Malini (2001), *Making the Gram Sabha Work*, Economic and Political Weekly, Vol. 36, No. 33, pp. 3114-3117.
72. Natraj, V. K. and Ananthpur, Kripa (February 2004), Working Paper No. 184 *Delegation to Devolution: Karnataka*, Madras Institute of Development Studies.
73. Oates, W.E (1972), *Fiscal Federalism*, New York, Harcourt Brace Jovanivich, Cited in Mohan, Nitya (2009): *Democratic Decentralisation and the Millennium Development Goals for Health: An Analysis of Outcomes for Women in Two South Indian States*, Journal of Health Management, Vol. 11, No. 1, pp. 167-193.
74. Oommen, M A (2006), *Fiscal Decentralisation to the Sub-State level Governments*, Economic and Political Weekly, Vol. 41, No. 10, pp. 897-903.
75. Pal, Mahi (1999), *Village Level Decentralisation of Judicial System*, IIPA, New Delhi.
76. Pal, Mahi (2000), *Panchayats in Fifth Scheduled Areas*, Economic and Political Weekly, Vol. 35, No. 19, pp. 1602-1606.
77. Pal, Mahi (2001), *Decentralised Planning and Panchayati Raj – Report of Working Group in Tamil Nadu*, Economic and Political Weekly, Vol. 36, No. 12, pp. 1002-1005.

78. Pal, Mahi (2002), *Uttaranchal :Uttaranchal: A People-Oriented Panchayati Raj Framework*, Economic and Political Weekly, Vol. 37, No. 8, pp.700-704.
79. Pal, Mahi (2004), *Panchayati Raj and Rural Governance: Experiences of a Decade*, Economic and Political Weekly, Vol. 39, No. 2, Jan 10-16pp. 137-143.
80. Pawar, Dilipkumar Annasaheb and Dr. Mukesh Yadav, *Study on Historical Development of Panchayati Raj at National and State Level*, International Journal of Research in Social Sciences And Humanities, (IJRSSH) 2013, Vol. No. 2, Issue No. 1, Jan-Mar.
81. Poojari, Kota Srinivas (2011), *Namma Grama Panchayat Galu Setededdu Nillabeku, Kotta Kudureyannu Eralagadava Dhiranuu Alla Shuranu Alla*, Udayavani.
82. Poojari, Kota Srinivas (2013, June 19), *Panchayat Sadasyara Hakkina Harana*, Udayavani.
83. Prasad, B., Devi and S Haranath (2004), *Participation of Women and Dalits in Gram Panchayat*, Journal of Rural Development, Vol. 23, No. 3, pp. 297-318.
84. PRIA (2001), *The State of Panchayats: A Participatory Perspective*, New Delhi (unpublished).
85. PRIA (2002), *Gender Paradigm in Local Governance*, Occasional Paper, No. 2, New Delhi.
86. Puttige, Balakrishna (2010), *Navu Mattu Namma Matha Maratakkilla*, Prajavani.
87. Ramanathan, Ramesh (2007), *Federalism, Urban Decentralisation and Citizen Participation*, Economic and Political Weekly, Vol. 42, No. 8, pp. 674-681.
88. Rao, Ankita. (2014, May 2014), *A Grass-Roots Drive for Clean Elections in Karnataka*, The New York Times.
89. Ratna, Kavita (2007), *Panchayat Raj in Peril*, Deccan Herald.
90. Ratna, Kavita (2011), *Impact of State Governance: Overarching Issues*, in Enakshi Ganguly Thukral (Eds.), *Every Right for Every Child, Governance and Accountability*, Routledge, New Delhi.
91. Reddy, G. Ram (Eds.) (1977): *Patterns of Panchayati Raj in India*, Macmillan. New Delhi.
92. Reddy, Nandana (2007, August 16), *Ode to Allegiance*, Deccan Herald.
93. Reddy, Nandana (2007, July 16), *Conviction or Convention*, Deccan Herald
94. Reddy, Nandana (2009), *Dividing Powers Move to Diminish Panchayats*, Deccan Herald.
95. Reddy, Nandana (2011), *Panchayath Raj Vvashteyalli Tappau Hejje*, Samyuktha Karnataka.
96. Reddy, Nandana (2014, April 13), *Mathadanavalla, Hakku*, Udayavani.
97. Reddy, Nandana and Acharya, Damodar (2007), *Acharaneye Atmasakshiye*.
98. Reddy, Nandana and Acharya, Damodar (2007), *Panchayat Raj Vyavastheya Melondu Maraca Prahara*, Udayavani.
99. Reddy, Nandana and Acharya, Damodar (2013, April 28), *Nanna Votu Maratakkilla*, Udayavani.
100. Reddy, Nandana and Acharya. Damodar (2007, May 5), *Striking at the Roots of Democracy*, Economic and Political Weekly.
101. Reddy, Nandana. (2009), *One Bitten, Twice Not Shy*, India Together.
102. Report of the Committee on *Revitalization of Panchayati Raj Institutions*, Chairman L.M. Sanghvi, Government of India, Delhi, 1986.
103. Report of the Eleventh Finance Commission, 2000-05, Government of India, New Delhi, 2000.
104. Resolutions for Pre-budget Session (2012, January), Karnataka State Gram Panchayat Hakkottaya Andolana, Bangalore.

105. *Resolutions for Pre-budget Session* (January 2012), Karnataka State Grama Panchayat Hakkottaya Andolana.
106. Rondinelli, D., J. R. Nellis and G. S. Cheema (1983): *Decentralisation in Developing Countries: A Review of Recent Experience*, Washington, D.C., World Bank.
107. *Sabha Work*, Economic and Political Weekly, Vol. 36, No. 33, pp. 3114-3117.
108. Sadananda J.S., (2004).
109. Sarin, Madhu., Neera, M. Singh., Nandini, Sunder and Ranu, K. Bhogal (2003): in Edmunds, David and Eva Wollenberg (Eds.): *Local Forest Management: The Impacts of Development Policies*, Earthscan, London.
110. Schmidt Vivien A., *Democratizing France: The Political and Administrative History of Decentralization*, University of Massachusetts, Boston, 1991.
111. Sharma, Brij Kishore (2007): *Introduction to the Constitution of India*, Prentice Hall of India, New Delhi.
112. Shriram Yerankar, *Village Administration in Ancient India*, The Indian Journal of Political Science Vol. 65, No. 1 (Jan.-March, 2004), Indian Political Science Association.
113. Singh Raj, *Panchayat Raj Manual: A Socio-Historical Cum Legal Perspective*, Anmol Publications, New Delhi, 1996.
114. Singh Samsher Malik, *The New Panchayati Raj, Rural Transformation in the State of Haryana*, Aalekh Publication, Jaipur, 2002.
115. Souvenir, Gram Swaraj Samavesha (2011, December), Karnataka State Gram Panchayat Hakkottaya Andolana, Bangalore.
116. Souvenir, Grama Swaraj Samavesha, December 2011, Karnataka State Grama Panchayat Hakkottaya Andolana.
117. Srinivas, Shudra (2012), *Hakkottaya Andolana Ondu Hirime*, Vartha Bharathi.
118. Status Report, 1999, Rajiv Gandhi Foundation, New Delhi, 2000.
119. Stephen F., Rajasekaran, *An Empirical Study of Women in Local Self Governance in Karnataka*, Search publications, Bangalore, 2001.
120. The Constitution (Seventy-Third Amendment) Act, 1992, Government of India.
121. The Constitution of India, Government of India.
122. The Hindu, 21 February, 1986.
123. The Karnataka Panchayat Raj Act, 1993, 2014 Ninth Edition, Karnataka Law Journal Publications, Bangalore, 2014.
124. The Karnataka Panchayati Raj Act, 1993, Vijaya Publications, Bangalore.
125. The Karnataka Zilla Parishads, Taluk Panchayat Samithies, Mandal Panchayats and Nyaya Panchayats Act, 1983 Government of Karnataka.
126. Third Finance Commission Report (2008, December), Chairman A. G. Kodgi.
127. *Udupi Resolutions*, Compendium, Grama Swaraj Samavesha (December 2011), Karnataka State Grama Panchayat Hakkottaya Andolana.
128. V. Vijayalakshmi and Vinod Vyasulu, *Exploring Institutional Linkage Panchayati Raj Institutions and Natural Resource Management in Karnataka*, Centre or Budget and Policy Studies.
129. Vinod Vyasulu, (July 2012) *Reflections on Budgets and Governance in India*, Centre for Budget and Governance Accountability.
130. Vishwanath, T. K., (2007) *Legislative Drafting: Shaping the Law for the New Millenium*, Second Edition, Indian Law Institute, New Delhi.
131. Vyasulu, Vinod (2004): *Transformation in Governance since 1990s*, Economic and Political Weekly, Vol. 39, No. 23, pp. 3677-3686.
132. Wikipedia, as viewed on 17.10.14
http://en.wikipedia.org/wiki/Montagu%E2%80%93Chelmsford_Reforms
133. World Bank (1988), *Decentralization, Fiscal Systems and Rural Development*, Washington.
134. World Bank (2000): *Overview of Rural Decentralization in India*, Volume I, II and III, National Workshop on Community Driven Management and Decentralisation, Vigyan Bhawan Annexe, New Delhi.

(ಕೆ. ಆರ್. ರಮೇಶ್‌ಕುಮಾರ್)
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

(ಸಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ)
ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

(ಹೆಚ್.ಡಿ. ಅಮರನಾಥನ್)
ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

(ಜಿ.ಸಿ. ಬಯ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ)
ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

(ಎಮ್. ಚಂದ್ರ ಪೂಜಾರಿ)
ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

(ಡಿ. ಆರ್. ಪಾಟೀಲ್)
ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

(ನಂದನ ರೆಡ್ಡಿ)
ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

(ವೆಂಕಟರಾವ್ ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ)
ಕೋರ್ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

(ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಪಾಟೀಲ್)
ಸದಸ್ಯರು

(ಅಮರ್‌ಸಿಂಗ್ ವಸಂತರಾವ್ ಪಾಟೀಲ್)
ಸದಸ್ಯರು

(ಟಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್)
ಸದಸ್ಯರು

(ಸಿಂಧಿಯಾ ಸ್ವಿಫನ್)
ಸದಸ್ಯರು

(ಜಾರ್ಜ್ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ)
ಸದಸ್ಯರು

(ಎಫ್. ಹೆಚ್. ಜಕ್ಕಪ್ಪನವರ)
ಸದಸ್ಯರು

(ಟಿ. ಜನಾರ್ಥನ್)
ಸದಸ್ಯರು

(ಕೆ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣಯ್ಯ)
ಸದಸ್ಯರು

(ಕ್ವಾರ್ಟಿ ಹರ್ಷದ್ ಅಲ)
ಸದಸ್ಯರು

(ಟಿ.ಆರ್. ರಘುನಂದನ್)
ಸದಸ್ಯರು

(ಶಾಂತಮ್ಮ ಎಂ. ಗುಜ್ಜಲ)
ಸದಸ್ಯರು

(ಟಿ. ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ)
ಸದಸ್ಯರು

(ಸುಶಿಲ್‌ಕುಮಾರ್ ಭೀಮಪ್ಪ ಬೆಳಗಲ)
ಸದಸ್ಯರು

(ಜಿ. ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ)
ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ